

ΙΔΡΥΜΑ ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Η προστασία του περιβάλλοντος στο δίκαιο και στην πράξη

Διευθυντές έκδοσης:

Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου
Αντώνης Μιρεδήμας
Λίνος-Αλέξανδρος Σισιλιάνος

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΚΔΟΣΗ 2008

Ο αγώνας της γυναίκας

Τεύχος 85
Ιούλιος - Δεκέμβριος 2008

Κεραυνός εν αιθρία

Πλήγμα κατά της ισότητας
η δυνατότητα αλλαγής
επωνύμου της γυναίκας
μετά το γάμο

Όλο το ιστορικό του αγώνα,
η ατυχής κατάληξη, αλλά...
ο αγώνας συνεχίζεται

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Επίτιμη Πρόεδρος: Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος: Σούλα Παναρέτου
Αντιπρόεδροι: Έλια Κολοκυθά, Λιλή Κουράκου
Γενική Γραμματέας: Τέρψη Λαμπρινοπούλου
Ειδική Γραμματέας: Βάσω Φαρμάκη
Ταμίας: Δώρα Χιλιαδάκη
Μέλη: Κούλα Αναγνωστοπούλου-Κουράκου,
Χαρά Καραγιαννοπούλου,
Κούλα Κασιμάτη, Ιωάννα Μαγγανάρα,
Λάουρα Μαράτου-Αλιπράντη,
Λία Μπαρμπάτη-Βάρτσου,
Καίτη Μποτοπούλου, Ξανθή Πετρινώτη,
Μαρία Στρατηγάκη

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

(Πρωτοεκδόθηκε το 1923)

**Ιδιοκτησία – Έκδοση του Συνδέσμου για τα
Δικαιώματα της Γυναίκας
Σκουφά 60 – ΑΘΗΝΑ, 106 80**
Τηλ.: 210-36 26 460 – Fax: 210-36 16 236
e-mail: L.Women-rights@otenet.gr

ΚΕ.ΤΕ.ΜΕ: Ελένη Κωστέα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μια οφειλόμενη απάντηση...	1
Οπισθοδρόμηση στο θέμα του επωνύμου της γυναίκας μετά το γάμο	3
Γυναίκες και διοίκηση επιχειρήσεων Εμπόδια, μύθοι και προσδοκίες	13
Βία παράλληλη: Γυναίκες και παιδιά θύρατα ενδο-οικογε- νειακής βίας	16
Εθνικό Συμβούλιο Ελληνίδων – 100 χρόνια 1908-2008	18
Διοικητικό Συμβούλιο Διεθνούς Ένωσης Γυναικών	20
Σάρα Πέιλιν: μια αποτυχημένη και επικίνδυνη γυναικεία υποψηφιότητα	21
Απορία δικαστή	22
Θέματα	
Νομικά	23
Διεθνή	24
Ευρωπαϊκά	26
Νέα από παντού	28
Βιβλία	33
Σινεμά	40
Ανακοινώσεις – Ψηφίσματα	42
Αποχαιρετισμοί	44
English Summaries	46

Στοιχειοθεσία-Σελιδοποίηση-Εκτύπωση: ΑΦΟΙ ΦΡΑΓΚΟΥΔΗ Ο.Ε.
Καλλιτεχνική Επιμέλεια: Κυρατώ Π. Καραγιάννη
Σταδίου 60, Αθήνα
Τηλ.: 210-32.27.323 - Fax: 210-32.24.548

ΨΗΦΙΣΜΑ

Για την 34η θλιβερή επέτειο της τουρκικής εισβολής στην Κύπρο

Ο Σύνδεσμος Για τα Δικαιώματα της Γυναίκας με λύπη και αγανάκτηση υπογραμμίζει, ότι για 34 χρόνια παραμένει άλυτο το Κυπριακό πρόβλημα. Οι συνέπειες της τουρκικής εισβολής του Ιουλίου του 1974 παραμένουν. Η κατοχή συνεχίζεται, καθώς και η διαίρεση της Κύπρου και ο εποικισμός των κατεχόμενων. Τα ανθρώπινα δικαιώματα καταπατούνται.

Η ανάγκη της γρήγορης επίλυσης του Κυπριακού ζητήματος κατά τρόπο δίκαιο, βιώσιμο και λειτουργικό είναι επιτακτική. Αυτή η λύση πρέπει να λαμβάνει υπόψη τον χαρακτήρα του Κυπριακού, ως διεθνούς ζητήματος στρατιωτικής εισβολής και κατοχής, να επανενώνει το κράτος, να κατοχυρώνει τα ανθρώπινα δικαιώματα των θυμάτων της εισβολής και κατοχής, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος επιστροφής και περιουσίας των προσφύγων.

Ο ΓΓ του ΟΗΕ κ. Μπαν Κι Μουν μίλησε πρόσφατα για «ενθαρρυντικές ενδείξεις στις διαπραγματεύσεις για επίλυση προβλημάτων, όπως αυτό της Κύπρου».

Θα ευχόμασταν να είναι έτσι τα πράγματα. Όμως η «επίσκεψη» Ερντογάν και ένδεκα ακόμη υπουργών της Τουρκίας στα κατεχόμενα στις 18 Ιουλίου και το προκλητικό κήρυγμα του, ότι η εισβολή ήταν επιχείρηση απελευθέρωσης των τουρκοκυπρίων και πράξη ειρήνης, δείχνουν τις δυσκολίες που έχει ο δρόμος προς την τελική δικαίωση.

Γ' αυτό απαιτείται συνέχιση του αγώνα για την λύση, σύμφωνα με τις αποφάσεις και τα ψηφίσματα του ΟΗΕ. Για την αποκατάσταση των αρχών του διεθνούς δικαίου, που τόσο βάνουσα παραβιάστηκαν στο παράδειγμα της Κύπρου, και την υπεράσπιση των κανόνων της ηθικής στον κόσμο. Για τη δικαίωση των θυμάτων του εγκλήματος.

Αθήνα 21 Ιουλίου 2008

**ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ**

ΨΗΦΙΣΜΑ

της γενικής συνέλευσης του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας για την επίθεση εναντίον της Κωνσταντίνας Κούνεβα

Ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας με αποτροπιασμό και αγανάκτηση καταδικάζει την επίθεση κατά της σωματικής ακεραιότητας και της ζωής της Κωνσταντίνας Κούνεβα, μετανάστριας από τη Βουλγαρία, Γενικής Γραμματέα της Παναττικής Ένωσης Καθαριστριών και Οικιακού Προσωπικού (ΠΕΚΟΠ).

Η δραστήρια συνδικαλίστρια δέχθηκε προ ημερών επίθεση με οξύ από αγνώστους, με αποτέλεσμα βαρύτατη βλάβη στην υγεία της. Πέραν από την αυτονόητη απαίτηση να ερευνηθούν οι συνθήκες υπό τις οποίες έγινε η πρωτοφανής επίθεση, να ευρεθούν οι ένοχοι και να προσαχθούν στη δικαιοσύνη, ζητούμε: τη διασφάλιση των όρων για αξιοπρεπή εργασία ήτοι υγιεινή και ασφάλεια στο χώρο εργασίας, αξιοπρεπείς αμοιβές, αποτελεσματικό έλεγχο της τήρησης της νομοθεσίας από τα εντεταλμένα όργανα, απρόσκοπτη συνδικαλιστική δραστηριότητα.

Ο πλημμελής έλεγχος ή/και η απουσία επιθεωρήσεων στην αγορά εργασίας έχει ως αποτέλεσμα την επικράτηση καθεστώτος ασυδοσίας, αδιαφάνειας και δημιουργίας εκμεταλλευτικών μηχανισμών που καταλήγουν σε ακραίες συμπεριφορές, όπως αυτή που ζήσαμε τελευταία.

Ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, που από την ίδρυσή του υπερασπίζεται την αξιοπρέπεια της Γυναίκας, το δικαίωμά της στην εργασία και την ανάμειξή της στα κοινά, θα συμπαραταχθεί με όλους εκείνους, φορείς και πρόσωπα, που αγωνίζονται **εμπράκτως** για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών, ως απαραίτητη προϋπόθεση του εκδημοκρατισμού και εξανθρωπισμού της κοινωνίας, έτσι ώστε τέτοιες πράξεις να αποτελούν θλιβερή προϊστορία.

Αθήνα, 8 Ιανουαρίου 2009

**ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ**

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ

Λιλή Κουράκου

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Σούλα Παναρέτου
Κούλα Κασιμάτη
Έλια Κολοκυθά
Λιλή Κουράκου
Τέρψη Λαμπρινοπούλου
Λάουρα Μαράτου-Αλιπράντη

ΤΑΚΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΡΙΕΣ:

Χαρά Καραγιαννοπούλου
Έλια Κολοκυθά
Ιωάννα Μαγγανάρα
Πόλυ Μηλιώρη
Καίτη Μποτοπούλου
Μαρία Στρατηγάκη

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ:

Λία Μπαρμπάτη-Βάρτσου

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ:

Λιλή Κουράκου

Τεύχος 85

Ιούλιος - Δεκέμβριος 2008

Τιμή τεύχους: ευρώ 8

Ετήσια συνδρομή: ευρώ 15

Για Οργανώσεις, Οργανισμούς,
Τράπεζες και Εξωτερικό ευρώ 20

ΜΙΑ ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ...

της Σούλας Παναρέτου

Είναι 11 Νοεμβρίου 2008. Αργά το βράδυ στη Βουλή. Στην άδεια αίθουσα της ολομέλειας διεξάγεται συζήτηση επί του συνόλου των άρθρων του νομοσχεδίου του Υπουργείου Δικαιοσύνης «Μεταρρυθμίσεις για την οικογένεια, το παιδί, την κοινωνία και άλλες διατάξεις».

Μετά την απάλειψη από το εν λόγω νομοσχέδιο των τροποποιήσεων για το επώνυμο της συζύγου, τη γονική μέριμνα και κατόπιν της εμμονής του Υπουργού να μην επεκτείνει την ισχύ του Συμφώνου Ελεύθερης Συμβίωσης και στα ομόφυλα ζευγάρια, η συζήτηση εξελίσσεται χωρίς ένταση, μάλλον αδιάφορα. Εως ότου, λίγο πριν πέσει η αυλαία, ο βουλευτής της ΝΔ κ. Ιωάννης Μπούγας προτείνει τροπολογία, με την οποία επανεισάγει από το παράθυρο τη μεταβολή του επωνύμου της συζύγου. Την τροπολογία είχε συνυπογράψει ομάδα βουλευτών της ΝΔ και ο κ. Αθανάσιος Πλεύρης, βουλευτής του ΛΑΟΣ. Ωσάν έτοιμος από καιρό ο Υπουργός Δικαιοσύνης κ. Σωτήρης Χατζηγάκης έσπευσε με ανακούφιση να κάνει δεκτή την τροπολογία, παρά τα όσα είχε δεσμευθεί. Το οιο-νεί πραξικόπημα προσέδωσε στην όλη διαδικασία

δραματική τροπή και τα άλλα κόμματα της αντιπολίτευσης μετά τον πρώτο αιφνιδιασμό αντέδρασαν ανάλογα.

Όμως το θέμα μας δεν είναι ακριβώς αυτό. Σε άλλες σελίδες του παρόντος τεύχους υπάρχει αναλυτική ενημέρωση. Εγώ θα ήθελα να σταθώ σε όσα εκείνο το βράδυ είπε στη Βουλή ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος και σημαίνον στέλεχος της ΝΔ κ. Π. Παναγιωτόπουλος: «Γι' αυτό συγχαίρω τον κ. Υπουργό που δέχθηκε με θάρρος την τροπολογία αυτή, παρόλο που ξέρω ότι του ασκούνται πιέσεις και γίνονται και επιθέσεις προσωπικές εναντίον του για τα θέματα αυτά. Θέλω να τον διαβεβαιώσω ότι αυτές οι ακραίες συμπεριφορές για τα θέματα αυτά μπορεί να προέρχονται και από μερίδα των λεγομένων γυναικείων οργανώσεων. Γιατί και η μάνα μου είναι μία Ελληνίδα τίμια και σωστή, η οποία δεν εκφράζεται από τις οργανώσεις αυτές, όπως και εκατομμύρια άλλες γυναίκες στην Ελλάδα. Θέλω να τον διαβεβαιώσω ότι αυτές οι πιέσεις δεν εκπροσωπούν τη μεγάλη πλειοψηφία των Ελληνίδων, οι οποίες πολλές φορές θέλουν να τιμήσουν την οικογένεια τους, θέλουν να

τιμήσουν τον συζυγό τους και κάνουν αυτή την επιλογή».

Θεωρήσαμε, όσες ακούσαμε και διαβάσαμε αυτή την τοποθέτηση του κ. Παναγιωτόπουλου, ότι πρόκειται για επίθεση μείωσης και απαξίωσης των φεμινιστικών-γυναικείων οργανώσεων. Η έκφραση «μερίδα των γυναικείων οργανώσεων» δεν σώζει τα προσχήματα. Μάλλον το πράγμα γίνεται χειρότερο, γιατί εισάγεται ψευδεπίγραφος διαχωρισμός στο εσωτερικό του κινήματος και επιτείνεται η απαξίωση με το « των λεγομένων γυναικείων οργανώσεων». Δηλαδή, τι; Οι οργανώσεις είναι δήθεν, ίσως σφραγίδες, δεν εκπροσωπούν τις γυναίκες, τις Ελληνίδες; Είναι κάποιες παρέες, στα όρια της κοινωνίας, κάποιες κλειστές, σχεταριστικές οργανώσεις, που οι γνήσιες Ελληνίδες δεν εκφράζονται από αυτές; Και ως παράδειγμα υποδειγματικής Ελληνίδας έφερε ο κ. κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος τη μητέρα του, τίμια και σωστή Ελληνίδα. Καμμία αμφιβολία δεν έχουμε γι αυτό. Τιμούμε τη μητέρα του και είναι άχαρο και για μας να την εμπλέκουμε στη συζήτησή μας. Όμως γιατί αυτή η τεχνητή αντιπαράθεση; Γιατί οι φεμινιστικές-γυναικείες οργανώσεις να αντιπαράβλλονται με τις μη οργανωμένες πολλές Ελληνίδες;

Εμείς όχι μόνο δεν βλέπουμε έδαφος για διαφορά, αντιπαλότητα και διαχωρισμό, αλλά αντίθετα θεωρούμε ότι ο αγώνας τον οποίο διεξάγουμε για την ισότητα των φύλων εκφράζει απολύτως τις γυναίκες στη χώρα μας και έξω από αυτήν, διότι είναι αγώνας για την εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών. Δεν πρόκειται δηλαδή για αυτοκατανάλωση, αλλά για προσπάθεια στο όνομα των συμφερόντων του γυναικείου κοινωνικού φύλου. Για την αξιοπρέπεια του προσώπου τους, για την ισορροπία και αρμονία στις σχέσεις των φύλων. Δεν καταδοκούμε οι οργανωμένες γυναίκες να επιτεθούμε στον υπουργό ή τους υπουργούς. Κάνουμε κριτική, διαμαρτυρία, όταν χρειάζεται, από θέσεις αρχής και χωρίς κόμπλεξ συνεργαζόμαστε με την κυβέρνηση και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, με τους θεσμούς, προκειμένου να προωθήσουμε την ισότητα στην πράξη. Δεν αρνηθήκαμε ποτέ τη συμβολή μας, όταν κληθήκαμε να αναλάβουμε σχετικές υποχρεώσεις. Με απλά λόγια, δεν είμαστε εκ προοιμίου απέναντι στην εξουσία. Ούτε, βεβαίως, απέναντι στον κ. Σωτήρη Χατζηγάκη, στον οποίο δήθεν έγινε « προσωπική επίθεση», όπως αναφέρει στο λόγο του ο κ. Παναγιωτόπουλος. Αυτό που συνέβη είναι ότι υπήρξε αντίθεση σε συγκεκριμένες διατάξεις του νομοσχεδίου, που εκτιμήσαμε ότι συνιστούν οπισθοδρόμηση και υπονόμηση κεκτημένων δικαιωμάτων. Δεν είναι τυχαίο ότι την εκτίμηση αυτή συμμερίστηκαν οι φεμινιστικές – γυναικείες οργανώσεις, δίκτυα, πρωτοβουλίες, κινήσεις, του πλατύτερου δυνατού φάσματος.

Αλλά πρέπει και κάτι ακόμα να υπογραμμίσουμε από την τοποθέτηση του κυρίου κοινοβουλευτικού εκπροσώπου. Επιχείρησε έναν ακόμη πλαστό διαχωρισμό μεταξύ οργανώσεων και των άλλων Ελληνίδων. Ότι όσες επιμένουν στο αμετάβλητο του επώνυμου δεν τιμούν η τιμούν λιγότερο την οικογένεια τους και το σύζυγο. Όσες θέλουν να παίρνουν το επώνυμο του συζύγου μετά το γάμο η να το προσθέτουν στο δικό τους [το τελευταίο δεν είναι και τόσο σίγουρο ότι θα συμβαίνει], αυτές, λοιπόν, το κάνουν για να τιμήσουν το σύζυγο και την οικογένεια. Άρα γε η τιμή της οικογένειας συναρτάται με το επώνυμο; Ή εξαρτάται από αυτό; Εκεί τοποθετούνται τα βάθρα της οικογένειας;

Όμως αυτό που συνάγεται εν τέλει από τη στάση ενός πολιτικού της πρώτης γραμμής είναι η προσέγγιση που κάνει αναφορικά με το γυναικείο ζήτημα και το κίνημα. Το απαξιώνει με όρους μικροπολιτικής και θα λέγαμε τρέχουσας συντηρητικής αντίληψης για την κοινωνία των πολιτών. Αντίληψη που εκτρέφει τις απόλυτες απόψεις, ότι όλες οι μη κυβερνητικές οργανώσεις είναι μπελάς, λαμόγια, κινούνται από πολιτικές και οικονομικές σκοπιμότητες. Είναι μία αντίληψη ξένη προς την ιστορία αγώνων και θυσιών πολλών δεκαετιών, που το κίνημά μας διεξήγε, κατά των σκοταδιστικών πρακτικών, που θέλουν τις γυναίκες υποταγμένες στην εξουσία του συστήματος και της πατριαρχίας.

Ασφαλώς, ποτέ οι οργανωμένες πρωτοπορείες δεν ήσαν αριθμητικά πολλές. Όμως είχαν το πλεονέκτημα της ηγεμονίας των ιδεών. Ηγεμονία που προέκυπτε ως αποτέλεσμα του ότι κατανοούσαν τα ώριμα καθήκοντα της εκάστοτε ιστορικής περιόδου, εξέφραζαν τις ανάγκες και τις προσδοκίες των πολλών γυναικών και παρακινούσαν σε οργανωμένη δράση. Ύψωναν το λάβαρο της αξιοπρέπειας, που κατακτάται μέσα από την οργάνωση και τον αγώνα. Αγώνας που μετατρέπει τα άτομα σε πολίτες και την επί μέρους αδυναμία σε συλλογική βούληση και δύναμη.

Θα περιμέναμε από έναν πολιτικό άνδρα, που εκπροσωπεί την κυβερνώσα παράταξη στη Βουλή, διαφορετική συμπεριφορά. Δεν είναι ένας απλός πολίτης. Είναι πολιτικός, δηλαδή έχει ευθύνη. Δημιουργεί πρότυπα στην κοινωνία. Ευθύνεται για τη διάχυση των σωστών μηνυμάτων. Έχει διαπαιδαγωγική ευθύνη. Και αυτό κάνει τη διαφορά. Όμως αυτήν την ευθύνη, δυστυχώς, δεν την επέδειξε ούτε την απέδειξε στις 11 Νοεμβρίου στη Βουλή. Κρίμα!

Για να το πούμε αλλιώς, θα περιμέναμε να ταχθεί φυσιολογικά στο πλευρό μας!

Αντί να πηγαίνουμε μπροστά πάμε πίσω

ΟΠΙΣΘΟΔΡΟΜΗΣΗ ΣΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΕΠΩΝΥΜΟΥ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΜΕΤΑ ΤΟ ΓΑΜΟ

**Με υπαναχώρηση του Υπουργού Δικαιοσύνης την τελευταία στιγμή
πέρασε στο Ν. 3719/2008 μια διάταξη που μας γυρίζει 25 χρόνια πίσω**

της Λιής Κουράκου

Φέτος το καλοκαίρι βρεθήκαμε ξανά στις επάλξεις για να υπερασπιστούμε τις θέσεις μας σε πολύ βασικές ρυθμίσεις του Οικογενειακού Δικαίου που είχαν περιληφθεί σε σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Το σχέδιο αυτό υπεβλήθη αιφνιδιαστικά στη Βουλή χωρίς προηγούμενη διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους ή προειδοποίηση. Με τίτλο «Μεταρρυθμίσεις για την οικογένεια, το παιδί και την κοινωνία» το Νομοσχέδιο περιελάμβανε σημαντικές ρυθμίσεις που αφορούσαν στο Σύμφωνο Ελεύθερης Συμβίωσης, στη μείωση σε δύο χρόνια του δικαιώματος για έκδοση διαζυγίου για λόγους κλονισμού του γάμου, στις νέες ρυθμίσεις για τη γονική μέριμνα και το καθεστώς υιοθεσίας, και, τέλος, στην καθιέρωση δικαιώματος κάθε συζύγου να προσθέτει στο επώνυμό του το επώνυμο του άλλου.

Η υπόθεση του Οικογενειακού Δικαίου είναι πάρα πολύ σοβαρή για να γίνονται τροποποιήσεις εν κρυπτώ και παραβύτω χωρίς προηγούμενη διαβούλευση. Το γυναικείο κίνημα, με την εμπειρία που έχει συσσωρευθεί πάνω στα θέματα αυτά μετά από 25 χρόνια εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων που επήλθαν στο Οικογενειακό Δίκαιο το 1983, και μέσα από διάλογο, θα μπορούσε να δεχτεί τροποποιήσεις που να έχουν βελτιωτικό χαρακτήρα. Και πράγματι, ορισμένες από τις ρυθμίσεις του Νομοσχεδίου (π.χ., διετία κλονισμού του γάμου για την έκδοση διαζυγίου αντί της τετραετίας) τις δεχτήκαμε ως ορθές χωρίς παρατηρήσεις. Όμως μετά από μελέτη του συνόλου των προτάσεων και συζήτηση με τις άλλες γυναικείες οργανώσεις ο Σύνδεσμος έκρινε ότι ορισμένες από τις προτάσεις αυτές δεν ήταν δυνατόν να γίνουν δεκτές, και πάντως ήταν αντίθετες με την ισότητα που επιβάλλει τόσο το Σύνταγμα όσο και η διεθνής νομοθεσία. Ιδιαίτερα μας ανησύχησε η τροποποίηση της ρύθμισης στο θέμα του επωνύμου της (ή του) συζύγου μετά το γάμο.

Επώνυμο συζύγων - Αντιδράσεις

Όλοι οι φορείς οι ταγμένοι στην υπεράσπιση της ισότητας αντέδρασαν. Μόλις έγινε γνωστό το κείμενο του Σχεδίου Νόμου, ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας (ΣΔΓ) και το Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΙΜΔΑ) έδωσαν στις 23 Ιουνίου 2008 συνέντευξη Τύπου για να εκθέσουν τις θέσεις τους. Στη Συνέντευξη αυτή, στην οποία εκτός των δημοσιογράφων που καλύπτουν τα κοινωνικά θέματα

στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο, εκλήθησαν να παραστούν και αντιπρόσωποι γυναικείων οργανώσεων, άλλων σωματείων καθώς και τα γυναικεία τμήματα των πολιτικών κομμάτων, η Πρόεδρος του ΙΜΔΑ και Επίτιμη Πρόεδρος του ΣΔΓ κ. Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου και η Πρόεδρος του ΣΔΓ κ. Σούλα Παναρέτου ζήτησαν την απόσυρση ορισμένων από τις διατάξεις, ενώ η κ. Μαραγκοπούλου ανέπτυξε τη νομική και ηθική επιχειρηματολογία που στηρίζουν τις θέσεις

του Συνδέσμου και του Ιδρύματος.

Η κ. Παναρέτου επεσήμανε ιδιαίτερα το γεγονός ότι οι γυναικείες οργανώσεις αιφνιδιάστηκαν από την κατάθεση του παραπάνω Νομοσχεδίου, διότι δεν ζητήθηκε η γνώμη τους, σε αντίθεση με τη μεγάλη προεργασία που προηγήθηκε των τροποποιήσεων του Οικογενειακού Δικαίου του 1983, τις οποίες είχαν επεξεργαστεί οι επιτροπές «Ανδρέα Γαζή», «Γ. Μιχαηλίδη-Νουδάρου» και «Α. Μάνεση», με επιφανή στελέχη των φεμινιστικών οργανώσεων της εποχής.

Η κ. Μαραγκοπούλου, η οποία, ως σημειωθεί εδώ, υπήρξε βασικό μέλος των Επιτροπών εκείνων που τροποποίησαν το οικογενειακό δίκαιο το 1983, αναφέρθηκε αναλυτικά στα θέματα του επωνύμου της γυναίκας μετά το γάμο και της ελεύθερης συμβίωσης ως μέσου ρύθμισης σχέσεων εκτός γάμου.

Η πρόεδρος του ΙΜΔΑ κ. Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου και η πρόεδρος του ΣΔΓ κ. Σούλα Παναρέτου στη συνέντευξη Τύπου για το θέμα του επωνύμου

Στο θέμα του επωνύμου ανέφερε:

“Το επώνυμο έχει ρυθμιστεί κατά τον πλέον απλό, σωστό και πραγματικά δίκαιο τρόπο. Ο άνθρωπος γεννιέται με ένα όνομα και κανονικό είναι να πεθάνει με αυτό το όνομα. Διότι το όνομα είναι η εικόνα του ανθρώπου προς τα έξω. Όπως ο άνδρας γεννιέται και πεθαίνει με το ίδιο επώνυμο, το ίδιο πρέπει και η γυναίκα να γεννιέται και να πεθαίνει με το ίδιο επώνυμο. Τόσο μάλλον που η γυναίκα σήμερα συναλλάσσεται σε διαφόρων ειδών συναλλαγές, εμπορικές, επιστημονικές κλπ., σταδιοδρομεί, και επομένως είναι αναγκαίο να ταυτίζεται ασφαλώς και σταθερά, και όχι να αλλάζει χαμαιλεοντικά το όνομά της ως παρακολούθημα του άνδρα, αλλάζοντάς το αναλόγως με το αν παντρεύτηκε έναν άνδρα, αν χώρισε από έναν άνδρα, αν παντρεύτηκε έναν άλλο άνδρα, αν ξαναχώρισε και αυτόν κ.ο.κ. Δεδομένου μάλιστα ότι τώρα τα διαζύγια είναι κάθε άλλο παρά σπάνια.

Βάλλεται λοιπόν η σταθερότητα των συναλλαγών εφ' όσον βάλλεται η ταύτιση του προσώπου, η οποία δεν είναι σταθερή, και γι' αυτό εμείς κατά τη μεταρρύθμιση του Οικογενειακού Δικαίου του 1983 είχαμε βάλει σταθερά το ίδιο επώνυμο από την αρχή ως το τέλος. Γι' αυτό, και για το λόγο της ισότητας, διότι θεωρούμε ότι αυτοτελώς και ως αυθύπαρκτο ον πρέπει να έχει το δικό της όνομα η γυναίκα και όχι ως παρακολουθηματικό πλάσμα του ανδρός.

Επομένως και η πράξη επιβάλλει αυτή τη ρύθμιση. Το θέμα όμως είναι ότι την επιβάλλει και ο νόμος, και αυτό πρέπει να τύχει ιδιαίτερης προσοχής. Το άρθρο 116 του Συντάγματος επιβάλλει ισότητα πλήρη και ουσιαστική. Και όλα τα μέτρα τα θετικά τα οποία απαιτούνται για να επιτευχθεί η ισότητα, ποσοτώσεις και άλλα, πρέπει να έχει τη μέριμνα να τα προωθεί και να τα εφαρμόζει η πολιτεία. Αντιθέτως, το Σύνταγμα κατήργησε όλες τις διακρίσεις εις βάρος των γυναικών και κάθε μέτρο το οποίο εν σχέσει με την ήδη κρατούσα νομοθετική κατάσταση κάνει βήματα προς τα πίσω, απομακρύνεται από την ισότητα. Είναι βέβαιον ότι αυτού του είδους η ρύθμιση που προτείνει ο Υπουργός κάνει βήματα προς τα πίσω. Επομένως συρρικνώνει την ισότητα, βάλλει κατά της ισότητας, και συνεπώς βάλλει κατά του Συντάγματος.

Αλλά και το Διεθνές Δίκαιο μας επιβάλλει να μην κάνουμε αυτά τα βήματα προς τα πίσω κατά της ισότητας. Μας το επιβάλλει πρώτα η CEDAW (Convention for the elimination of discrimination against women) η σπουδαιότερη σύμβαση για την ισότητα των φύλων, η οποία από το 1983 που κυρώθηκε από την Ελλάδα αποτελεί ελληνικό νόμο, και μάλιστα, όπως κάθε διεθνής σύμβαση που κυρώνεται από την Ελλάδα, αυξημένου τυπικού κύρους απέναντι στον εθνικό νόμο. Έτσι λέει το Σύνταγμα στο άρθρο 28. Επί πλέον, αντίκειται αυτή η ρύθμιση του Υπουργού και προς το άρθρο 2 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία στις βασικές της αρχές, αποστολές και αξίες τοποθέτησε και την ισότητα των φύλων, την πλήρη και την ουσιαστική. Το οποίο σημαίνει ότι η ισότητα των φύλων πρέπει να διαπερνά κάθε ρύθμιση εντός των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορά τη θέση της γυναίκας, αφού είναι θεμελιώδης αρχή και θεμελιώδης αποστολή της Ένωσης να την πραγματοποιήσει.

Δεν είναι λοιπόν δυνατόν να μη λάβουμε υπ' όψη ούτε το νόμο, ούτε το Σύνταγμα, ούτε την αναγκαιότητα την οικογενειακή, και να οπισθοδρομήσουμε γιατί έτσι δήθεν εξασφαλίζεται η διαπίστωση ενός μόνο πράγματος, το αν είναι έγγαμος κάποιος, και ποια είναι η γυναίκα του ή ο άνδρας της. Πρώτον, αφού μια τέτοια ρύθμιση είναι αντισυνταγματική κανείς δεν δικαιούται να την εισαγάγει σε καμία περίπτωση. Δεύτερον, υπάρχει ένα απλούστατο μέσον. Να προστεθεί στην ταυτότητα ή στο διαβατήριο, εκτός του ονόματος του πατρός και της μητρός, και το όνομα του συζύγου. Ένα απλούστατο μέτρο χρειάζεται από την Πολιτεία, να δώσει εντολή να προστεθεί αυτό το όνομα και το πρόβλημα αμέσως λύνεται. Και το ίδιο στις ταυτότητες. Χωρίς παρανομίες, χωρίς αντισυνταγματικότητες, χωρίς αντίθεση προς την ασφάλεια των συναλλαγών και τη σταθερότητα της ονομασίας του ανθρώπου κλπ.»

Επί του θέματος του επωνύμου, αμέσως μετά τη συνέντευξη τύπου, η Πρόεδρος του ΙΜΔΑ κ. Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου υπέβαλε προς τον κ. Υπουργό Δικαιοσύνης τις απόψεις της με επιστολή, την οποία παραθέτουμε αυτολεξεί.

**Απόψεις Καθηγ. Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου
επί του Νομοσχεδίου του κ. Υπουργού Δικαιοσύνης
«Μεταρρυθμίσεις για την Οικογένεια, το Παιδί και την Κοινωνία».**

ΤΟ ΕΠΩΝΥΜΟ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

**Α'
Η νομική άποψη**

Η προτεινόμενη τροποποίηση του άρθρου 1388 του ΑΚ είναι αντίθετη με τη σήμερα ισχύουσα στη χώρα μας συνταγματική αναγνώριση της πλήρους και ουσιαστικής ισότητας των φύλων (α. 116) χωρίς διακρίσεις και εξαιρέσεις και χωρίς μέτρα που να αποτελούν οπισθοδρόμηση από ήδη κεκτημένα δικαιώματα που οδηγούν στην ουσιαστική ισότητα.

Με άλλα λόγια, το Σύνταγμά μας επιβάλλει μέτρα προωθητικά προς την πλήρη και ουσιαστική ισότητα, απαγορεύει μέτρα αντίθετα με την ισότητα ή συρρικνωτικά της ισότητας. Και τέτοια είναι η προτεινόμενη διάταξη, διότι αντί της αυθύπαρκτης και αυτοτελούς εικόνας της προσωπικότητας της Ελληνίδας που καθιερώνει το άρθρο 1388 Α.Κ., όπως

τροποποιήθηκε το 1983, μας οπισθοδρομεί στην παλιά παρακολουθηματική του άνδρα και χαμαιλεοντική – κατ' αντανάκλαση με το γάμο, το διαζύγιο, το νέο γάμο κλπ. – ονομασία που παρουσιάζει τη γυναίκα.

Την ίδια γραμμή ισότητας των φύλων σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής μας επιβάλλει και η διεθνής νομοθεσία (Σύμβαση CEDAW), που κυρώθηκε από την Ελλάδα με τον Ν. 1342/1983 και η νομοθεσία της ΕΕ (ιδίως άρ. 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα) που την ισότητα των φύλων κατατάσσει στις θεμελιώδεις αρχές, αξίες και αποστολές της ΕΕ. Συνεπώς η ισότητα πρέπει να διαπερνά όλες τις ειδικές ρυθμίσεις των σχέσεων των ανδρών και γυναικών.

Β' Η πράξη

α) Η θέση της γυναίκας, ιδίως σε μερικές επαρχίες της χώρας μας, εξακολουθεί να είναι δύσκολη και συχνά η οικογένεια πασχίζει να την κρατήσει πιεστικά στο ρόλο του δεύτερου, υποτακτικού στον άνδρα, φύλου. Ένα μέσο είναι και το ανδρικό επώνυμο.

β) Είναι βέβαιο ότι η σταθερότητα του επωνύμου του άνδρα (την έχει χωρίς αμφισβητήσεις) και της γυναίκας (αυτή δεινοπαθεί) συμβάλλει στην ασφάλεια των συναλλαγών, διότι είναι προϋπόθεση της ταύτισης των συναλλασσόμενων προσώπων. Εξ άλλου η σημαντικότερη αύξηση των συναλλακτικών σχέσεων της γυναίκας δημιουργεί αυξημένες ανάγκες σταθερότητας του επωνύμου της. Το α. 1388 του Α.Κ. από το 1983 εξυπηρέτησε και το α) και το β) παραπάνω σημείο. Σήμερα θα επιστρέψουμε προς αποσταθεροποίηση;

Η πρόσθετη ανάγκη να προκύπτει αν κάποιο πρόσωπο, αρσενικό ή θηλυκό, είναι έγγαμο και με ποιο πρόσωπο, ρυθμίζεται ευχερέστερα με την προσθήκη στην ταυτότητα, πέραν των ονομάτων πατρός και μητρός, και του ονόματός του ή της συζύγου.

Δυστυχώς οι νέες «ευρωπαϊκές» ταυτότητες κατήργησαν αυτή την αναγραφή, όπως διαπίστωσα από τη νέα δική μου. Είναι φανερό ότι η διόρθωση πρέπει να έγκειται στην προσθήκη και του ονοματεπώνυμου του ή της συζύγου στην ταυτότητα (και το διαβατήριό) με ένα απλό μέτρο της πολιτείας (*), όχι με αντισυνταγματική και παράνομη ρύθμιση σε βάρος της ισότητας των γυναικών που με τόσους κόπους κατακτήθηκε βήμα προς βήμα και ακόμη, λόγω προκατάληψης, δεν έχει καν ολοκληρωθεί.

Συμπέρασμα

Η προτεινόμενη διάταξη για το επώνυμο του ζεύγους και συγκεκριμένα της γυναίκας πρέπει να αποσυρθεί.

Συγκρούεται με το Σύνταγμα και τη διεθνή και εθνική νομοθεσία για την ισότητα των φύλων.

Αυτό επιβάλλει και η κοινωνική πραγματικότητα που ιδίως σε ορισμένες περιοχές της χώρας μας μεταχειρίζεται τη γυναίκα ως ον υποτακτικό του άνδρα. Αυτό επιβάλλει και η ασφάλεια των συναλλαγών που προϋποθέτει σταθερή και αναλλοίωτη ταύτιση των συναλλασσόμενων

23.6.2008

Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου

(*) Αν αυτή η αναγραφή παραλείπεται και στις ταυτότητες των λοιπών χωρών της ΕΕ, καλά θα πράξει η Ελλάδα να κάμει σχετική πρόταση στην ΕΕ για λήψη γενικότερου διορθωτικού μέτρου.

(Την ανωτέρω γνωμοδότηση υπέγραψαν 23 οργανώσεις)

ΟΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

1) ΙΔΡΥΜΑ ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ (ΙΜΔΑ)	12) ΛΥΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ
2) ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ (ΣΔΓ)	13) ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΟΓΕ)
3) ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ (ΕΣΕ)	14) ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ «ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΗ»
4) ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧ. ΓΥΝΑΙΚΩΝ	15) ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΝΟΙΚΟΚΥΡΑΣ
5) ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ	16) ΣΟΡΟΠΤΙΜΙΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΑΔΟΣ
6) ΕΝΩΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΡΗΤΗΣ	17) ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ
7) ΕΝΩΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ (ΕΔΕΜ)	18) ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΗΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΑΣ
8) ΚΕΝΤΡΟ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΥΠΑΙΘΡΟΥ (ΚΕΓΥ)	19) ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΓΣΕΕ
9) ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΟΥ	20) ΟΤΟΕ – ΤΜΗΜΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ
10) ΚΙΝΗΣΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ (ΚΔΓ)	21) ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΠΑΣΟΚ
11) ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΡΩΓΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	22) ΤΜΗΜΑ ΦΕΜΙΝΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΥ
	23) ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΤΟΥ ΛΑΟΣ

Ελεύθερη συμβίωση

Στη συνέντευξη τύπου της 23^{ης} Ιουνίου 2008 η κ. Μαραγκοπούλου αναφέρθηκε και στο θέμα της ελεύθερης συμβίωσης, τονίζοντας μεταξύ άλλων και τα εξής: «Το θέμα αυτό είναι πολύ σοβαρό και υπαρκτό, και κανένα κοινωνικό πρόβλημα δεν λύνεται με το να κάνουμε τη στρουθοκάμηλο και να κάνουμε πως δεν το βλέπουμε. Ελεύθερη συμβίωση υπάρχει και μεταξύ ομοφύλων και μεταξύ ετεροφύλων. Αλλά οι μεν ετερόφυλοι μπορούν να ρυθμίσουν τις σχέσεις μεταξύ τους και με γάμο, ή θρησκευτικό ή πολιτικό. Τώρα γι' αυτούς προστίθεται από το νόμο και η ελεύθερη συμβίωση. Για τους ομοφυλόφιλους όμως, που δεν υπάρχει καμία ρύθμιση, είναι τώρα η ευκαιρία να εισαχθεί και γι' αυτούς η ελεύθερη συμβίωση.

Οι επιστημονικοί συνεργάτες του Ιδρύματος έκαναν μια εμπειριστατωμένη έρευνα στο Internet κράτος προς κράτος, για το πώς έχουν καθιερώσει το θεσμό αυτό οι διάφορες χώρες του κόσμου. Διεπίστωσαν λοιπόν ότι δεν υπάρχει καμία χώρα που να έχει εισαγάγει την ελεύθερη συμβίωση και να έχει αποκλείσει του ομοφυλόφιλους. Γι' αυτούς έχει εισαχθεί, και κατ' εξαίρεση μερικές χώρες την έχουν εισαγάγει και για τους ετερόφιλους. Για τους ομοφυλόφιλους καμία εξαίρεση. Και πολύ λογικά. Εδώ πρέπει να ρυθμίσουμε σχέσεις που δημιουργούνται από τη συμβίωση, σχέσεις διατροφής, σχέσεις αμοιβαίων βαρών, σχέσεις ρυθμιστικές για το πώς μπορούν να λύσουν τη συμβίωσή τους, το κληρονομικό τους δικαίωμα, σχέσεις απέναντι του κράτους, φορολογικά κλπ. Αυτά όλα πρέπει να ρυθμιστούν.

Αυτή τη στιγμή ο σεξουαλικός προσανατολισμός έχει ρητά απαγορευτεί πλέον στο Διεθνές Δίκαιο ως διάκριση κατά της ισότητας. Γενικά. Και η Ελλάδα ίσαμε σήμερα έχει πολλές φορές χρησιμοποιήσει την έννοια του σεξουαλικού προσανατολισμού σε πολλά νομοθετήματα που

θέλει να καταργήσει τις ανισότητες που ισχύουν εις βάρος των ομοφυλοφίλων. Σε αρκετούς νόμους ο Έλληνας νομοθέτης παραπέμπει ακριβώς σε αυτό τον όρο. Σεξουαλικός προσανατολισμός. Και τον αποκλείει ως διάκριση εν σχέσει με την ισότητα. Αυτή είναι η πραγματικότητα.

Όμως, ενώ για διάφορους νόμους και διάφορες ρυθμίσεις και μάλιστα ιδίως για την ενσωμάτωση οδηγίων της Ευρώπης εν σχέσει με την εργασία χρησιμοποίησε το σεξουαλικό προσανατολισμό ο νομοθέτης μας, δε μίλησε καθόλου ως τώρα για την κατάργηση αυτής της διάκρισης και για το θεσμό της φιλίας. Το έκαμε όμως η Εθνική Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Το 2004, η Εθνική Επιτροπή, μετά από μακρά συζήτηση και εισηγήσεις, κατέληξε ομόφωνα στο ότι είναι αναγκαίο να υπάρξει ρύθμιση αυτής της φιλίας. Και η ρύθμιση να είναι τέτοια που να επιλαμβάνεται όλων των προβλημάτων τα οποία προκύπτουν από μία συμβίωση κανονική αλλά ελεύθερη. Δεν είναι γάμος. Αυτά που ωρύνονται οι εφημερίδες ότι είναι γάμος και παντρεύουμε τους ομοφυλόφιλους, δεν είναι αλήθεια. Είναι απλώς ρύθμιση σχέσεων από τη συμβίωση. Η συμβίωση είναι υπαρκτό γεγονός, έχει δημιουργήσει πολλά προβλήματα και μεταξύ των συμβιούντων και σχέσεων των συμβιούντων απέναντι στην κοινωνία. Αυτά τα προβλήματα πρέπει να τα ρυθμίσει η Πολιτεία και το Δίκαιο.

Το Δίκαιο δημιουργήθηκε για να εξυπηρετήσει τις κοινωνικές ανάγκες, την κοινωνική πραγματικότητα. Δεν δημιουργείται η κοινωνική πραγματικότητα για να εξυπηρετεί το Δίκαιο. Το Δίκαιο πρέπει να εξυπηρετεί την κοινωνική πραγματικότητα.»

Στις 23 Ιουνίου 2008 η κ. Μαραγκοπούλου υπέβαλε στον Υπουργό Δικαιοσύνης, μαζί με τις απόψεις της για το επώνυμο των συζύγων, και χωριστή επιστολή για το θέμα του «Συμφώνου Ελεύθερης Συμβίωσης, την οποία και παραθέτουμε.

Απόψεις Καθηγ. Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου για το «Σύμφωνο Ελεύθερης Συμβίωσης»

«Το σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης έχει λόγο ύπαρξης κυρίως τη ρύθμιση της συμβίωσης ομοφύλων ζευγαριών και έτσι έχει κατά κανόνα χρησιμοποιηθεί στις Ευρωπαϊκές χώρες. Πάντως, κατά τις έρευνές μας, σε καμία χώρα του κόσμου, όπου υφίσταται αυτός ο θεσμός, δεν παραλείπονται τα ομόφυλα ζευγάρια, ενώ σε πολλές παραλείπονται τα ετερόφυλα (βλ. συνημμένο ειδικό πίνακα). Αποτελεί μέτρο κάλυψης της κοινωνικής ανάγκης για τερματισμό της υποκρισίας και της μειωτικής για τους ομοφυλοφιλούς δεσμούς στάσης και για νομοθετική ρύθμιση των μεταξύ τους και με το κράτος σχέσεών τους. Σημειωτέον ότι **γι αυτούς δεν υπάρχει καμιά άλλη ρύθμιση, ενώ για τους ετερόφιλους υπάρχουν ήδη δύο ρυθμίσεις με γάμο και προστίθεται και τρίτη που δεν είναι γάμος.**

Ο σεξουαλικός προσανατολισμός έχει πλέον διεθνώς ρητά περιληφθεί στις απαγορευμένες διακρίσεις από την ισότητα. Και η ελληνική νομοθεσία τον έχει περιλάβει σε διάφορα νομοθετήματα (π.χ. Ν. 1414/1984, εφαρμογή ισότητας στις εργασιακές σχέσεις, Ν. 2910/2001 άρθρο 39 παρ. 4, καθώς και Ν. 3304/2005, ο οποίος ενσωματώνει στο ελληνικό δίκαιο τις Οδηγίες 2000/78/ΕΚ και 2000/43/ΕΚ). Όχι όμως, ως τώρα, σχετικά με τη ρύθμιση των θεμάτων της συμβίωσης ομόφυλων ζευγαριών, παρ' όλο ότι και γνωστό είναι το καθόλου σπάνιο κοινωνικό γεγονός και ανάγκη ρύθμισης έχουν τα σχετικά προβλήματα από την πολιτεία των σχέσεων μεταξύ των μελών του ζεύγους καθώς και του ζεύγους με την κοινωνία και τις κρατικές αρχές.

Ειδικά με τη συμβίωση αυτή και τη ρύθμισή της ασχολήθηκε η ΕΕΔΑ το 2004 και ομόφωνα γνωμάτευσε συνιστώντας τη ρύθμιση αυτού του υπαρκτού κοινωνικού προβλήματος (βλ. έκθεση πεπραγμένων ΕΕΔΑ 2004, σελ. 183-210). Συγκεκριμένα, ζήτησε να ρυθμιστούν οι συμβιωτικές καταστάσεις ομοφύλων και ως προς τις μεταξύ τους σχέσεις (διατροφή, κληρονομικά δικαιώματα κλπ.) και ως προς τις σχέσεις τους με την πολιτεία (φορολογικές υποχρεώσεις, επιδόματα εργασίας κ.ά.).

Τέλος, να μην ξεχνάμε ότι το Δίκαιο ιδρύθηκε για να εξυπηρετεί τις υπαρκτές κοινωνικές ανάγκες ενώ οι κοινωνικές ανάγκες δεν δημιουργούνται για να εξυπηρετούν το Δίκαιο.

ΓΑΜΟΙ ΟΜΟΦΥΛΟΦΙΛΩΝ*

- Βέλγιο - αρ. 143 Βελγικού Αστικού Κώδικα
- Καναδάς - Civil Marriage Act (20 Ιουλίου 2005)
- Ολλανδία - αρ. 1:30 Ολλανδικού Αστικού Κώδικα
- Νότια Αφρική - Civil Unions Bill (30 Νοεμβρίου 2006)
- Ισπανία-ν. 13/2005 (1 Ιουλίου 2005)
- ΗΠΑ: Μασαχουσέτη - 17 Μαΐου 2004

Supreme Court of Massachusetts στην υπόθεση:

Goodridge v. Department of Public Health

Καλιφόρνια - 15 Μαΐου 2008

Supreme Court of California για *In re marriage cases*

- Νορβηγία - από το 2009

* Στοιχεία διασταυρωμένα από τις οικείες επίσημες ιστοσελίδες της κάθε χώρας καθώς και Associated Press και www.cnn.com και *The New York Times*

ΤΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ ΔΙΕΘΝΩΣ***Στην Ευρώπη:**

Δανία: για ομοφυλόφιλα ζευγάρια (Ιούνιος 1989 -παγκόσμια πρώτη)

Νορβηγία: για ομοφυλόφιλα ζευγάρια (1993 - δεύτερη κατά σειρά χώρα που εισήγαγε το θεσμό)

Σουηδία: μόνο για ομοφυλόφιλα ζευγάρια (1995 - η τρίτη χώρα που εισήγαγε το θεσμό). Υπάρχει όμως και είδος νομικά αναγνωρισμένης συμβίωσης, τόσο για ομο- όσο και για ετεροφυλόφιλα ζευγάρια.

Ισλανδία: μόνο για ομοφυλόφιλα ζευγάρια (1996)

Γαλλία: *Pacte Civil de Solidarite* (PACS) - και για έτερο- και για ομοφυλόφιλα ζευγάρια (Οκτώβριος 1999)

Ανδόρα: για ομοφυλόφιλα ζευγάρια (Μάρτιος 2001)

Γερμανία: για ομοφυλόφιλα ζευγάρια (Αύγουστος 2001)

Φινλανδία: για ομοφυλόφιλα ζευγάρια (2002)

Λουξεμβούργο: ομο- και ετεροφυλόφιλα ζευγάρια (2004)

Μ. Βρετανία: μόνο για ομοφυλόφιλα ζευγάρια (2004)

Ελβετία: για ομοφυλόφιλα ζευγάρια (2005) - ίσχυσε μετά από δημοψήφισμα (σε μερικά καντόνια και για ετεροφυλόφιλους, π.χ. Γενεύη)

Σλοβενία: για ομοφυλόφιλα ζευγάρια (2005)

Τσεχία: για ομοφυλόφιλα ζευγάρια (Μάρτιος 2006)

Ουγγαρία: από το 2009 θα ισχύσει σύμφωνο κοινωνικής συμβίωσης. Μέχρι τώρα ισχύει κάτι αντίστοιχο για ετερόφυλα και ομοφυλόφιλα ζευγάρια αλλά όχι με τη μορφή συμφώνου.

Ανά τον κόσμο:

Κεμπέκ Καναδά: και για ομο- και ετεροφυλόφιλα ζευγάρια (2002)

Αυστραλία: υπάρχει ένα πρόγραμμα περιορισμένης νομικής αναγνώρισης για ομο- και ετεροφυλόφιλα ζευγάρια από το 2004 στο Σίδνεϋ

Νέα Ζηλανδία: ομο- και ετεροφυλόφιλα ζευγάρια (2004)

Αργεντινή: μόνο στις ανεξάρτητες πόλεις του Μπουένος Άιρες (2003) και της Βίλλα Κάρλος Παζ (2007) τόσο για έτερο- και ομοφυλόφιλα ζευγάρια

Ουρουγουάη: και για έτερο- και για ομοφυλόφιλα ζευγάρια (2008)

Μεξικό: δεν αναγνωρίζεται σε εθνικό επίπεδο ούτε σύμφωνο κοινωνικής συμβίωσης, αλλά μόνο στην Πόλη του Μεξικού και στην Πολιτεία της Κοαχουίλα για τους ομοφυλόφιλους.

ΗΠΑ: στις Πολιτείες των Καλιφόρνια, Κονέκτικατ, Χαβάη, Μείν, της διοικητικής περιοχή της Κολούμπια, Νιου Χαμσάιρ, Νιου Τζέρζι, Όρεγκον, Βερμόντ αναγνωρίζονται ως νομικές ενώσεις και ισχύουν για ομοφυλόφιλα ζευγάρια (σε μερικές χαρακτηρίζονται ως civil unions, ενώ σε άλλες ως domestic partnerships.)

* Στοιχεία διασταυρωμένα από τις οικείες επίσημες ιστοσελίδες της κάθε χώρας

ΟΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΥΠΕΓΡΑΨΑΝ ΤΗΝ ΓΝΩΜΑΤΕΥΣΗ

1) ΙΔΡΥΜΑ ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩ- ΠΟΥ (ΙΜΔΑ)	ΓΥΝΑΙΚΩΝ
2) ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ (ΣΔΓ)	5) ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ
3) ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ (ΕΣΕ)	6) ΕΝΩΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΡΗΤΗΣ
4) ΕΛΛ. ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΩΝ	7) ΚΕΝΤΡΟ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΥΠΑΙΘΡΟΥ (ΚΕΓΥ)
	8) ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΟΥ

- 9) ΚΙΝΗΣΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ (ΚΔΓ)
- 10) ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΡΩΓΗ ΕΛΛΑΔΑΣ
- 11) ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ «ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΗ»
- 12) ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΝΟΙΚΟΚΥΡΑΣ
- 13) ΣΟΡΟΠΤΙΜΙΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΑΔΟΣ
- 14) ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΗΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΑΣ

Τα σχετικά κείμενα τόσο για το θέμα του επωνύμου της γυναίκας όσο και για το θέμα της ελεύθερης συμβίωσης των ομοφύλων εστάλησαν στον Υπουργό Δικαιοσύνης κ. Σωτήρη Χατζηγάκη ζητώντας συγκεκριμένα, για μεν το θέμα του επωνύμου του ζεύγους και ιδίως της γυναίκας, να αποσύρει τη σχετική πρότασή του για τροποποίηση του άρθρου 1388 του ΑΚ, για δε το θεσμό της ελεύθερης συμβίωσης να επεκταθεί και στους ομόφυλους για τα προβλήματα των οποίων κατά κύριο λόγο ιδρύθηκε παγκοσμίως ο θεσμός αυτός.

Αντιρρήσεις από παντού

Η κατάθεση του Νομοσχεδίου προκάλεσε σειρά αντιδράσεων με επιστολές, ανακοινώσεις, δελτία τύπου και ψηφίσματα από διάφορους φορείς, όπως:

- **Τη Γενική Γραμματέα Ισότητας κ. Ευγενία Τσουμάνη**, η οποία σε Δελτίο Τύπου της 7.10.08 επισημαίνει μεταξύ άλλων: «Όσον αφορά στο επώνυμο: Παρά τη βελτίωση της σχετικής ρύθμισης (οι σύζυγοι, εφόσον το επιθυμούν, μπορούν να προσθέτουν στο επώνυμό τους και το επώνυμο του συζύγου τους) η Γενική Γραμματέας Ισότητας διατηρεί τις επιφυλάξεις της, τις οποίες είχε και αναλυτικά κοινοποιήσει εγγράφως στο Υπουργείο Δικαιοσύνης από τον περασμένο Ιούνιο. Η προτεινόμενη αλλαγή στη διάταξη περί του επωνύμου, αποκλίνει από τις Εθνικές Προτεραιότητες Πολιτικής (2004-2008) για την Ισότητα των Φύλων καθώς και από τις πολιτικές κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και τις διεθνείς δεσμεύσεις της χώρας μας στην κατοχύρωση της ουσιαστικής ισότητας και της αυτοτέλειας της προσωπικότητας των γυναικών. Η προτεινόμενη ρύθμιση θα δημιουργήσει περισσότερες διοικητικές δυσλειτουργίες από αυτήν που επιδιώκει να επιλύσει, ενώ ορατός είναι ο κίνδυνος να ανατραπεί η ουσιαστική πρόοδος που έχει επιτελεστεί σε θέματα ισότητας του φύλου, αφού δημιουργεί αμφίσημα μηνύματα στην κοινωνία και ιδιαίτερα στους νέους.»
- Την Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, που ομόφωνα έλαβε σχετική απόφαση στην ολομέλεια της 10.7.08 υπέρ του αμετάβλητου του επωνύμου
- Άλλες οργανώσεις, ομάδες και δίκτυα, που διακίνησαν κείμενο διαμαρτυρίας και συνέλεξαν υπογραφές (Θεσσαλονίκη-Αθήνα).
- Τα κόμματα, που τρία προσυπέγραψαν τις θέσεις του ΣΔΓ και του ΙΜΔΑ (ΠΑΣΟΚ, ΣΥΝ, ΛΑΟΣ). Τα άλλα τοποθετήθηκαν αυτοτελώς κατά της αλλαγής.
- Πολλά άρθρα γράφτηκαν στον ημερήσιο και περιοδικό τύπο.

- 15) ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΓΣΕΕ
- 16) ΟΤΟΕ - ΤΜΗΜΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ
- 17) ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΠΑΣΟΚ
- 18) ΤΜΗΜΑ ΦΕΜΙΝΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΥ
- 19) ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΤΟΥ ΛΑΟΣ

Άλλες αντιδράσεις

Στις 25 Σεπτεμβρίου 2008 η κ. Μαραγκοπούλου ως Πρόεδρος του ΙΜΔΑ έστειλε επιστολή προς τον Πρόεδρο της Βουλής κ. Δ. Σιούφα, τον Υπουργό Δικαιοσύνης κ. Σ. Χατζηγάκη καθώς και προς τις κυρίες και τους κυρίους βουλευτές, με θέμα «Συνοπτικές κρίσεις και θέσεις του Ιδρύματος Μαραγκοπούλου για τα δικαιώματα του ανθρώπου επί του Σχεδίου Νόμου «Μεταρρυθμίσεις για την Οικογένεια, το Παιδί και την Κοινωνία».

Στην επιστολή αυτή η κ. Μαραγκοπούλου εκφράζει ικανοποίηση για την προσπάθεια που περικλείει το νομοσχέδιο για την προσαρμογή της νομοθεσίας μας σχετικά με την οικογένεια και το παιδί στις σύγχρονες συνθήκες και αντιλήψεις, και δηλώνει θετική στάση για τη νομοθετική αναγνώριση της ελεύθερης συμβίωσης, καθώς και για τη μείωση του χρόνου χωριστής διαβίωσης για το «αυτόματο» διαζύγιο (άρθρο 1439 παρ. 3 ΑΚ).

Η επιστολή διατυπώνει κυρίως κρίσεις και θέσεις σχετικά με τη γονική μέριμνα και τις σχέσεις γονέων και παιδιών που εμφανίζουν περισσότερα προβλήματα ιδίως λόγω της αύξησης του αριθμού των διαζυγίων. Καταλήγει δε με μια παράγραφο σχετική με το θέμα του επωνύμου, ως εξής: «Όσον αφορά το άρθρο 21 του Σ/Ν, θεωρούμε ότι είναι απαλειπτό ως οπισθοδρομικό και απαράδεκτο. Οι γυναίκες είναι ευτυχείς που έχουν αποβάλει με το άρθρο 1388 ΑΚ τη χαμαιλεοντική εικόνα και φέρουν πλέον όλη τη ζωή τους το ίδιο ονοματεπώνυμο, όπως και οι άνδρες. Θέλουν να έχουν το δικό τους πρόσωπο στην κοινωνία, πράγμα που απαιτεί και η ασφάλεια των συναλλαγών. Αυτό επιβάλλει και το Σύνταγμα και το Διεθνές Δίκαιο που καθιερώνουν την ισότητα των φύλων».

Η Συνάντηση στο Σύνδεσμο και το Ψήφισμα

Με το άνοιγμα της ολομέλειας της Βουλής, και ενόψει τυχόν αιφνιδιαστικής κατάθεσης του Νομοσχεδίου, θεωρήσαμε αναγκαία τη διαβούλευση με τις άλλες γυναικείες οργανώσεις και το συντονισμό δράσης προκειμένου να αντιδράσουμε σε δυσμενή ενδεχόμενα. Καλέσαμε λοιπόν σε συνάντηση στις 7 Οκτωβρίου 2008 στα Γραφεία του Συνδέσμου τις γυναικείες οργανώσεις και μετά από εισήγηση της προέδρου κ. Σούλας Παναρέτου μίλησαν η επιτ. Πρόεδρος και Πρόεδρος του ΙΜΔΑ κ. Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, καθώς και οι δικηγόροι Σοφία Σπηλιωτοπούλου, Ίρις Αυδή-Καλκάνη, Φωτεινή Στεργιοπούλου, Σίτσα Σφανδού και άλλες και καταλήξαμε στο ακόλουθο ψήφισμα:

ΨΗΦΙΣΜΑ

Οι υπογράφουσες οργανώσεις, που συγκεντρωθήκαμε σήμερα στα γραφεία του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας και συζητήσαμε για το νομοσχέδιο του Υπουργείου Δικαιοσύνης «Μεταρρυθμίσεις για την οικογένεια το παιδί και την κοινωνία»

Απαιτούμε ομόφωνα την εξ ολοκλήρου απόσυρση του νομοσχεδίου.

Το ισχύον οικογενειακό δίκαιο είναι από τα πιο προοδευτικά και επιτυχή σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Ορισμένες νομοθετικές συμπληρώσεις ανταποκρινόμενες σε σύγχρονες κοινωνικές συνθήκες και ανάγκες πρέπει να γίνουν μετά από σύσταση νομοπαρασκευαστικής επιτροπής, στην οποία θα μετέχουν η Γενική Γραμματεία Ισότητας, νομικοί ειδικοί επιστήμονες και με εμπειρία στην πράξη επί των θεμάτων, καθώς και εκπρόσωποι των γυναικείων οργανώσεων, όπως είχε γίνει και με την επιτροπή Μάνεση, που συνέταξε το ισχύον οικογενειακό δίκαιο.

Αθήνα, 7 Οκτωβρίου 2008

ΟΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

1. Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου	20. Προοδευτική Ένωση Μητέρων Ελλάδας
2. Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας	21. Σοροπτιμιστική Ένωση Ελλάδας
3. Ένωση Ελληνίδων Νομικών	22. Σύλλογος Εργαζόμενης Νοικοκυράς
4. Εθνικό Συμβούλιο Ελληνίδων	23. Αδέσμευτη Κίνηση Γυναικών
5. Ένωση Γυναικών Ελλάδας	24. Κέντρο Έρευνας Γυναικείων Θεμάτων
6. Λύκειο Ελληνίδων	25. Ελληνικό Φεμινιστικό Δίκτυο ΤΕΛΕΣΙΛΛΑ
7. Σύνδεσμος Ελληνίδων Επιστημόνων	26. Ινστιτούτο Ισότητας
8. Ελληνική Ομοσπονδία Επαγγελματιών και Επιχειρηματιών Γυναικών	27. Ομοσπονδία Γυναικών Ελλάδας (ΟΓΕ)
9. ΓΣΕΕ – Γραμματεία Γυναικών	
10. ΟΤΟΕ – Γραμματεία Ισότητας	
11. ΑΔΕΔΥ – Γραμματεία Γυναικών	
12. Ευρωπαϊκό Λόμπυ Γυναικών – Ελληνικό Τμήμα	
13. Πολιτικός Σύνδεσμος Γυναικών	
14. Ένωση Γυναικών Κρήτης	
15. Κίνηση Δημοκρατικών Γυναικών	
16. Κέντρο Μέριμνας Οικογένειας και Παιδιού	
17. Κέντρο Γυναικών Υπαίθρου «ΚΕΓΥ»	
18. Κοινωνική Αρωγή Ελλάδος	
19. Πανελλαδική Οργάνωση Γυναικών «ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΗ»	

Το ψήφισμα αυτό αποστείλαμε στους:
Υπουργό Δικαιοσύνης κ. Σ. Χατζηγάκη
Διευθυντή ιδιαίτερου γραφείου κ. Πρωθυπουργού κ. Γιάννη Αγγέλου
Πρόεδρο ΠΑΣΟΚ κ. Γ. Παπανδρέου
Πρόεδρο ΣΥΝ κ. Αλέξη Τσίπρα
Πρόεδρο Κοινοβουλευτικής Ομάδας ΣΥΡΙΖΑ κ. Α. Αλαβάνο
Γενική Γραμματέα ΚΚΕ κ. Α. Παπαρήγα
Πρόεδρο ΛΑΟΣ κ. Γ. Καρατζαφέρη
και στα Τμήματα Γυναικών των Κομμάτων, τα οποία έστειλαν και δική τους διαμαρτυρία.
Το ψήφισμα στείλαμε επίσης και στα ΜΜΕ.

Υποστήριξη των θέσεών μας με αυτοπρόσωπη παρουσία στη Βουλή

Στις 16 Οκτωβρίου κατά τη συζήτηση του Νομοσχεδίου στην αρμόδια Επιτροπή της Βουλής, προσκλήθηκαν η κ. Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου εκ μέρους του ΙΜΔΑ και η κ. Σοφία Σπηλιωτοπούλου εκ μέρους της ΕΕΔΑ να εκφέρουν τις απόψεις των φορέων τους επί του Νομοσχεδίου, πράγμα που έπραξαν.

Αποσύρονται οι διατάξεις

Μετά από τις παρεμβάσεις αυτές ο Υπουργός κ. Σωτ. Χατζηγάκης απέσυρε από το Σχέδιο Νόμου τις διατάξεις περί επωνύμου της γυναίκας μετά το γάμο καθώς και τις διατάξεις περί επιμελείας των τέκνων, και κατέθεσε στη Βουλή προς ψήφιση το Νομοσχέδιο με τις υπόλοιπες διατάξεις.

Και ξαφνικά...

Αφινιδιαστικά, και ενώ το Νομοσχέδιο συζητιόταν κατ' άρθρο στην Ολομέλεια της Βουλής χωρίς την επίμαχη διάταξη περί επωνύμου, αργά το βράδυ της 11.11.08, και με σχεδόν άδεια τα έδρανα των βουλευτών, ο Υπουργός

Δικαιοσύνης κ. Χατζηγάκης έκανε δεκτή τροπολογία που αφορά το επώνυμο των συζύγων που υπέβαλαν 12 βουλευτές της ΝΔ (μεταξύ αυτών και δύο γυναίκες) συνεπικουρούμενοι και από 2 βουλευτές του ΛΑΟΣ.

Με την τροπολογία αυτή επαναφέρεται η ρύθμιση που δίνει τη δυνατότητα διπλού επωνύμου στους συζύγους, πράγμα που στην πράξη αφορά μόνο τη γυναίκα που μετά το γάμο «μπορεί» να παίρνει και το επώνυμο του συζύγου.

Έχει νομίζουμε ενδιαφέρον να δούμε, μέσα από σύντομα αποσπάσματα, ορισμένες από τις θέσεις που υποστηρίχθηκαν στη Βουλή υπέρ αλλά και κατά της τροπολογίας αυτής που καταργεί το κεκτημένο δικαίωμα της γυναίκας να κρατά το ίδιο επώνυμο, και μόνο αυτό, για όλη τη ζωή της, χωρίς αλλαγές μετά από γάμο ή διαζύγιο.

Υπέρ της τροπολογίας τάχθηκαν:

Σωτ. Χατζηγάκης (Υπουργός Δικαιοσύνης)

...Θεωρώ ότι θα ήταν ίσως υποβαθμιστικό και υποτιμητικό να μη δίνουμε στη γυναίκα την ευχέρεια της επιλογής, βάσει της οποίας θα μπορούσε να επιλέξει το επίθετο το οποίο εκείνη θα ήθελε. Άρα, από αυτή την άποψη,

θεωρώ ότι είναι στη σωστή κατεύθυνση να κάνω δεκτή την τροπολογία του κ. Μπούγα. Μάλιστα θα έλεγα ότι ίσως θα πρέπει να εξετάσει η Βουλή και την περίπτωση του να παίρνει αυτοδύναμα το επίθετο το οποίο θέλει η γυναίκα, οποιοδήποτε και να είναι αυτό, αρκεί να το θέλει, έστω και του συζύγου της!!!!!!

Αθανάσιος Πλεύρης: Επειδή είμαι ένας από αυτούς που έχουν υπογράψει αυτή την τροπολογία και για να μην δημιουργείτε εντυπώσεις, εμφανέστατα η τροπολογία απευθύνεται για όλους τους ανθρώπους. Δεν λέει ότι η γυναίκα υποχρεούται ή αυτή μόνο θα προσθέτει το επώνυμο του άντρα της. ...Εδώ έρχεται μια τροπολογία που είναι μέσα στα πλαίσια της ελευθερίας της ανάπτυξης της προσωπικότητας του ανθρώπου. Σήμερα, εάν κάποιος πάει και αλλάξει το όνομά του, δεν του αρέσει και μπορεί να ακολουθήσει μια διαδικασία να αλλάξει ακόμα και το όνομά του, είναι δυνατόν να του το απαγορεύουμε με κάτι φοβικά σύνδρομα που υπάρχουν ακόμα: Ποιός φοβάται;

Αθανάσιος Ροντούλης: ...Νομίζω ότι η επιχειρηματολογία τόσο του κ. Μπούγα, όσο και του κ. Πλεύρη, αλλά και του αξιότιμου κ. Υπουργού, ήταν καταλυτική. Φαίνεται οι συνάδελφοι δεν διαβάζουν, διότι λέει «με συμφωνία των συζύγων ο καθένας από αυτούς μπορεί να προσθέτει στο επώνυμό του το επώνυμο του άλλου». Όλα τα άλλα τώρα είναι πομφόλυγες. Προσπαθούν να δημιουργήσουν εντυπώσεις.

Πάνος Παναγιωτόπουλος: ...Μιλάμε για την κατοχύρωση του δικαιώματος της επιλογής. Όταν το έθεσα αυτό ως επιχείρημα σε συναδέλφους σε κατ' ιδίαν συζητήσεις της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης μού είπαν: Α, μα δεν ξέρεις τι θα γίνει στα παρασκήνια; Ο φαλλοκράτης άνδρας θα ασκήσει με θεμιτά και αθέμιτα μέσα την πίεσή του, η πεθερά θα εξαναγκάσει και θα εκβιάσει την κακομοίρα τη γυναίκα να το αποδεχθεί. Μα αν δεχόμαστε ότι τον 21^ο αιώνα επιτρέπουμε στην ελληνική οικογένεια να ασκείται τέτοιου είδους βία σε βάρος των γυναικών να κλείσουμε τη Βουλή και να πάμε σπίτι μας. ...Αυτά προσβάλλουν την ελληνική οικογένεια, προσβάλλουν την Ελληνίδα, όταν τη θεωρούν παρακολούθημα, άθυρμα, μόνιμο θύμα και ρυμουλκούμενο της βίας της οικογένειας και του συζύγου. Δεν δέχομαι να προσβάλλεται η ελληνική οικογένεια κατ' αυτόν τον τρόπο. Δεν υπάρχουν τέτοια φαινόμενα στην ελληνική οικογένεια σε επίπεδο μέσου όρου. Αν υπάρχουν κάποιες ακραίες συμπεριφορές, έρχεται ο νομοθέτης, έρχεται ο κοινωνικός λειτουργός, έρχεται η πολιτεία και παρεμβαίνει και βάζει τα πράγματα στη θέση τους. ...Θέλω να διαβεβαιώσω ότι αυτές οι ακραίες συμπεριφορές μπορεί να προέρχονται και από μερίδα των λεγόμενων γυναικείων οργανώσεων. Γιατί και η μάνα μου είναι μια Ελληνίδα, τίμια και σωστή, η οποία δεν εκφράζεται από τις οργανώσεις αυτές όπως και εκατομμύρια άλλες γυναίκες στην Ελλάδα. Θέλω να διαβεβαιώσω ότι αυτές οι πιέσεις δεν εκπροσωπούν τη μεγάλη πλειοψηφία των Ελληνίδων, οι οποίες πολλές φορές θέλουν να τιμήσουν την οικογένειά τους, θέλουν να τιμήσουν το σύζυγό τους και κάνουν αυτή την επιλογή. Ας κατοχυρώσουμε και ας περιφρουρήσουμε και ας νομοθετήσουμε για τη διεύρυνση του δικαιώματος επιλογής

κάθε Έλληνα και κάθε Ελληνίδας σε όλα τα επίπεδα. Αυτό σημαίνει πραγματική πρόοδος.

Αικατερίνη Παπακώστα: Κύριε Πρόεδρε, εγώ δεν θα πάρω το λόγο!!!!!!

Κατά την τροπολογίας τάχθηκαν:

Χρυσή Αράπογλου: ...Αυτό το οποίο προσπαθεί η τροπολογία να επαναφέρει ανήκει στα κοινωνικά στερεότυπα ενός παρελθόντος καιρού, από αυτά που συμπεριλαμβάνονται στο πλαίσιο που η κατάργησή τους μνημονεύεται ως μια από τις σημαντικότερες εποχές για την εξέλιξη της νομοθεσίας αλλά και τις καλύτερες στιγμές του Ελληνικού Κοινοβουλίου.....Κύριε Υπουργέ, μιλήσατε υπέρ της τροπολογίας και την υιοθετήσατε, αναφερόμενος μόνο σε γυναίκες. Αναφερθήκατε αποκλειστικά στις γυναίκες. ο τρόπος με τον οποίο μιλήσατε είναι και κοινωνικά αντιδραστικός και πολιτικά οπισθοδρομικός, είναι πίσω ολοταχώς και αντίκειται σε όλους τους νόμους που έχουμε ψηφίσει, ενσωματώνοντας και κοινοτικές οδηγίες περί ισότητας στον κοινωνικό και επαγγελματικό βίο...Δεν υπάρχει κανένας λόγος να αναποδογυρίζουμε την ιστορία και να επαναφέρουμε διατάξεις οι οποίες είναι προφανές ότι θα οδηγήσουν προς τα πίσω την κοινωνία, είναι προφανές ότι δεν έχουν καμία σχέση με αυτό το οποίο ευαγγελιζόμαστε όλοι, τουλάχιστον θεωρητικά, περί ισότητας ανδρών και γυναικών. ...

Θεοδώρα Τζάκρη: ... Εκτιμούμε ότι η τροπολογία αυτή συνιστά μια γροθιά στην κατοχυρωμένη και συνταγματικά ισότητα των δύο φύλων, αλλά αν θέλετε και εν γένει στην ισότητα των πολιτών μεταξύ τους. Εκτιμούμε ότι αυτή η τροπολογία στερείται και πάσης άλλης σοβαρότητας. Και εξηγούμε. Είστε όλοι νομικοί, κυρίως οι προτείνοντες αυτήν την τροπολογία. Έχετε αντιληφθεί τί επέρχεται με αυτήν την τροπολογία στις συναλλαγές; Πείτε μου ειλικρινά με πόσα επώνυμα θα επιζητά κάποιος τη σύζυγο στις συναλλαγές; Με το επώνυμο του πρώτου, με το επώνυμο του δεύτερου ή με το επώνυμο του τρίτου συζύγου που μπορεί να το κρατά εφόσον είναι και αποθανών ...Δεν είναι δυνατόν ο γάμος ή αν θέλετε μια συναισθηματική στιγμή μέσα σε αυτόν να επιφέρει αλλαγές στο κοινωνικό, στο επαγγελματικό και στο οικονομικό status των γυναικών. ...Σας ζητούμε να πάρετε πίσω την τροπολογία γιατί εκτιμούμε ότι είναι ένα πισωγύρισμα και, σε κάθε περίπτωση, ξεκαθαρίζουμε ότι το ΠΑΣΟΚ καταψηφίζει κατηγορηματικά την τροπολογία αυτή.

Θεόδωρος Δρίτσας: ...Δεν είναι δυνατόν, κύριε Υπουργέ, τόσο εύκολα να εντάσσετε σε ένα νομοσχέδιο μια ρύθμιση, όταν απορρίψατε τη συζήτηση για την ονοματοδοσία, το διάλογο με όλο τον κόσμο, όταν ήδη είχατε προκαλέσει αντιδράσεις για τους αρχικούς σχεδιασμούς, δια της διαδικασίας αυτής και από το παράθυρο να εισάγετε πράγματι αυτή τη ρύθμιση, την οποία εσείς ήδη αποσύρατε από το αρχικό νομοσχέδιο, λόγω των αντιδράσεων όλων των συλλόγων, δικαιωμάτων του ανθρώπου, δικαιωμάτων των γυναικών. Και μάλιστα χωρίς επιχειρηματολογία! Υπάρχει ένα μείζον ζήτημα. Μια τροπολογία καλύπτει ανάγκες κοινωνικών ομάδων, έστω και ενός ανθρώπου, αν θέλετε. Ποιος τη ζητά από την ελληνι-

κή κοινωνία αυτή τη ρύθμιση; Ποιος φαλλοκράτης άντρας θέλει να καθυποτάξει τη σύζυγό του ή να τη χρησιμοποιήσει σε τέτοιου είδους διαδικασίες; Διότι το ότι είναι ανδροκρατικό, πράγματι ορθώς εντοπίστηκε από τον τρόπο που μίλησε και ο εισηγητής και παρασύρθηκε και ο Υπουργός. Για άρρενες μιλάτε. Για άρρενες! Και για προνομιακή επιβολή αρρένων επί θηλέων. Είναι προφανές. Από εκεί και πέρα, πώς είναι δυνατόν να στοιχειοθετηθεί ότι έτσι διευκολύνονται οι συναλλαγές, όταν είναι ηλίου φαινότερον ότι έτσι οι συναλλαγές γίνονται ένα μπέρδεμα άνευ προηγουμένου, με δεδομένο ότι ούτε οι επιχειρήσεις είναι αιώνιες, ούτε οι γάμοι είναι αιώνιοι. Στη δε περίπτωση της χηρείας, εκεί επέρχεται η κορύφωση του παραλογισμού. Δηλαδή, το κύριο επιχείρημα, η αποκατάσταση των συναλλαγών, η διευκόλυνσή τους, είναι μπουμεραγκ, είτε το εντελώς αντίθετο. Ποιος το ζητά από την κοινωνία; Πού βρίσκεται η αιτιολογία, εκτός από έναν άκρατο συντηρητισμό, ο οποίος, εν πάση περιπτώσει, πρέπει να ανακοπεί;

* * * * *

Την επομένη της αποδοχής από τον Υπουργό Δικαιοσύνης της τροπολογίας περί επώνυμου, ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας διαμαρτυρήθηκε έντονα με Δελτίο Τύπου της 12.11.08, ως εξής:

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Παλινωδία του Υπουργού Δικαιοσύνης. Τελικά το διέπραξαν.

Χθες βράδυ στην κατ' άρθρο συζήτηση στην ολομέλεια της Βουλής του νομοσχεδίου «Μεταρρυθμίσεις για την οικογένεια, το παιδί, την κοινωνία και άλλες διατάξεις» ο Υπουργός Δικαιοσύνης αιφνιδιαστικά και στο παρά πέντε έκανε δεκτή την τροπολογία που αφορά το επώνυμο της γυναίκας, που είχε απαλειφθεί από το νομοσχέδιο που κατατέθηκε στη Βουλή μετά την καθολική αντίδραση των φεμινιστικών-γυναικείων οργανώσεων

Πρόκειται για τροπολογία, δυνάμει της οποίας «με συμφωνία των συζύγων μπορεί ο καθένας από αυτούς να προσθέτει στο επώνυμό του το επώνυμο του άλλου. Η προσθήκη γίνεται με κοινή δήλωση ενώπιον του ληξιάρχου...». Η νέα αυτή διάταξη ισχύει για τις έννομες σχέσεις και όχι μόνο για τις κοινωνικές και καταργεί τον ισχύοντα νόμο (Άρθρο 1388 ΑΚ) περί του αμετάβλητου του επώνυμου της γυναίκας μετά το γάμο και σε όλη τη διάρκεια της ζωής της.

«Ενδιαφέρουσα» είναι και η αιτιολόγηση της τροπολογίας ότι γίνεται για τη διευκόλυνση των συναλλαγών στις οποίες δρουν από κοινού οι σύζυγοι για προσωπικούς λόγους και λόγους συμβολικούς, δηλ. ενότητας της οικογένειας (sic)

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι πρόκειται για συντηρητική αναδίπλωση και φαλκίδευση κεκτημένων δικαιωμάτων των γυναικών. Είμαστε αντίθετες τόσο στο περιεχόμενο της τροπολογίας, όσο και στη μεθόδευση που ακολουθήθηκε.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Αθήνα, 12.11.08

Ο Νόμος ψηφίζεται και στο σύνολο – Πλήγμα κατά της ισότητας

Το Νομοσχέδιο ψηφίστηκε στο σύνολο στις 17 Νοεμβρίου 2008 με την επίμαχη τροπολογία, καταργώντας έτσι μια πρωτοποριακή ρύθμιση που ίσχυσε από το 1983, και που επέτρεπε στη γυναίκα να διατηρεί αμετάβλητο το επώνυμό της σε όλη της ζωή της ασχέτως γάμου.

Στο νέο νόμο με αριθμό 3719/08 μεταξύ των άλλων προβλέπεται ότι «με συμφωνία των συζύγων ο κάθε ένας από αυτούς μπορεί να προσθέτει στο επώνυμό του το επώνυμο του άλλου...»

Στις 18 Νοεμβρίου 2008, την επόμενη μέρα της ψήφισης του Νόμου 3719/2008, το ΙΜΔΑ και ο ΣΔΓ απέστειλαν επιστολή στον Υπουργό Δικαιοσύνης κ. Σωτήρη Χατζηγάκη, με την οποία του επεσήμαιναν ότι ενώ είχε συμφωνήσει για την απόσυρση της σχετικής διάταξης από το Νομοσχέδιο, υιοθέτησε τελικά την τροπολογία που καταργεί το κεκτημένο δικαίωμά μας περί του αμεταβλήτου του επωνύμου των γυναικών καθ' όλη τη ζωή τους ασχέτως γάμου. Τού υπενθυμίζαμε τις θέσεις μας και πάλι και ότι με τη συγκεκριμένη διάταξη μάς γυρίζει στην πρό του 1983 εποχή και ότι εμείς είμαστε ανυποχώρητες και ότι θα χρησιμοποιήσουμε κάθε νόμιμο μέσο για την αποκατάσταση ενός δικαιωμάτος μας που λειτουργεί επιτυχώς επί 25 ήδη χρόνια. Δεν θα επιστρέψουμε στην προηγούμενη χαμαιλεοντική κατάσταση στην οποία ουσιαστικά επαναφέρει ο νέος νόμος την Ελλάδα ιδίως στην ελληνική επαρχία, όπως το ξέρουμε όλοι μας.

Την επιστολή-διαμαρτυρία αυτή αποστείλαμε και στους βουλευτές που υπέβαλαν την τροπολογία.

Την επιστολή- διαμαρτυρία υπέγραψαν συνολικά 25 γυναικείες οργανώσεις, το ΙΜΔΑ, οι Γραμματείες Γυναικών της ΓΣΕΕ, ΑΔΕΔΥ, ΟΤΟΕ, και τα Τμήματα Γυναικών ΠΑΣΟΚ και ΣΥΡΙΖΑ (Σύνολο υπογραφών 31).

Οι τελικές διατάξεις του Νόμου 3719/2008

Οι βασικότερες διατάξεις του νέου νόμου 3719/2008 (ΦΕΚ Α 241 26.11.2008) αφορούν στο Σύμφωνο Συμβίωσης, στη μείωση σε δύο χρόνια του δικαιώματος για έκδοση διαζυγίου για λόγους κλονισμού του γάμου, στις νέες ρυθμίσεις για το καθεστώς υιοθεσίας και στην καθιέρωση του δικαιώματος του διπλού επωνύμου για κάθε σύζυγο.

Αναφέρουμε εδώ τα επίμαχα σημεία:

A. Για το σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης θεσπίζεται (άρθρο 1, Σύσταση) «Η συμφωνία δύο ετερόφυλων προσώπων με την οποία οργανώνουν τη συμβίωσή τους (σύμφωνο συμβίωσης) καταρτίζεται αυτοπροσώπως με συμβολαιογραφικό έγγραφο» κ.λ.π.

B. Για τη μείωση του χρόνου προς θεμελίωση δικαιώματος διαζυγίου: «Εφ' όσον οι σύζυγοι βρίσκονται σε διάσταση συνεχώς από δύο τουλάχιστον χρόνια, ο κλονισμός τεκμαίρεται αμάχητα και το διαζύγιο μπορεί να ζητηθεί, έστω και αν ο λόγος του κλονισμού αφορά στο πρόσωπο του ενάγοντος» κ.λ.π.

Γ. Για το δικαίωμα διπλού επωνύμου κάθε συζύγου, ανδρός ή γυναίκας: «Με συμφωνία των συζύγων ο καθένας από αυτούς μπορεί να προσθέτει στο επώνυμό του το επώνυμο του άλλου. Η προσθήκη γίνεται με κοινή δήλωση ενώπιον του ληξιάρχου και ισχύει μέχρι να ανακληθεί ενώπιον του ληξιάρχου με κοινή δήλωση των συζύγων ή με μονομερή δήλωση οποιουδήποτε των συζύγων, η οποία κοινοποιείται στον άλλο σύζυγο. Αν ο γάμος λυθεί με διαζύγιο, η δήλωση θεωρείται ότι ανακληθηκε. Αν ο γάμος λυθεί λόγω θανάτου, η προσθήκη

εξακολουθεί να ισχύει, εκτός εάν ο επιζών σύζυγος συνάψει νέο γάμο ή προβεί σε ανακλητική δήλωση ενώπιον του ληξιάρχου.»

Δ. Για τέκνα χωρίς γάμο των γονέων τους: Η γονική μέριμνα του ανήλικου τέκνου που γεννήθηκε και παραμένει χωρίς γάμο των γονέων του, ανήκει στη μητέρα του. Σε περίπτωση αναγνώρισής του, αποκτά γονική μέριμνα και ο πατέρας, που όμως την ασκεί αν υπάρχει συμφωνία των γονέων κλπ.

ΝΑΙ ΣΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ!

ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΙΣΟΤΙΜΙΑ!

Η ισότητα είναι θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα αναγνωρισμένο παγκοσμίως που αποκρούει τις διακρίσεις σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής.

Η ισοτιμία δεν είναι ανθρώπινο δικαίωμα και στηρίζει τις διακρίσεις δηλαδή τις ανισότητες μεταχείρισης που το Διεθνές και το Εθνικό δίκαιο σήμερα καταδικάζουν.

Η ΙΣΟΤΙΜΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΑΓΙΔΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ

Αυτήν επικαθήσθησαν σε όλες τις εποχές για την στήριξη των ανισοτήτων κατά των γυναικών, στην οικογένεια, στην εργασία, στη δημόσια ζωή.

Σε κανένα διεθνές κείμενο για την ισότητα δεν αναφέρεται η λέξη **ΙΣΟΤΙΜΙΑ** αλλήλ **ΙΣΟΤΗΤΑ**. Δηλ. Equality – Oχι Parity.

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΜΠΟΔΙΑ, ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ

Στο προηγούμενο τεύχος του περιοδικού μας αναφερθήκαμε στο συλλογικό τόμο που κυκλοφόρησε με τίτλο «Γυναίκες και Διοίκηση Επιχειρήσεων». Την πρωτοβουλία για τη δημιουργία του τόμου και την επιμέλεια της ύλης ανάλαβαν η κυρία Μαρία Βακόλα, Επίκουρη Καθηγήτρια του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών και η κυρία Ελένη Αποστόρη, Λέκτορας του ιδίου Πανεπιστημίου. Το βιβλίο προλογίζει η Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών κυρία Νάνσυ Παπαλεξανδρή.

Όπως αναφέραμε και στο προηγούμενο τεύχος του περιοδικού μας, η ύλη του βιβλίου κατανέμεται σε δώδεκα κεφάλαια και σε καθένα από αυτά αναλύεται διαφορετικό θέμα. Η ανάλυση των θεμάτων στηρίζεται σε εμπειρικά δεδομένα, τα οποία προέκυψαν από έρευνες που διεξήχθησαν στην Ελλάδα, καθώς και σε στοιχεία από τη διεθνή και ελληνική βιβλιογραφία. Στο παρόν τεύχος του περιοδικού θα παρουσιάσουμε περιληπτικά το κεφάλαιο του βιβλίου που αναφέρεται στη γυναικεία επιχειρηματικότητα. Συγγραφείς του κειμένου αυτού είναι η κυρία Ζωή Βεντούρα, Επίκουρος Καθηγήτρια στο Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών και ο κ. Αναστάσιος Θεοφίλου, κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος (MBA) στη Διοίκηση Επιχειρήσεων.

Γυναικεία Επιχειρηματικότητα

Η επιχειρηματικότητα είναι σύνθετη έννοια και ο ορισμός της είναι δύσκολος. Σύμφωνα με το Παγκόσμιο Παρατηρητήριο για την Επιχειρηματικότητα (GEM), ως επιχειρηματικότητα ορίζεται η κάθε προσπάθεια για τη δημιουργία μιας νέας επιχείρησης ή μιας νέας δραστηριότητας, όπως το ελεύθερο επάγγελμα, η δημιουργία ενός νέου επιχειρηματικού οργανισμού, ή η επέκταση μιας ήδη υπάρχουσας επιχείρησης, που γίνεται από έναν ιδιώτη, από ομάδες ιδιωτών ή από επιχειρήσεις που ήδη λειτουργούν. Η Πράσινη Βίβλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ορίζει ότι επιχειρηματικότητα είναι η νοοτροπία και ο τρόπος δημιουργίας και ανάπτυξης οικονομικής δραστηριότητας μέσω του συνδυασμού της ανάληψης κινδύνου, της δημιουργικότητας και/ή της καινοτομίας με τη χρηστή διαχείριση, στο πλαίσιο ενός νέου ή υφιστάμενου οργανισμού.

Τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν τον επιχειρηματία είναι σύνθετα και ποικίλα. Μερικά από αυτά είναι η σκληρή δουλειά, η τόλμη, η αυτοπεποίθηση, η υπευθυνότητα, η ανάληψη κινδύνων κ.ά. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, στην προσπάθειά της για άνοδο του επιπέδου απασχόλησης, οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής των κρατών-μελών, θέτει σε εφαρμογή πολιτικές που θα αυξήσουν την επιχειρηματικότητα και στο πλαίσιο αυτό εξέδωσε το

έτος 2003 το τελικό κείμενο της Πράσινης Βίβλου για την επιχειρηματικότητα στη Ευρώπη.

Από τα διαθέσιμα στοιχεία για την κατάσταση που επικρατεί στα κράτη-μέλη προκύπτει ότι το φαινόμενο της ανεργίας πλήττει κυρίως τις γυναίκες. Ως εκ τούτου μέσω της Πράσινης Βίβλου η Ευρωπαϊκή Ένωση τονίζει ότι η επιχειρηματικότητα πρέπει να ενισχυθεί σε μεγάλο βαθμό και να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στις γυναίκες και σε άλλες ομάδες που δεν εκπροσωπούνται επαρκώς. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, λαμβάνοντας υπόψη της έρευνα εκπονηθείσα το έτος 2002, από την οποία προκύπτει ότι στις χώρες που υπάρχουν υψηλά ποσοστά επιχειρηματικότητας το ποσοστό της ανεργίας είναι χαμηλό, προχώρησε στην εφαρμογή πολιτικών και μέτρων για την αύξηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας. Τα μέτρα αυτά εφαρμόζονται σταδιακά στις χώρες-μέλη.

Παρ' όλες όμως τις προσπάθειες και τα μέτρα, τόσο στην Ελλάδα όσο και στις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η γυναικεία επιχειρηματικότητα βρίσκεται σε χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με την ανδρική.

Ειδικά στην Ελλάδα, η δημιουργία και ανάπτυξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας αποτελεί αντικείμενο προσοχής και μελέτης κατά την τελευταία δεκαετία. Στο πλαίσιο της νομοθετικής κατοχύρωσης της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, παρατηρείται σταδιακή λήψη μέτρων για την ενίσχυση της παρουσίας της γυναίκας στην οικονομική ζωή και στο χώρο των επιχειρήσεων.

α. Γυναικεία επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα

Με βάση τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας (ΕΣΥΕ Δ' τρίμηνο 2005) ο γυναικείος πληθυσμός αποτελεί το 51,4% του συνολικού πληθυσμού της χώρας, ενώ ο ανδρικός το 48,6%. Εάν όμως υπολογίσουμε πόσοι αποτελούν τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό ως προς το σύνολο του πληθυσμού του φύλου τους, θα δούμε ότι το 64,7% του ανδρικού πληθυσμού είναι οικονομικά ενεργός πληθυσμός, ενώ για τις γυναίκες το ποσοστό είναι 42,3%. Σε απόλυτους αριθμούς αυτό σημαίνει ότι από τους 4.437.000 άνδρες το εργατικό δυναμικό αποτελούν οι 2.872.000, ενώ από τις 4.685.300 γυναίκες το εργατικό δυναμικό αποτελούν οι 1.981.300. Επίσης, εάν εξετάσουμε το ποσοστό των ανδρών στον ενεργό οικονομικά πληθυσμό θα δούμε ότι ανέρχεται στο 59,2%, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τις γυναίκες είναι 40,8%.

Εάν τώρα εξετάσουμε τα ποσοστά των ανέργων στο σύνολο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού θα δούμε ότι το ποσοστό για τους άνδρες είναι 6,1%, ενώ για τις γυναίκες ανέρχεται στο 14,9%. Η συνολική ανεργία υπολογίζεται στο 9,7% (ΕΣΥΕ, Δ' τρίμηνο 2005).

Είναι ενδιαφέρον να δούμε τη θέση της Ελλάδας σε σχέση με τη γυναικεία ανεργία στην Ευρώπη των 15. Σύμ-

φωνα με στοιχεία της Eurostat του έτους 2005 η ανεργία των γυναικών στην Ελλάδα έχει αρνητική πρωτιά: 14,9% έναντι του μέσου ευρωπαϊκού όρου που είναι 8,9%. Μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας στις γυναίκες μετά την Ελλάδα έχουν η Ισπανία και η Γαλλία, με 12,2% και 10,5% αντίστοιχα.

Σε σχέση με την Ευρώπη των 25 (πάντοτε σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat), η Ελλάδα έχει τον τρίτο υψηλότερο δείκτη γυναικείας ανεργίας ακολουθώντας την Πολωνία (19,2%) και τη Σλοβακία (17,3%), ενώ είναι πάλι άνω του μέσου όρου που βρίσκεται στο 9,8%. Σημειώνουμε ότι η ανεργία των ανδρών στην Ελλάδα (6,1%) βρίσκεται κάτω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, τόσο στην Ευρώπη των 15, όσο και στην Ευρώπη των 25 (7% και 7,9% αντίστοιχα).

Είναι γνωστό ότι σε περιόδους οικονομικής δυσπραγίας, οι πρώτες ομάδες πληθυσμού που πλήττονται από την ανεργία είναι οι γυναίκες, οι νεαρές ηλικίες και οι ηλικίες άνω των 55 ετών. Αυτό επιβεβαιώνεται πλήρως από τα ποσοστά της γυναικείας ανεργίας στην Ελλάδα.

Η στροφή των γυναικών στην επιχειρηματικότητα θα μπορούσε να αποτελέσει μία λύση στη γυναικεία ανεργία. Με το σκεπτικό αυτό τέθηκαν σε εφαρμογή ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά προγράμματα ενίσχυσης της γυναικείας επιχειρηματικότητας.

Σύμφωνα πάντοτε με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ το σύνολο των αυτοαπασχολούμενων στην Ελλάδα ανέρχεται σε 1.597.173 άτομα. Εξ αυτών οι 537.204, δηλ. το 33,6%, είναι γυναίκες. Αν αφαιρέσουμε όμως τις 188.189 που εργάζονται ως άμισθοι βοηθοί στις οικογενειακές επιχειρήσεις, οι αυτοαπασχολούμενες γυναίκες περιορίζονται στις 349.015, δηλ. στο 21,8% του συνόλου των αυτοαπασχολούμενων.

Μια περαιτέρω ανάλυση στο γυναικείο πληθυσμό των αυτοαπασχολούμενων δείχνει ότι αυτές που απασχολούνται σε επιχειρήσεις που διαθέτουν προσωπικό, είναι δηλ. εργοδότες, ανέρχονται μόνον στο 19,23% του συνόλου των αυτοαπασχολούμενων που διαθέτουν προσωπικό ανδρών και γυναικών. Το αντίστοιχο ποσοστό για τις αυτοαπασχολούμενες χωρίς προσωπικό ανέρχεται στο 29%. Τα ποσοστά αυτά σε συσχέτισμό με το μεγάλο αριθμό γυναικών που εργάζονται ως άμισθοι βοηθοί στις οικογενειακές επιχειρήσεις (67,80% έναντι 32,20% των ανδρών) δείχνουν ότι οι γυναίκες διστάζουν να ιδρύσουν δική τους επιχείρηση, και μάλιστα επιχείρηση κάποιου μεγέθους που να απασχολεί προσωπικό. Στο σημείο αυτό πρέπει να τονισθεί ότι ίσως τους λείπει και η διοικητική εμπειρία για ένα τέτοιο εγχείρημα και η γνώση των απαραίτητων μηχανισμών.

Πάντως μεταξύ των ετών 2001 και 2005 παρατηρείται αύξηση του αριθμού των γυναικών που είναι αυτοαπασχολούμενες με προσωπικό (από 58.110 σε 67.711) και χωρίς προσωπικό (από 263.632 σε 281.305) και παράλληλα μείωση του αριθμού των γυναικών που εργάζονται ως βοηθοί στις οικογενειακές επιχειρήσεις (από 226.775 σε 188.190). Οι αριθμοί αυτοί δείχνουν την τάση της γυναίκας να επιτύχει την οικονομική της ανεξαρτητοποίηση και μέσω αυτής να ενδυναμώσει τη θέση της στην κοινωνία.

Τις περισσότερες αυτοαπασχολούμενες γυναίκες τις συναντάμε στους τομείς της γεωργίας / κτηνοτροφίας, των μεταποιητικών βιομηχανιών, της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας και του χονδρικού και λιανικού εμπορίου. Συγκεκριμένα, στον τομέα της γεωργίας / κτηνοτροφίας το ποσοστό των αυτοαπασχολούμενων γυναικών ανέρχεται στο 39,6% και στον τομέα του χονδρικού / λιανικού εμπορίου στο 30,5%.

Η ανάπτυξη της αυτοαπασχόλησης των Ελληνίδων της υπαίθρου αποτελεί μια από τις πιο επιτυχημένες εφαρμογές των μέτρων που εφαρμόζει η Ευρωπαϊκή Ένωση. Η δυνατότητα των γυναικών να μετατρέψουν τις άλλοτε καθημερινές τους ασχολίες σε μορφές επαγγελματικής δραστηριότητας συστήνοντας αγροτουριστικούς, αγροοικοτεχνικούς και αγροβιοτεχνικούς συνεταιρισμούς τούς έδωσε τη δυνατότητα να ξεφύγουν από τον παραδοσιακό ρόλο της γυναίκας νοικοκυράς και άμισθης βοηθού των αρρένων μελών της οικογενείας τους. Με τη σύσταση των συνεταιρισμών αυτών οι Ελληνίδες της υπαίθρου άρχισαν να αποκτούν επιχειρηματική νοοτροπία.

β. Πολιτικές και μέτρα

Όπως ήδη ελέγχθη για να αντιμετωπισθεί η υψηλή ανεργία των γυναικών, τέθηκαν σε εφαρμογή Ευρωπαϊκά Χρηματοδοτικά προγράμματα ενίσχυσης της γυναικείας επιχειρηματικότητας. Η αρχή έγινε στη σύνοδο της Λισαβώνας το έτος 2000. Στη συνέχεια εφαρμόστηκαν τα προγράμματα για την ενίσχυση της ισότητας των δύο φύλων και για την ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Η ενίσχυση αυτών των επιχειρήσεων έχει προτεραιότητα, διότι έχει αποδειχθεί ότι δημιουργούν περισσότερες θέσεις εργασίας έναντι των μεγάλων.

Η υλοποίηση των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης γίνεται μέσω των κατωτέρω αναφερομένων προγραμμάτων.

- Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση
- Ανταγωνιστικότητα
- Εκπαίδευση, Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση
- Κοινωνία της Πληροφορίας
- EQUAL

Οι ελληνικοί οργανισμοί μέσω των οποίων υλοποιούνται τα ανωτέρω προγράμματα είναι ο EOMMEX, ο ΟΑΕΔ και το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Πρόνοιας.

Η απορρόφηση των κονδυλίων για την ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας είναι χαμηλή. Έτσι, τα αδιάθετα ποσά διατίθενται σε άλλες κοινωνικές ομάδες (π.χ. στους νέους ή στους άνδρες)

Για την επιτυχημένη επιχειρηματική δραστηριότητα, πρωταρχική σημασία έχει η μόρφωση και η συνεχής εκπαίδευση των γυναικών. Η Πράσινη Βίβλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφέρει συγκεκριμένα ότι «η εκπαίδευση και η κατάρτιση πρέπει να συμβάλλει στην ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας, μέσω της ανάπτυξης της κατάλληλης νοοτροπίας και της ευαισθητοποίησης, όσον αφορά τις επαγγελματικές ευκαιρίες που προσφέρει η

ιδιότητα του επιχειρηματία και των δεξιοτήτων».

Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι και σε γενικότερο επίπεδο παρατηρείται ότι η μόρφωση λειτουργεί θετικά για την αποφυγή της ανεργίας. Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΥΕ (2005) διαπιστώνεται ότι οι γυναίκες που έχουν διδακτορικό ή μεταπτυχιακό τίτλο απασχολούνται κατά 91,2% και αυτές με πτυχίο ανώτατων σχολών κατά 85% (τα αντίστοιχα ποσοστά για τους άνδρες είναι 95,7% και 95,6%).

Όσο κατέρχεται το μορφωτικό επίπεδο τόσο ανέρχεται το ποσοστό ανεργίας και στα δύο φύλα.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι τα μέτρα και οι πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να στοχεύουν στα χαμηλότερα επίπεδα εκπαίδευσης όπου τα ποσοστά της ανεργίας είναι αυξημένα. Ειδικότερα, τα μέτρα και η χρηματοδότηση για την ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας θα πρέπει να κατευθύνονται κυρίως στις γυναίκες με χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο, οι οποίες έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να μείνουν άνεργες.

γ. Αιτίες αυτοαπασχόλησης γυναικών

Έχει γίνει αντικείμενο μελέτης το κίνητρο που ωθεί ένα άτομο να αναλάβει επιχειρηματική δράση. Αυτό μπορεί να είναι είτε η «ανάγκη» είτε η «ευκαιρία». Η επιχειρηματικότητα από «ανάγκη» είναι η περίπτωση των ατόμων τα οποία μη βρίσκοντας άλλη εργασία προχωρούν στην άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας. Αντίθετα η επιχειρηματικότητα από «ευκαιρία» είναι η περίπτωση ανάληψης επιχειρηματικής δραστηριότητας, όταν το άτομο διαβλέπει την ύπαρξη κάποιας ευκαιρίας στην αγορά και επιδιώκει να αυξήσει το εισόδημά του αξιοποιώντας αυτή την ευκαιρία.

Σύμφωνα με έρευνα που έχει γίνει στην ελληνική αγορά (Πετράκη – Κώττη, 1998) ένα μεγάλο μέρος των Ελληνίδων στρέφεται στην αυτοαπασχόληση, επειδή δεν μπορεί να βρει άλλη ικανοποιητική εργασία, κυρίως λόγω της χαμηλής της μόρφωσης και των χαμηλών αποδοχών που της προσφέρονται. Παράλληλα οι επικρατούσες στη χώρα μας κοινωνικές αντιλήψεις δυσχεραίνουν περαιτέρω την εξεύρεση ικανοποιητικής εργασίας από τις γυναίκες.

Τα κοινωνικά στερεότυπα στη χώρα μας θεωρούν το γυναικείο εισόδημα βοηθητικό για τον οικογενειακό προϋπολογισμό. Το «φυσιολογικό» είναι ο άνδρας να αμείβεται με υψηλό εισόδημα που μπορεί να είναι και το μοναδικό στην οικογένεια και γι' αυτό έχει αποφασιστικό λόγο στις σοβαρές αποφάσεις της οικογένειας. Ακόμη και

σήμερα, παρά την αναμφισβήτητη πρόοδο που έχει γίνει, οι κοινωνικές αντιλήψεις θέλουν τη γυναίκα να ασκεί κυρίως το ρόλο της μητέρας και συζύγου παρά της εργαζόμενης. Αλλά και όταν εργάζεται, είναι υποχρεωμένη να μοιράζει το χρόνο της ανάμεσα στις οικογενειακές και επαγγελματικές της υποχρεώσεις, γεγονός που την αναγκάζει να περιορίζει τις επαγγελματικές της φιλοδοξίες. Τα κοινωνικά αυτά στερεότυπα είναι τόσο ισχυρά, ώστε πολλές γυναίκες τα έχουν αποδεχθεί και οι ίδιες.

Όσες γυναίκες δεν συμβιβάζονται και αποφασίζουν να επιδιώξουν επαγγελματική σταδιοδρομία αντιμετωπίζουν αφ' ενός τις μισθολογικές διαφορές και αφ' ετέρου το φαινόμενο της γυάλινης οροφής:

- Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ ακόμη και σήμερα υπάρχουν σημαντικές μισθολογικές διαφορές εις βάρος των γυναικών εργαζομένων ακόμη και όταν ασκούν παρόμοια καθήκοντα ή επωμίζονται παρόμοιες ευθύνες με τους άνδρες.
- Η γυάλινη οροφή είναι ένα άτυπο ανώτατο όριο μέχρι το οποίο μπορεί να φθάσει η επαγγελματική εξέλιξη μιας γυναίκας σε κάποιον οργανισμό.

Παρ' όλα τα προβλήματα που αντιμετωπίζει στον εργασιακό χώρο η σημερινή γυναίκα, πολλά από τα οποία αποτελούν και την αιτία για την οποία στρέφεται στην αυτοαπασχόληση, είναι γεγονός ότι γίνονται σταθερά βήματα προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της γυναικείας εργασίας γενικώς και της γυναικείας επιχειρηματικότητας ειδικότερα, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Στην προσπάθεια αυτή σημαντική βοήθεια πρέπει να δώσουν:

- Το εκπαιδευτικό σύστημα: Η μόρφωση αποτελεί κλειδί για την αποφυγή της ανεργίας, τη διεκδίκηση καλύτερων όρων εργασίας, αλλά και για την αλλαγή των κοινωνικών αντιλήψεων.
- Οι κυβερνητικές αποφάσεις: Είναι απαραίτητη η λήψη μέτρων για την κατάρτιση γυναικών που έχουν χαμηλή μόρφωση καθώς επίσης και η λήψη μέτρων ενίσχυσης της γυναικείας επιχειρηματικότητας.
- Η οργάνωση των γυναικών της υπαίθρου στα πλαίσια συνεταιρισμών.
- Οι προσπάθειες για πραγματική ισότητα των δύο φύλων μέσα στην οικογένεια.

Κούλα Αναγνωστοπούλου – Κουράκου

Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

ΑΝΑΓΓΕΛΛΕΙ

την έναρξη λειτουργίας της ιστοσελίδας του, στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

www.leaguewomenrights.gr

Σας καλούμε να επισκέπτεσθε την ιστοσελίδα μας για την έγκαιρη και έγκυρη ενημέρωσή σας σε ό,τι αφορά τις δραστηριότητες του Συνδέσμου

ΒΙΑ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ: ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΑ ΘΥΜΑΤΑ ΕΝΔΟ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ

**Εκδήλωση του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας
και του Πολιτιστικού Κέντρου του Δήμου Κηφισιάς, Κηφισιά, 11 Δεκεμβρίου 2008**

Με την ευκαιρία της Παγκόσμιας Ημέρας για την Εξάλειψη της βίας κατά των Γυναικών (25 Νοεμβρίου) και της Παγκόσμιας Ημέρας για τα Δικαιώματα των Παιδιών (11 Δεκεμβρίου) ο **Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας και το Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Κηφισιάς** συνδιοργάνωσαν εκδήλωση, η οποία πραγματοποιήθηκε την Πέμπτη 11 Δεκεμβρίου 2008 στο Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Κηφισιάς με τη συμμετοχή σημαντικών επιστημόνων και την παρουσία εκπροσώπων της τοπικής κοινωνίας.

Η **ενδοοικογενειακή βία** αποτελεί ένα παγκόσμιο κοινωνικό φαινόμενο με υψηλό-σκοτεινό αριθμό θυμάτων που θυματοποιεί τόσο τις γυναίκες όσο και τα παιδιά μέσω άσκησης σε αυτά ποικίλων μορφών βίας (ψυχολογική, σωματική, σεξουαλική, λεκτική). Η βία λόγω φύλου (gender violence) αποτελεί εξάλλου βαριά παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθώς και άνιση μεταχείριση σε βάρος των γυναικών, ενώ τα τελευταία χρόνια παρατηρείται αύξηση του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας τόσο σε παγκόσμιο επίπεδο όσο και στη χώρα μας.

Εξάλλου, το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας πλήττει κυρίως τις γυναίκες και τα παιδιά. Διεθνείς και ευρωπαϊκοί οργανισμοί όπως ο ΟΗΕ, το Συμβούλιο της Ευρώπης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθώς και Ανεξάρτητες Αρχές, και ΜΚΟ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, την προστασία του παιδιού, την ισότητα των φύλων, τη στήριξη της οικογένειας, της νέας γενιάς και ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, αντιμετωπίζουν πλέον την ενδοοικογε-

νειακή βία ως κοινωνικό πρόβλημα μείζονος σημασίας.

Πρόσφατα, η ψήφιση του Νόμου 3500/2006 «Για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας και άλλες διατάξεις» ήλθε να καλύψει ένα σημαντικό νομικό κενό και στη χώρα μας συμβάλλοντας έτσι στην αντιμετώπιση ενός κοινωνικού φαινομένου που παρουσιάζει ανησυχητικές διαστάσεις στην εποχή μας, πλήττοντας κυρίως γυναίκες και παιδιά. Ο ΑΓΩΝΑΣ της ΓΥΝΑΙΚΑΣ (Τεύχος 81, Δεκ. 2006) έχει δημοσιεύσει το πλήρες κείμενο του Νόμου που με την ψήφιση και εφαρμογή του επιχειρείται η νομική προστασία όλων των μελών της οικογένειας που είναι θύματα ενδοοικογενειακής βίας.

Για το σημαντικό αυτό ζήτημα που ενισχύει τις κοινωνικές διακρίσεις αναφέρθηκε στο σύντομο χαιρετισμό του ο **Δήμαρχος Κηφισιάς κ. Νίκος Χιωτάκης** και τόνισε το ρόλο που καλείται να διαδραματίσει πλέον η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην καταπολέμηση και πρόληψη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας και στην υποστήριξη των θυμάτων βίας. με τη δημιουργία εξειδικευμένων δομών.

Στον χαιρετισμό της, η Πρόεδρος του **Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας κ. Σούλα Παναρέτου** αναφέρθηκε στην έξαρση των περιπτώσεων που παρατηρούνται κατά την πρόσφατη περίοδο σχετικά με φαινόμενο ενδοοικογενειακής βίας. Επεσήμανε ότι ο αγώνας κατά της βίας απαιτεί τόσο την υποστήριξη των θυμάτων όσο και την πρόληψη του φαινομένου και τόνισε ότι οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ΟΤΑ, θα πρέπει να παρέχουν ολοκληρωμένη στήριξη στα άτομα που αντιμετωπί-

Από αριστερά: Ειρ. Φερέτη, Ε. Κολοκυθά, Λ. Μαράτου-Αλιμπράντη, Μ. Παναγιωτοπούλου-Κασιώτου, Μ. Σιμώνη-Λιώλιου, Α. Σαρρή, Σ. Παναρέτου, κ. Παπαρρηγόπουλος

ζουν φαινόμενα βίας. Ακόμη είπε ότι θα πρέπει να δημιουργηθούν κέντρα φιλοξενίας, καταφύγια με ειδικευμένο προσωπικό για την προσωρινή φιλοξενία θυμάτων κακοποίησης καθώς και δομές για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας που θα παρέχουν ψυχο-κοινωνική και νομική υποστήριξη των θυμάτων. Τέλος, αναφέρθηκε στη μακροχρόνια δράση του Συνδέσμου στην ψυχολογική και νομική υποστήριξη των γυναικών θυμάτων βίας.

Στο πλαίσιο της Εκδήλωσης μίλησε κατ' αρχήν η **Έλια Κολοκυθά**, Δρ Νομικός, Αντιπρόεδρος του Σ.Δ.Γ. με θέμα «**Η βία στην οικογενειακή ζωή των γυναικών. Ο Νόμος 3500/2006**». Η ομιλήτρια αναφέρθηκε λεπτομερώς στις καίριες μεταρρυθμίσεις που εισάγει ο Νόμος, στη νομική προστασία που παρέχεται στις γυναίκες και σε όλα τα μέλη της οικογένειας που πέφτουν θύματα βίας και στο θεσμό της ποινικής διαμεσολάβησης (που αφορά μόνο πλημμελήματα) όπου δράστης και θύμα καλούνται, εφόσον συμφωνούν και οι δύο, από αρμόδιο εισαγγελέα ενώ στη συνέχεια, αν η διαδικασία δεν φέρει αποτέλεσμα, διεξάγεται κανονικά η δίκη.

Στη συνέχεια μίλησε η **Ειρήνη Φερέτη**, Κοινωνιολόγος-Εγκληματολόγος στο Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού και Μέλος του Σ.Δ.Γ.. Στην εισήγησή της με θέμα «**Η θυματοποίηση του παιδιού στο πλαίσιο της οικογένειας**» επεσήμανε συνοπτικά τα ακόλουθα: Η ενδοοικογενειακή βία είναι ένα υπαρκτό και σύνθετο φαινόμενο που όλες οι κοινωνίες καλούνται να αντιμετωπίσουν. Είναι η βία που ασκείται μέσα στην οικογένεια από τα «ισχυρά» προς τα πιο «αδύναμα» μέλη ως μορφή εξουσιασμού, επίδειξη ισχύος, κατάχρηση ρόλων, στέρηση ελευθερίας και αυτονομίας των θυμάτων και προσβολή της προσωπικότητας και της αξιοπρέπειάς τους. Το φαινόμενο είναι γνωστό στο ευρύ κοινό, κυρίως από τις ακραίες περιπτώσεις, που κατά διαστήματα ελκύουν τα φώτα της δημοσιότητας με αποτέλεσμα να δημιουργείται η εντύπωση ότι αφορά εγκληματικότητα και βία που πηγάζει από την παθολογία και τις ιδιαιτερότητες των εμπλεκόμενων προσώπων και έτσι να αναπαράγεται η αντίληψη ότι πρόκειται για «αυστηρά ιδιωτικές υποθέσεις». Οι βασικές κατηγορίες θυμάτων είναι: **τα παιδιά** (1-2% του παιδικού πληθυσμού), **οι γυναίκες** (1 στις 4 έως 1 στις 5 γυναίκες) και **οι ηλικιωμένοι** (4-6%), ενώ άλλες μορφές ενδοοικογενειακής βίας αφορούν στη βία μεταξύ αδελφών, την κακοποίηση των γονιών από τα εφηβικής ηλικίας ή μεγαλύτερα παιδιά τους, τη βία μεταξύ νέων συντρόφων (dating violence) και τη θυματοποίηση των παιδιών στο πλαίσιο της συζυγικής/συντροφικής βίας. Τα μέτρα που προβλέπει ο Νόμος 3500/2006 για την προστασία των παιδιών είναι: η απαγόρευση της σωματικής τιμωρίας στο πλαίσιο της οικογένειας, η υποχρέωση των εκπαιδευτικών να καταγγέλλουν περιπτώσεις κακοποίησης παιδιών που περιέρχονται στην αντίληψή τους, η προστασία των ανηλίκων μαρτύρων από την έκθεσή τους στη διαδικασία της ποινικής δίκης και η

αντιμετώπιση των ανηλίκων ως θύματα ενδοοικογενειακής βίας ακόμα και όταν οι σχετικές πράξεις δεν στρέφονται άμεσα εναντίον τους, αλλά απλώς τελούνται ενώπιόν τους. Ακόμη, επεσήμανε ότι στο 90% των περιπτώσεων συζυγικής/ συντροφικής βίας, σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία αλλά και την εμπειρία μας στο Σ.Δ.Γ., τα παιδιά βρίσκονται στο ίδιο ή σε διπλανό δωμάτιο, με αποτέλεσμα να αντιμετωπίζουν συχνά προβλήματα άγχους, κατάθλιψης, απότομης αλλαγής στη σχολική επίδοση, σύγχυση, ανασφάλεια, εκδηλώσεις θυμού, επιθετικότητα, τάσεις απομόνωσης, αισθήματα ενοχής ανάλογα με το φύλο, την ηλικία και το χαρακτήρα τους. Παρουσιάζοντας μάλιστα ερευνητικά δεδομένα έρευνας του Ινστιτούτου Υγείας του Παιδιού τόνισε ότι σε 4% (21 περιπτώσεις) του δείγματος των παιδιών, των οποίων οι γονείς χρησιμοποιούν σωματική τιμωρία, είχε υποστεί μικροτραυματισμούς, όπως π.χ. μάτωμα της μύτης και εκδορές, ενώ 1.2% (7 περιπτώσεις) είχε υποστεί σοβαρό τραυματισμό με αποτέλεσμα να χρειαστεί συρραφή του τραύματος ή / και νοσηλεία του παιδιού.

Η **Αμαλία Σαρρή**, Νομικός, Διευθύντρια Προγραμματισμού και Ανάπτυξης της Γενικής Γραμματείας Ισότητας, Γ.Γ.Ι. αναφέρθηκε στην «**Πολιτική της Γενικής Γραμματείας Ισότητας στην πρόληψη του φαινομένου της βίας**» και επικεντρώθηκε στις εθνικές πολιτικές που έχουν σχεδιαστεί για την αντιμετώπιση του φαινομένου της βίας κατά των γυναικών στο Νόμο 3500/2006 και τις δράσεις της ΓΓΙ για τη στήριξη των θυμάτων βίας.

Τέλος, η Ευρωβουλευτής **κ. Μαρία Παναγιωτοπούλου-Κασσιώτου**, Πρόεδρος Διακομματικής Ομάδας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την «**Οικογένεια και την Προστασία του Παιδιού**», στην ομιλία της με θέμα: «**Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αντιμετώπιση της βίας ενάντια στη γυναίκα και τα παιδιά**» αναφέρθηκε στις πολιτικές και στις συστάσεις της ΕΕ για την αντιμετώπιση της βίας μέσα στην οικογένεια και τόνισε ότι το θέμα αυτό αφορά περισσότερο τις εθνικές πολιτικές και νομοθεσίες και τόνισε ότι θα πρέπει να αντιμετωπιστεί με ιδιαίτερες πολιτικές το θέμα των βίαιων ανδρών.

Στη συνέχεια έγινε συζήτηση με το κοινό και έγιναν παρεμβάσεις από τη γνωστή κηφισιώτισσα συγγραφέα του βιβλίου «**Εγκλήματα χωρίς τιμωρία**» κ. Μαίρη Σιμώνη-Λιώλιου και τον εκπρόσωπο του Σωματείου για την **Μονογονεϊκή Ισότητα** κ. Παπαρηγόπουλο. Επίσης προβλήθηκε το DVD με τίτλο: «**Οικογενειακές Αλήθειες**» που αναφέρεται στην εμπειρία των παιδιών από την ενδοοικογενειακή βία (παραγωγή: European Commission DAPHNE Programme).

Λάουρα Μαράτου- Αλιπράντη

Δρ Κοινωνιολογίας, Μέλος ΔΣ του Σ.Δ.Γ.

Διευθύντρια Ερευνών στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών/ΕΚΚΕ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ Ομοσπονδία Γυναικείων Σωματείων

Εκατό χρόνια
1908-2008

Το Εθνικό Συμβούλιο Ελληνίδων γιόρτασε στις 9 Οκτωβρίου 2008 την εκατονταετηρίδα του.

Το Εθνικό Συμβούλιο Ελληνίδων (ΕΣΕ) ιδρύθηκε το 1908 στην Αθήνα. Υπήρξε η πρώτη Ομοσπονδία Γυναικείων Οργανώσεων στην οποία αμέσως εντάχθηκαν 50 αναγνωρισμένες ελληνικές οργανώσεις εντός και εκτός Ελλάδας.

Το ΕΣΕ είναι μια Μη Κυβερνητική Οργάνωση (ΜΚΟ), μέλος του Διεθνούς Συμβουλίου Γυναικών (International Council of Women), το οποίο έχει συμβουλευτική ιδιότητα (Κατηγορία Α) στο Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο του ΟΗΕ και εκπροσωπείται σε όλους τους ειδικούς οργανισμούς του ΟΗΕ, είναι ιδρυτικό μέλος του Ευρωπαϊκού Κέντρου του Διεθνούς Συμβουλίου Γυναικών, ιδρυτικό μέλος του Ευρωπαϊκού Λόμπυ Γυναικών (EWL) και μέλος της Ένωσης Γυναικών Νότιας Ευρώπης (AFEM).

Σκοποί του ΕΣΕ είναι:

Η βελτίωση της θέσης της γυναίκας σε όλους του τομείς της ζωής (οικογένεια, κοινωνία, πολιτεία).

Η προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και ιδιαίτερα των δικαιωμάτων των γυναικών και των παιδιών.

Η συμβολή στην εδραίωση της ειρήνης, της ανάπτυξης, της κατανόησης και συνεργασίας μεταξύ των λαών.

Η συμβολή στη διαπαιδαγώγηση της νεότητας, η ανάπτυξη πνευματικών και σωματικών δεξιοτήτων.

Σύντομη ιστορική διαδρομή:

Το ΕΣΕ από το 1920 και επί 21 συνεχή έτη εξέδιδε το

περιοδικό «Ελληνίς». Λειτουργήσε νυχτερινές σχολές για εργαζόμενες γυναίκες και νέες.

Μετά το 1922 περιέθαλψε γυναίκες πρόσφυγες και συνέβαλε στην επαγγελματική τους αποκατάσταση. Το ίδιο και για τα ορφανά θύματα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Από το 1923 και μέχρι σήμερα το ΕΣΕ λειτουργεί άρτια εξοπλισμένη Παιδική Χαρά την «Κονίστρα Πετραλώνων».

Συμμετείχε σε νομοπαρασκευαστικές επιτροπές.

Λειτουργήσε γραφείο παροχής δωρεάν νομικών συμβουλών και διεξαγωγή δικών.

Από το 1975, μαζί με άλλες γυναικείες οργανώσεις ενημερώνει και παρακολουθεί την εφαρμογή διεθνών συμβάσεων υπέρ των γυναικών, τα Προγράμματα Δράσεων του ΟΗΕ, της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις γυναίκες και τα παιδιά, την ενσωμάτωση των οδηγιών της Ε.Ε. στην ελληνική νομοθεσία κ.λ.π., την προώθηση των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων και γενικότερα εργάζεται για την πρόοδο των γυναικών.

Το 1958, για τη σημαντική εθνική και κοινωνική του δραστηριότητα, τιμήθηκε με το Αργυρό Μετάλλιο της Ακαδημίας Αθηνών και πρόσφατα, με τη συμπλήρωση της εκατονταετίας, τιμήθηκε με το Χρυσό Μετάλλιο της Τάξεως των Ηθικών Επιστημών της Ακαδημίας Αθηνών.

Περισσότερα στοιχεία για τη δράση του ΕΣΕ στην ιστοσελίδα www.ncgw.org

Επετειακή Εκδήλωση

Η εκδήλωση του Εθνικού Συμβουλίου Ελληνίδων για την επέτειο των 100 χρόνων από την ίδρυση του πραγματοποιήθηκε στις 9 Οκτωβρίου 2008 στην αίθουσα της Παλαιάς Βουλής

Κατά την έναρξη της εκδήλωσης απηύθυναν χαιρετισμό:

Η Γενική Γραμματέας Ισότητας κ. Ευγενία Τσουμάνη, η Πρόεδρος του Διεθνούς Συμβουλίου Γυναικών ICW-CIF και μέλος της CEDAW, κ. Anamah Tap, η Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κέντρου του Διεθνούς Συμβουλίου Γυναικών ECICW-CECIF, κ. Grace Wedekind.

Η Πρόεδρος του ΕΣΕ κ. Έφη Καλλιγά μίλησε για την πλούσια δράση του ΕΣΕ κατά την εκατονταετία.

Η κ. Βάσω Σταυριανοπούλου-Γκανάτσου, Αντιπρόεδρος, τ. Πρόεδρος ΕΣΕ ανέφερε τα πορίσματα της έκτακτης Επετειακής Συνέλευσης της 8^{ης} Οκτωβρίου.

Ακολούθησε μουσικό διάλειμμα από το Γυναικείο Κουαρτέτο Μουσικών Συνόλων Δήμου Αθηναίων.

Στο τέλος η κ. Καλλιγά απένειμε αναμνηστικές πλάκες στα «Γυναικεία Συνεργαζόμενα Σωματεία»: Λύκειο των Ελληνίδων, Σύνδεσμο για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, Σύνδεσμο Ελληνίδων Επιστημόνων, Χ.Ε.Ν. Ελλάδα, Ελληνική Ομοσπονδία Γυναικείων Σωματείων και Λεσχών, Ζόντα Αθηνών, Ένωση Ελληνίδων Νομικών, Σύνδεσμο Επιχειρηματιών και Επαγγελματιών Γυναικών Αθηνών για την αγωνιστική και αποτελεσματική συνεργασία τους επί 40 χρόνια.

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους μέλη της Ακαδημίας Αθηνών, εκπρόσωποι του πολιτικού κόσμου, των δημοτικών αρχών, των γυναικείων σωματείων, συνεργάτες και φίλοι. Ακολούθησε δεξίωση στο προαύλιο της Βουλής.

Εκδόθηκε και επετειακό γραμματόσημο στην τιμή των 3 ευρώ από τα ελληνικά ταχυδρομεία προς τιμήν της εκατονταετίας του Εθνικού Συμβουλίου Ελληνίδων.

Η κ. Αστερία Κούλα-Γέρου, μέλος της Ε.Ε. του ΕΣΕ, φιλοτέχνησε την αφίσα της εκδήλωσης (βλ. εικόνα 1)

Εικόνα 1

Επετειακή Γενική Συνέλευση

Την προηγούμενη ημέρα 8 Οκτωβρίου, το ΕΣΕ πραγματοποίησε επετειακή Γενική Συνέλευση των μελών και σωματείων του, στην οποία είχαν προσκληθεί και άλλα σωματεία.

Η εκδήλωση έγινε στην αίθουσα «Γιάννος Κρανιδιώτης» του Υπουργείου Εξωτερικών.

Την έναρξη της εκδήλωσης έκανε η Γενική Γραμματέας Ισότητας κ. Ευγενία Τσουμάνη. Χαιρετισμό απηύθυναν η κ. Anamah Tan και η κ. Grace Wedekind.

Η Πρόεδρος του ΕΣΕ κ. Έφη Καλλιγά παρουσίασε σημαντικά σημεία από την ιστορία του ΕΣΕ ως απολογισμό των 100 χρόνων.

Μετά ακολούθησαν χαιρετισμοί από άλλα σωματεία. Εκ μέρους του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας απηύθυσε χαιρετισμό η Γενική Γραμματέας κ. Τέρψη Λαμπρινοπούλου (βλ. πιο κάτω).

Ακολούθησε η ανάπτυξη του θέματος:

«Προοπτικές 21^{ου} αιώνα: Η πρόκληση της πολυπολιτισμικής κοινωνίας»

Η κ. Βάσω Σταυριανοπούλου-Γκανάτσου, Αντιπρόεδρος του ΕΣΕ εισήγαγε προβληματισμούς για μελλοντικές δράσεις προτείνοντας ως προτεραιότητα το θέμα της εξέλιξης της ελληνικής κοινωνίας σε πολυεθνική και πολυπολιτισμική.

Η κ. Θάλεια Δραγώνα, καθηγήτρια κοινωνικής ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και βουλευτής και η κ. Αντιγόνη Λυμπεράκη, καθηγήτρια οικονομικών στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, παρουσίασαν τις διαστάσεις του θέματος και τους προβληματισμούς στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες.

Στοιχεία για τις γυναίκες μετανάστριες και για την πολυπολιτισμική κοινωνία στο σχολείο παρουσιάστηκαν από τις ερευνήτριες Δρ. Λάουρα Μαράτου-Αλιπράντη και Δρ Ε. Βαλάσση-Αδάμ. Ακολούθησαν τοποθετήσεις επί του θέματος των γυναικείων οργανώσεων

Τα συμπεράσματα παρουσιάστηκαν την επόμενη -9 Οκτωβρίου- στην εορταστική εκδήλωση από την κ. Β. Σταυριανοπούλου-Γκανάτσου.

Χαιρετισμός του Σ.Δ.Γ. για τα εκατό χρόνια του ΕΣΕ

Τα συγχαρητήρια του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας μετέφερε στο ΕΣΕ η Γενική Γραμματέας Τέρψη Λαμπρινοπούλου λέγοντας:

«Εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου του Σ.Δ.Γ εκφράζω τα θερμά μας συγχαρητήρια προς το Δ.Σ. του ΕΣΕ που αξιώθηκε να γιορτάζει σήμερα τα εκατόχρονά του. Είναι η πρώτη Ομοσπονδία Γυναικείων Οργανώσεων, γυναικείων σωματείων που είχαν μεν διάφορους επιμέρους σκοπούς αλλά κοινό στόχο τη βελτίωση της θέσης των γυναικών στην οικογένεια, στην κοινωνία και στην πολιτεία.

Είναι πολύ σημαντική η δράση του ΕΣΕ όλα αυτά τα 100 χρόνια, όπως μας τα εξιστόρησε η Πρόεδρός του κ. Έφη Καλλιγά, ως σωματείο αλλά και ως συνομοσπονδία για τη βελτίωση της θέσης της γυναίκας και σημαντικό ότι εξακολουθεί όχι απλώς να υπάρχει αλλά να δραστηριοποιείται, να μετέχει σε όλες τις πρωτοβουλίες και δράσεις για την προώθηση της ισότητας των φύλων στην πράξη.

Επιτρέψτε μου να αναφέρω κάτι από την παράλληλη ιστορία μας και τη συνεργασία μας για την αντιμετώπιση και επίλυση των γυναικείων προβλημάτων.

Ο Σ.Δ.Γ που από την ίδρυσή του το 1920 στόχευε βασικά στα ίσα δικαιώματα – ίσες υποχρεώσεις και κυρίως στο δικαίωμα της ψήφου, ενώ το ΕΣΕ είχε πολλούς στόχους και ως Σωματείο αλλά και ως Συνομοσπονδία. Τα δύο σωματεία μας συνεργάστηκαν πάντα καλά μεταξύ τους κυρίως στο νομικό επίπεδο, το μορφωτικό και το εθνικό. Έγκριτες δικηγόροι μετείχαν στα νομικά τμήματα και των δύο σωματείων και ακόμα μέχρι σήμερα υπάρχει στενή συνεργασία σε νομικά θέματα. Αλλά και μεταξύ των προέδρων υπήρχε

μεγάλη αλληλοεκτίμηση και σεβασμός των εκατέρωθεν απόψεων και προτεραιοτήτων. Είχα την τιμή να γνωρίσω αυτές τις εξέχουσες προσωπικότητες, τις αείμνηστες Ελμίνα Παντελάκη, Καίτη Στασινοπούλου και Ειρήνη Μπογδάνου και τελευταία να συνεργαστώ με την Εκτελεστική Επιτροπή, τις φίλες Έφη Καλλιγά, Βάσω Σταυριανοπούλου, Φωτεινή Στεργιοπούλου, Ελένη Βαλάσση-Αδάμ κ.λ.π.

Και οι δύο οργανώσεις μετείχαμε στα Συνεργαζόμενα Γυναικεία Σωματεία που συνεργάστηκαν περίπου 40 χρόνια από το 1948. Το ΕΣΕ ήταν το σωματείο με το οποίο συνεργαζόμαστε πιο στενά. Το ίδιο και από το 1988 στη Συντονιστική Επιτροπή των Γυναικείων Σωματείων και των Γυναικείων Τμημάτων των Κομμάτων για την καθιέρωση ποσοτώσεων στα κέντρα λήψης αποφάσεων (ΚΛΑ).

Αυτό που πρέπει να έχουμε ως πρώτη προτεραιότητα είναι όλη αυτή η σπουδαία κληρονομιά να περάσει στις νεότερες γενιές. Όχι ως ανάγνωσμα ιστορικό, αλλά ως έμπνευση και παρακίνηση για δράση υπέρ των δικαιωμάτων των γυναικών. Υπάρχουν ακόμα πολλές ανισότητες αλλά και οι κατακτήσεις, αν δεν περιφρουρούνται, είναι επισφαλείς. Πρόσφατο παράδειγμα η λεγόμενη τροποποίηση του οικογενειακού δικαίου.

Με την ευκαιρία του ιωβηλαίου του ΕΣΕ χρειάζεται να αναφέρουμε ότι πίσω από την αξιοθαύμαστη ιστορική προσφορά της οργάνωσης υπάρχει πολλή εθελοντική δουλειά, αφοσίωση και πίστη στο σκοπό, υπάρχει η συμβολή εκατοντάδων και χιλιάδων γυναικών.

Ας είναι αυτό ένα διαρκές παράδειγμα και για τις σημερινές γυναίκες και για τις γενιές που έρχονται».

Με την ευκαιρία ο Σύνδεσμος συγχαίρει θερμά τη Γενική Γραμματέα του ΕΣΕ, Δρ παιδίατρο, κ. Ελένη Βαλάσση-Αδάμ για την εκλογή της στο αξίωμα της Αντιπροέδρου του Ευρωπαϊκού Κέντρου του Διεθνούς Συμβουλίου Γυναικών (Centre Européen du Conseil Internationale des Femmes CECIF).

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Διεθνούς Ένωσης Γυναικών (IAW) έλαβε χώρα στη Χάγη από 4-8/10/08 μετά από πρόσκληση της Ολλανδικής Οργάνωσης Vrouwenbelangen της οποίας η Πρόεδρος Lyda Verstegeen είναι και αντιπρόεδρος της Διεθνούς.

Τα βασικά θέματα στα οποία επικεντρώθηκε η συνάντηση αυτή ήταν η εφαρμογή του Προγράμματος Δράσης της Δ.Ε.Γ. όπως αυτό εγκρίθηκε στο 34^ο Διεθνές Συνέδριο που έγινε στο Ν. Δελχί το 2007 (βλ. Αγώνα της Γυναίκας τ. 83), η ενδυνάμωση του έργου της Δ.Ε.Γ. σε όλα τα επίπεδα-εθνικό, περιφερειακό, διεθνές και διάφορα άλλα θέματα όπως οι εκθέσεις από τις εκπροσώπους της Δ.Ε.Γ. στους οργανισμούς του ΟΗΕ, στο Συμβούλιο της Ευρώπης, στο Ευρωπαϊκό Lobby Γυναικών.

Τονίστηκε ότι η Διεθνής Ένωση Γυναικών, που από την ίδρυσή της το 1904 έπαιξε στο παρελθόν ηγετικό ρόλο στο γυναικείο κίνημα, κυρίως στο θέμα της ψήφου, θα πρέπει να συνεχίσει στην κατεύθυνση αυτή. Έτσι αποφασίστηκε να επικεντρωθούμε στο γενικότερο θέμα «Ίση συμμετοχή των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων» σε όλους τους τομείς.

Η πρόεδρος Rosy Weiss πρότεινε την υιοθέτηση στρατηγικής για την παρακολούθηση των εκλογών που λαμβάνουν χώρα στα Ην. Έθνη, στα πλαίσια των ειδικών διαδικασιών, των συμβατικών οργάνων κλπ. όσον αφορά τις γυναίκες υποψήφιες.

Ζήτησε από τις οργανώσεις να ενημερώνονται εάν υπάρχουν γυναίκες υποψήφιες για τις θέσεις αυτές από τις χώρες τους και να τις αξιολογούν για τις ικανότητές τους. Με βάση τις αξιολογήσεις αυτές η IAW θα συντάσσει κατάλογο γυναικών υποψηφίων, τον οποίο θα κυκλοφορεί και σε άλλες ΜΚΟ για υποστήριξη. Ο κατάλογος αυτός θα υποβάλλεται στη Γραμματεία των ΗΕ.

Προτάθηκε οι οργανώσεις-μέλη της ΔΕΓ να καταθέτουν εναλλακτικές εκθέσεις στα πλαίσια της διαδικασίας της παγκόσμιας περιοδικής έκθεσης που θεσμοθέτησε το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ην. Εθνών (ΣΑΔ) που διαδέχθηκε την Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Η Έκθεση αυτή καλύπτει όλα τα ΑΔ και αυτό είναι πλεονέκτημα γιατί οι γυναικείες οργανώσεις μπορούν να ενσωματώσουν την γυναικεία διάσταση σε όλα τα θέματα, ειδικότερα σε αυτά που δεν θεωρούνται γυναικεία, όπως εμπόριο, οικονομία κλπ.

Σύμφωνα με τη διαδικασία αυτή κάθε κράτος-μέλος των Ην. Εθνών οφείλει να υποβάλλει στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, σε τακτά χρονικά διαστήματα, έκθεση για το πώς εφαρμόζει τα ανθρώπινα δικαιώματα που καλύπτονται από τις σχετικές συμβάσεις των Ην. Εθνών, έστω και αν δεν τις έχει κυρώσει. Η έκθεση εξετάζεται από επιτροπή που συγκροτείται από τρία κράτη-μέλη του ΣΑΔ.

Η εξέταση του κράτους και οι απαντήσεις που διατυπώνονται είναι προσβάσιμες ηλεκτρονικά. Οι κατευθυντήριες γραμμές για τη σύνταξη των εναλλακτικών εκθέσεων είναι απλές και αυτό αποτελεί κίνητρο συμμετοχής για τις ΜΚΟ.

Ένα άλλο θέμα που απησχόλησε το ΔΣ ήταν η εξερεύνηση πόρων για προγράμματα τα οποία θα μπορούσαν να

εκπονούν μέλη της Οργάνωσης από κοινού ή μεμονωμένα και ανέθεσε στη κ. Ιωάννα Μαγγανάρα να το διερευνήσει στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Τέλος, προετοιμάσαμε το πρόγραμμα της επόμενης συνάντησης του Δ.Σ. το έτος 2009 στην Ελβετία και της Γ.Σ. της ΔΕΓ το 2010 στην Αφρική.

Στα πλαίσια της συνάντησης του ΔΣ έλαβε χώρα στη Χάγη, στις 7 Οκτωβρίου, Συμπόσιο για την Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα όπου συμμετείχε η γράφουσα με θέμα «Εκπαίδευση στα ΑΔ των γυναικών». Στόχος του Συμποσίου ήταν με βάση τις ιδέες που διατυπώθηκαν να ξεκινήσουν προγράμματα επιμόρφωσης στα ΑΔ των γυναικών από τις οργανώσεις μελών της IAW.

Στις 8 Οκτωβρίου μεταβήκαμε στο Άμστερνταμ όπου ξεναγηθήκαμε στο ΙΙΑV (Διεθνές Κέντρο Πληροφόρησης και Αρχαιοθήκης του Γυναικείου Κινήματος) το οποίο ιδρύθηκε το 1935 και στο οποίο έχει δοθεί σημαντικό τμήμα του αρχείου της IAW. Μας δόθηκε μάλιστα αντίγραφο της έκδοσης των πρακτικών του Γενικού Συνεδρίου της IAW που έγινε στην Αθήνα το 1958.

Η ΙΙΑV επικεντρώνεται στην μελέτη και διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς των γυναικών. Διαθέτει μια πολύ πλούσια βιβλιοθήκη, αρχεία σχετικά με γυναικείες οργανώσεις, συλλογή φωτογραφιών και συλλογή από αφίσες. Το 2005 θεσμοθέτησε έδρα σπουδών φύλου και εθνότητας στο Πανεπιστήμιο της Ουτρέχτης.

Το ΙΙΑV κάνει έρευνα για τα θέματα κληρονομιάς του γυναικείου κινήματος, της διαφορετικότητας και των ΑΔ των γυναικών. Συνεργάζεται με Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Κέντρα και συμμετέχει σε δίκτυα πληροφόρησης. Η Τράπεζα δεδομένων που διαθέτει είναι εξαιρετικά πλούσια και πολύτιμο εργαλείο για ερευνητές, φοιτητές κλπ.

Στο ΙΙΑV έλαβε χώρα σεμινάριο για τα μέλη της IAW σε θέματα εξερεύνησης πόρων από την Ingrid Verver της Ολλανδικής Οργάνωσης Mama Cash. Η Κα Verver αναφέρθηκε σε πολλές διαστάσεις του θέματος όπως μέθοδοι διερεύνησης χορηγιών, σύνταξη και παρουσίαση της οργάνωσης σε επίδοξους χορηγούς, παρουσίαση προγραμμάτων κλπ.

Θα πρέπει να αναφέρουμε ότι συναντηθήκαμε με το Δήμαρχο της Χάγης Jozias Van Aartsen στο Δημαρχείο, ο οποίος μας μίλησε για την ιστορία του γυναικείου κινήματος στην Ολλανδία και το ρόλο της πόλης της Χάγης, ενώ δυο δημοτικές σύμβουλοι μας μίλησαν για το ρόλο των γυναικών σε θέσεις εξουσίας.

Κατά την επίσκεψή μας στο Κοινοβούλιο μας δέχθηκε η κ. Gerdi Verbeet, εκπρόσωπος Τύπου του Κοινοβουλίου, ενώ η Καθηγήτρια Mineke Bosch μίλησε για τη ζωή και το έργο μιας πολύ γνωστής Ολλανδής φεμινίστριας της Dr Aletta Jacobs, το όνομα της οποίας έχει δοθεί σε αίθουσα του Κοινοβουλίου.

Η Α. Jacobs ήταν Πρόεδρος της Εθνικής Ένωσης Γυναικών για την ψήφο (σωματείο μέλος της Δ.Ε.Γ.).

Ιωάννα Μαγγανάρα

ΔΙΑΚΡΙΣΗ Σ.Δ.Γ.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Δ.Ε.Γ. αποφάσισε να τιμήσει τρεις οργανώσεις: το Σύνδεσμο για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, την Οργάνωση της Αυστραλίας για την γυναικεία ψήφο και την Ολλανδική Vrouwenbelangen για την ιδιαίτερα σημαντική συμβολή τους στο έργο της IAW τον περασμένο χρόνο.

ΣΑΡΑ ΠΕΙΛΙΝ:

ΜΙΑ ΑΠΟΤΥΧΗΜΕΝΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΗ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑ

A. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου

Δεν γνωρίζω τη Σάρα Πέιλιν. Έχω, όμως, διαβάσει με προσοχή όλες τις δηλώσεις της και τις περιγραφές των δραστηριοτήτων της από τα ΜΜΕ.

Καταρχήν, είναι μια αντιφατική προσωπικότητα. Πραγματικά, πώς μπορεί ένα πρόσωπο να δείχνει τέτοια ευαισθησία για την προστασία του ανθρώπινου εμβρύου και, ταυτοχρόνως, να υποστηρίζει την ανεξέλεγκτη κατοχή όπλων, την ελευθερία παραγωγής και χρήσης του πιο καταστροφικού οπλισμού, δηλαδή, μέσα που σκοπό έχουν να σκοτώνουν, όχι έμβρυα, αλλά ανθρώπινα όντα. Υποστηρίζει ακόμη και τον πόλεμο, τον μεγαλύτερο μαζικό φονιά, γενικά, και τη συνέχισή του στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν ειδικότερα. Ο πολεμοχαρής αλλά και αντιφατικός χαρακτήρας της διαφαίνεται και από το ότι διαφημίζεται ως κυνηγός ταρανδών και αρκούδων και ως πρώην «Μις Αλάσκα»! (πολύ σπουδαίος τίτλος για Αντιπρόεδρο ισχυρότατου και σε δεινή κρίση ευρισκόμενου κράτους!).

Επιπρόσθετα, εμφανίζεται να αγνοεί βασικές αρχές και κανόνες των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΔΑ). Πρώτο, αγνοεί ότι ο βασικός σκοπός της Οικουμενικής Διακήρυξης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου – του σοφότερου κειμένου του περασμένου αιώνα – είναι η Ειρήνη, και ότι ο πόλεμος καταργεί όλα σχεδόν τα ΔΑ: στη ζωή, στη σωματική ακεραιότητα, στην οικογένεια, στην εργασία, στην περιουσία, στο περιβάλλον, φυσικό και πολιτιστικό, στη στέγη κ.λ.).

Επίσης αγνοεί ότι ο οικογενειακός προγραμματισμός (που πραγματοποιείται με την αντισύλληψη και την άμβλωση) αναγνωρίζεται ως «βασικό ΔΑ» από το διεθνές δίκαιο. (πχ. τη Διεθνή Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των διακρίσεων κατά των Γυναικών (1981), άρθρο 16ε). Ο μη σεβασμός του βασικού ΔΑ να αποκτάς ή όχι παιδιά, όσα και στις χρονικές αποστάσεις που επιθυμείς, οδηγεί στην ματαίωση της ισότητας με τους άντρες, διότι οι γυναίκες, σε αντίθεση με αυτούς, δεν θα μπορούν να απολαύσουν τα βασικά δικαιώματα αυτοπροσδιορισμού και προγραμματισμού της ζωής τους, ιδίως της επαγγελματικής.

Αλλά και τα δικαιώματα του παιδιού πιθανότατα δεν θα πραγματοποιηθούν, αν γεννηθεί σε μια οικογένεια που είναι ανεπιθύμητο. Και η ανάπτυξή του, σωματική, ψυχική και ηθική, αναμένεται να είναι τουλάχιστον βαθιά προβληματική.

Από όσα γνωρίζουμε, στην οικογένεια Πέιλιν ειδικά, η άμβλωση θα μπορούσε να είναι ευεργετική σε δύο περιπτώσεις. Πρώτο, για την αποτροπή της γέννησης του γιου

της που πάσχει από το σύνδρομο Down και θα έχει πολύ δύσκολη ζωή. Δεύτερο, στην περίπτωση της ανήλικης κόρης της που είναι έγκυος. Κατά το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, άρθρο 23 παρ. 2, όπως συμπληρώθηκε από το Γενικό Σχόλιο 19, 27/7/1990 της Επιτροπής του, η ωριμότητα των συζύγων ρητά πρέπει να συνδυάζεται με την ενηλικιότητα. Γιατί ο γάμος δεν είναι απλώς ζήτημα σεξουαλικής ωριμότητας και έλξης, αλλά κυρίως ζήτημα ωριμότητας κοινωνικής και ψυχοπνευματικής του ζεύγους, για το στήσιμο οικογένειας, σωστής ανατροφής των παιδιών κ.λ.

Επιπροσθέτως, η υποψήφια αντιπρόεδρος των ΗΠΑ στερείται παντελώς πολιτικής γνώσης και εμπειρίας. Η ομιλία της στους αναχωρούντες για το Ιράκ στρατιώτες – με την συμμετοχή ενός γιου της, χρήσιμη για την προεκλογική της εκστρατεία – αποκάλυψε πως δεν ήξερε ούτε καν την επίσημη «δικαιολογία» του πολέμου αυτού (που, όπως ο Bush αναγνώρισε, δεν είναι η άμυνα κατά της τρομοκρατίας και η τιμωρία των υπεύθυνων της επίθεσης της 11^{ης} Σεπτεμβρίου, που αυτή ισχυρίστηκε). Αλλά τί σημασία έχει; Η κα Πέιλιν έχει ρητά δηλώσει: ο πόλεμος στο Ιράκ είναι θέλημα Θεού!

Συνοπτικά, εισάγει φονταμενταλιστικές αντιλήψεις, ενάντια στους κανόνες των ΔΑ, για τη γενική πολιτική και ειδικά για τη θέση της γυναίκας.

Και είναι απίστευτο ότι γυναίκα υποψήφια για την Αντιπροεδρία των ΗΠΑ δεν ανέφερε τίποτε για το ότι η χώρα της οφείλει επιτέλους να κυρώσει τη Διεθνή Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των διακρίσεων κατά των Γυναικών και τη Διεθνή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Παιδιού (η μοναδική χώρα στον κόσμο που δεν το έπραξε!).

Κλείνοντας, θεωρούμε σκόπιμο να τονίσουμε ότι είναι λάθος να θεωρείται πως το φεμινιστικό κίνημα έχει ως στόχο την ανέλιξη των γυναικών σε υψηλές θέσεις, ασχέτως προσόντων. Αντιθέτως, το φεμινιστικό κίνημα αγωνίζεται για αξιοκρατικές επιλογές γενικά και ειδικά, χωρίς διακρίσεις λόγω φύλου από προκατάληψη, σε βάρος της γυναίκας, που δεν έχει ακόμη υπερνικηθεί πλήρως. Η τοποθέτηση γυναικών σε αξιώματα που υπερβαίνουν τις δυνάμεις των διορισμένων οδηγεί σε αποτυχία, η οποία είναι επιβλαβής για την κοινωνία και το γυναικείο κίνημα. Η υποψηφιότητα Πέιλιν αποτελεί μια τέτοια περίπτωση. Είναι κατεξοχήν επικίνδυνη, λόγω της ισχυρότατης εξουσίας που διεκδικεί.

* Το κείμενο αυτό δημοσιεύθηκε στις εφημερίδες ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΑΥΓΗ στις 26-10-2008 και ΕΘΝΙΚΟ ΚΗΡΥΚΑ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ στις 24-10-2008

ΑΠΟΡΙΑ ΔΙΚΑΣΤΗ

Η συζήτηση ήταν αρκετά έντονη σε μια μικρή συντροφιά καλλιεργημένων ανθρώπων. Τα θέματα παρμένα από την επικαιρότητα έδιναν αφορμή για σχολιασμούς, που ποίκιλλαν ανάλογα με την κοινωνική τους απήχηση. Το ενδιαφέρον στρεφόταν κυρίως στο μεγάλο και συγκλονιστικό γεγονός που συντάραξε πριν από λίγο καιρό την Αυστρία, αλλά και ολόκληρο τον πολιτισμένο κόσμο και δεν ήταν άλλο από την αποκάλυψη του αποτρόπαιου εγκλήματος του πατέρα βιαστή της κόρης του, την οποία κρατούσε σε τελεία απομόνωση περισσότερα από είκοσι και με την οποία είχε αποκτήσει πολλά παιδιά. «Ο πατέρας – κτήνος» ήταν αναμφισβήτητα ο χαρακτηρισμός που έδινε την πραγματική φύση αυτού του ανθρώπου και έκφραζε τον αποτροπιασμό όλων.

Η συζήτηση συνεχίστηκε με αναφορές σε εγκλήματα βίας και βιασμών στον ενδοοικογενειακό χώρο. Εγκλήματα που η ίδια η οικογένεια και η κοινωνία, ακόμα και όταν τα γνωρίζει, προσπαθεί να τα κρατήσει μακριά από τη δημοσιότητα. Παρά τα όσα μεγάλα βήματα έχουν γίνει για τη δημοσιοποίηση και την προστασία των θυμάτων αυτών του βιασμού, τα στόματα μένουν κλειστά για να μην αγγίξει το «μιάσμα» την ίδια την κοινωνία, ιδίως στις μικρές κοινότητες της επαρχίας. Τα παραδείγματα που αναφέρονταν στη διάρκεια της συζήτησης ήταν πολλά και πράγματι αντικατόπτριζαν το μέγεθος του προβλήματος του βιασμού, σε όλες του τις διαστάσεις. Φυσικά μεγάλη πείρα σε τέτοια θέματα είχε ένας δικαστής, ο οποίος βρισκόταν στη συντροφιά. «Δεν ξέρετε πόσα πράγματα έχουν δει τα μάτια μου με διάφορες τέτοιες περιπτώσεις που φθάνουν στα δικαστήρια. Δεν θα ξεχάσω όμως ένα περιστατικό που μου έκαμε φοβερή εντύπωση. Εκδικαζόταν η καταγγελία μιας εικοσάχρονης κοπέλας, η οποία είχε υποστεί βιασμό, κατ' εξακολούθηση από τον πατέρα της, αλλά και άλλα πρόσωπα του στενού οικογενειακού της περιβάλλοντος, από πολύ μικρή ηλικία. Και αυτό συνέβαινε μέχρι τα είκοσι χρόνια της, οπότε και αποφάσισε να καταγγείλει το βιασμό της από όλα αυτά τα πρόσωπα. Μου έκανε εντύπωση ο κυνισμός με τον οποίον περιέγραφε τα γεγονότα και απορούσα πώς ήταν δυνατόν να ανέχεται για τόσα χρόνια να ασελγούν στο κορμί της άτομα του στενού οικογενειακού της περιβάλλοντος και να φθάσει να τα καταγγείλει στην ηλικία των είκοσι ετών.»

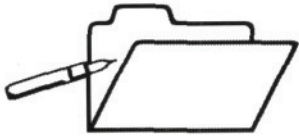
Αναμφισβήτητα οι λόγοι οι οποίοι εμποδίζουν τα θύματα να καταγγέλλουν τέτοιες αποτρόπαιες πράξεις είναι ο φόβος, το αίσθημα της ντροπής, η απόρριψή τους από το κοινωνικό σύνολο, αλλά και το αίσθημα ενοχής που η ίδια αυτή πράξη τους προκαλεί. Η πλούσια βιβλιογραφία σε θέματα βιασμού δίνει απαντήσεις σε όλα αυτά τα προβλήματα και οι μεγάλοι αγώνες του γυναικείου κινήματος με το σύνθημα «*Βία, ανοχή μηδέν*», και τα

νομοθετικά μέτρα σε εθνικό και διεθνές επίπεδο έχουν σε σημαντικό βαθμό διαμορφώσει ένα δίκτυο προστασίας των θυμάτων του βιασμού. Καρπός του γυναικείου κινήματος είναι και ο νόμος 3500 του 2005 «*Για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας*», η φιλοσοφία του οποίου είναι ότι η βία στην οικογένεια, δεν αποτελεί *ιδιωτική υπόθεση*, αλλά *σοβαρή κοινωνική παθολογία*. Ο νόμος αυτός είναι εξαιρετικά εκτενής. Από τις διατάξεις του περιορίζομαι ν' αναφέρω αυτές που ως συνέπεια της ενδοοικογενειακής βίας περιλαμβάνουν την πρόκληση «*ψυχικού πόνου, ικανού να επιφέρει σοβαρή ψυχική βλάβη στο θύμα*» και τις διατάξεις για «*κοινωνική συμπαράσταση*» και συγκεκριμένα ότι «*Τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας δικαιούνται ηθικής συμπαράστασης και της αναγκαίας υλικής συνδρομής από νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου...*»

Ο λεπτομερής σχολιασμός των διατάξεων του νόμου αυτού, με την επισήμανση των ελλείψεων, έγινε από το Σύνδεσμό μας, με την ταυτόχρονη υποβολή προτάσεων, τα οποία και δημοσιεύθηκαν στο τχ. 81 του «*Αγώνα της Γυναίκας*». Στο ίδιο τχ. επίσης δημοσιεύθηκαν αποσπάσματα από την ακρόαση της επίτιμης προέδρου του Συνδέσμου, και Προέδρου της *Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου*, κ. Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, στη 2η Συνεδρίαση της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης.

Επανέρχομαι στην απορία του Δικαστή. Γιατί το θύμα έφθασε στην ηλικία των είκοσι ετών για να καταγγείλει το βιασμό του. Η απάντηση που θα πρέπει να δοθεί σ' αυτή την απορία νομίζω ότι δεν είναι δύσκολη. Είναι από τα βασικά θέματα της Ψυχολογίας για το πότε και υπό ποιές προϋποθέσεις ο άνθρωπος διαμορφώνει *προσωπικότητα*, δηλαδή αποκτά γνώσεις, αξίες κοινωνικές και ηθικές, οι οποίες τον εντάσσουν σε ένα συγκεκριμένο κοινωνικό σύνολο. Είναι οι γνωστές θεωρίες της κοινωνικοποίησης των ατόμων, τα οποία σταδιακά, μέσα από την οικογένεια πρωταρχικά, το οικογενειακό περιβάλλον και αργότερα το σχολείο και άλλους κοινωνικούς φορείς, διαμορφώνει την προσωπικότητά του. Το Σύνταγμα μας περιλαμβάνει ειδικές ρητές και μάλιστα μη αναθεωρούμενες διατάξεις για την προστασία του ανθρώπου, κατ' αρχήν ως ανθρώπου - άρθ. 2 παρ., ενταγμένη μάλιστα στις θεμελιώδεις διατάξεις του- και το δικαίωμά του στην ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του, παρ. 1 του άρθ. 5.

Οι ψυχολόγοι είναι οι κατάλληλοι να βεβαιώσουν ότι όσο μικρότερη είναι η ηλικία των θυμάτων του βιασμού, χωρίς να έχουν διαμορφωθεί οι προϋποθέσεις της προσωπικότητας, τόσο αδρανεί η επίδραση της κοινωνικοποίησης, γιατί στο άτομο, αγόρι ή κορίτσι, αν και τα κορίτσια είναι τα κατεξοχήν θύματα του βιασμού, υπερισχύουν τα ένστικτα του ζώου. Τα θύματα αυτά δεν είναι άνθρωποι.

Ν Ο Μ Ι Κ Α

Σχέδιο Νόμου «Εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης – Εναρμόνιση της κείμενης νομοθεσίας με την Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Ιουλίου 2006»

Η Οδηγία 2006/54 κωδικοποιεί τέσσερις Οδηγίες ισότητας των φύλων σε θέματα εργασίας και απασχόλησης: α) την Οδηγία 75/117 (ισότητα αμοιβών), β) την Οδηγία 76/207, όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2002/73 (ισότητα μεταχείρισης), γ) την Οδηγία 86/378, όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 96/97 (ισότητα στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης), και δ) την Οδηγία 97/80 (βάρος απόδειξης σε περιπτώσεις διακρίσεων λόγω φύλου). Νομοσχέδιο που αποσκοπεί σε προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς την Οδηγία αυτή τέθηκε υπόψη διαφόρων φορέων, μεταξύ των οποίων ήταν και ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, από το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) διατύπωσε παρατηρήσεις στο νομοσχέδιο αυτό, υιοθετώντας ομόφωνα τη σχετική εισήγηση της εκπροσώπου του Συνδέσμου στην ΕΕΔΑ Σοφίας Σπηλιωτοπούλου. Στην απόφασή της, η Ολομέλεια της ΕΕΔΑ χαιρετίζει το νομοσχέδιο και επισημαίνει τα θετικά στοιχεία του, αλλά και ορισμένες σοβαρές αδυναμίες του. Βλ. την απόφαση αυτή στις ιστοσελίδες του Συνδέσμου www.leaguewomenrights.gr και της ΕΕΔΑ www.nchr.gr.

Ο Σύνδεσμος ευχαρίστησε τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου κ. Δημήτριο Κοντό για την κοινοποίηση του νομοσχεδίου και δήλωσε ότι οι απόψεις του επ' αυτού συμπίπτουν μ' εκείνες της ΕΕΔΑ. Στη συνέχεια, το Υπουργείο έλαβε υπόψη μερικές παρατηρήσεις της ΕΕΔΑ, αλλά παρέμειναν αδυναμίες του νομοσχεδίου, οι σοβαρότερες από τις οποίες επισημαίνονται στο ψήφισμα-διαμαρτυρία που ακολουθεί, το οποίο υπογράφουν 22 σωματεία και στάλθηκε στο Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, στη Γενική Γραμματεία Ισότητας, στο Συνήγορο του Πολίτη και τη Βοηθό Συνήγορο για την Ισότητα των Φύλων, καθώς και στη Βουλή.

ΨΗΦΙΣΜΑ-ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΜΕΤΑΦΕΡΕΙ ΤΗΝ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΤΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ 2006/54

Οι υπογράφουσες οργανώσεις διαμαρτύρονται για **σοβαρότατα προβλήματα** που δημιουργεί το Νομοσχέδιο που μεταφέρει την Οδηγία 2006/54, η οποία κωδικοποιεί τέσσερις Οδηγίες ισότητας των φύλων στην απασχόληση.

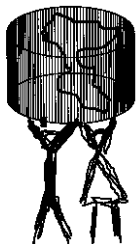
Η μεταφερόμενη Οδηγία στοχεύει στη **διαρκή βελτίωση της προστασίας των θυμάτων διακρίσεων**. Γι' αυτό, **επιτρέπει κανόνες πιο προστατευτικούς** από τους δικούς της και **απαγορεύει τη μείωση του επιπέδου προστασίας που ισχύει ήδη σε κάθε κράτος**.

Διαρκή βελτίωση της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων **απαιτεί και το Σύνταγμα**.

Μεταξύ των Οδηγιών που κωδικοποιεί η μεταφερόμενη Οδηγία είναι η Οδηγία 2002/73, που έχει μεταφερθεί με τον Ν. 3488/2006. Ορισμένες διατάξεις του Νομοσχεδίου αποτελούν **εσφαλμένη μεταφορά** των διατάξεων της κωδικοποιητικής Οδηγίας ή/και **οπισθοδρόμηση** σε σχέση με τον Ν. 3488/2006. Ειδικότερα:

α) Βάρος απόδειξης: Η μεταφερόμενη Οδηγία περιέχει κανόνα, κατά τον οποίο αρκεί το πρόσωπο που θεωρεί

ότι υπέστη διάκριση να επικαλεστεί και ν' αποδείξει περιστατικά που δημιουργούν **τεκμήριο διάκρισης**. Εφόσον δημιουργηθεί τέτοιο τεκμήριο, ο εργοδότης ή άλλο πρόσωπο στο οποίο αποδίδεται η διάκριση πρέπει ν' αποδείξει ότι δεν υπήρξε διάκριση. Έτσι, διευκολύνεται η απονομή δικαιοσύνης στα θύματα διάκρισης, που συχνά δεν διαθέτουν στοιχεία αναγκαία για την πλήρη απόδειξή της (π.χ. το ύψος του μισθού ή τα προσόντα άλλων προσώπων που έχουν ευνοϊκότερη μεταχείριση), ενώ διαθέτει τέτοια στοιχεία το πρόσωπο στο οποίο αποδίδεται η διάκριση. **Όλες οι Οδηγίες απαιτούν να εφαρμόζεται ο κανόνας αυτός από τα δικαστήρια (εκτός των ποινικών) και από κάθε άλλη δημόσια αρχή. Το Νομοσχέδιο αποκλείει την εφαρμογή του στις εξώδικες διαδικασίες** (π.χ. ενστάσεις σε διοικητικές αρχές, προσφυγές στην Επιθεώρηση Εργασίας ή τον Συνήγορο του Πολίτη). **Διαμαρτυρόμαστε εντονότατα γι' αυτήν την οπισθοδρόμηση και ζητούμε τη διατήρηση του κανόνα περί βάρους απόδειξης του Ν. 3488/2006.**

Δ Ι Ε Θ Ν Η

της **Ιωάννας Μαγγανάρα**

ΕΠΙΤΡΟΠΉ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟ, ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΡΓΑΣΪΑΣ, ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Η Επιτροπή Καθεστώτος Γυναικών είναι λειτουργική επιτροπή του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου των Ηνωμένων Εθνών (ECOSOC) με αντικείμενο την ισότητα των φύλων και την προώθηση των γυναικών.

Κάθε χρόνο τέλος Φεβρουαρίου, αρχές Μαρτίου, για 10 ημέρες συναντώνται οι εκπρόσωποι των κρατών μελών της Επιτροπής στην έδρα των Ην. Εθνών στην Νέα Υόρκη, για ν' αξιολογήσουν την πρόοδο που έχει επιτευχθεί στα θέματα αυτά, να προσδιορίσουν τις νέες προκλήσεις και να διαμορφώσουν συγκεκριμένες πολιτικές για την προώθηση της ισότητας των φύλων.

Η Επιτροπή αποτελείται από 45 αντιπροσώπους κρατών-μελών, οι οποίοι εκλέγονται από το ECOSOC με βάση την ισότιμη γεωγραφική κατανομή: 13 μέλη από την Αφρική, 11 από την Ασία, 9 από την Λατινική Αμερική και την Καραϊβική, 8 από τη Δυτική Ευρώπη και 4 από την Ανατολική Ευρώπη.

Τα μέλη εκλέγονται για περίοδο 4 ετών. Τα υπόλοιπα κράτη μέλη μπορούν να παρακολουθούν τις εργασίες της Επιτροπής με το καθεστώς του Παρατηρητή, χωρίς δικαίωμα ψήφου.

Τις εργασίες παρακολουθούν ως παρατηρητές οι εξειδικευμένοι Οργανισμοί των Ηνωμένων Εθνών, καθώς και οι ΜΚΟ με συμβουλευτικό καθεστώς στο ECOSOC.

Το Γραφείο της Επιτροπής αποτελείται από 5 εκπροσώπους, ένα από κάθε γεωγραφική ομάδα.

Αποτελέσματα της Επιτροπής

Το βασικό αποτέλεσμα των εργασιών κάθε χρόνο είναι τα συμπεφωνημένα συμπεράσματα στα θέματα προτεραιότητας.

Τα συμπεφωνημένα συμπεράσματα περιλαμβάνουν μια ανάλυση του θέματος προτεραιότητας και συγκεκριμένες συστάσεις προς Κυβερνήσεις, διακυβερνητικά σώματα και άλλους θεσμούς, την κοινωνία πολιτών και άλλους φορείς, οι οποίες πρέπει να εφαρμοσθούν σε διεθνές, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Επί πλέον των συμπεφωνημένων συμπερασμάτων η Επιτροπή υιοθετεί αριθμό αποφάσεων σε διάφορα θέματα.

Τα συμπεφωνημένα συμπεράσματα είναι αποτέλεσμα διαβουλεύσεων μεταξύ των γεωγραφικών ομάδων, όπως είναι και οι αποφάσεις που υιοθετούνται. Τα αποτελέσματα αυτά οι ΜΚΟ που συμμετέχουν στις εργασίες της Επιτροπής, προσπαθούν να επηρεάσουν προκειμένου να είναι πιο κοντά στις θέσεις τους με τροπολογίες τις οποίες κυκλοφορούν μεταξύ των αντιπροσωπειών και κάνοντας lobby σε αυτές.

Η τελική έκθεση της Επιτροπής υποβάλλεται στο Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο για υιοθέτηση.

Ρόλο γραμματείας στην Επιτροπή έχει η Διεύθυνση για την προώθηση των γυναικών των Ηνωμένων Εθνών.

Ιστορικό της Επιτροπής

Η θεσμοθέτηση της Επιτροπής Καθεστώτος Γυναικών υπήρξε προϊόν αγώνα από ορισμένες γυναικείες οργανώσεις για περίπου 25 χρόνια.

Το 1919 κατατέθηκαν από Αμερικανικές και Αγγλικές γυναικείες οργανώσεις, προτάσεις για ένα Διεθνές Γραφείο Γυναικών. Μια τέτοια πρόταση συντάχθηκε από την Αγγλίδα νομικό Chrystal Macmillan, εκτελεστική Γραμματέα της Διεθνούς Ένωσης Γυναικών, η οποία ζητούσε ένα μόνιμο Διεθνές Γραφείο γυναικών κατά το πρότυπο του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας με μια Ετήσια Γενική Συνέλευση για τις γυναίκες. Είναι ενδιαφέρον να σημειώσει κανείς ότι η πρόταση έθεσε βασικές αρχές οι οποίες καθοδήγησαν αργότερα τις εργασίες της Επιτροπής Καθεστώτος Γυναικών, όπως ότι η κοινωνική, οικονομική και πολιτική θέση των γυναικών είναι υψίστης σημασίας για τη διεθνή κοινότητα και ότι η κοινωνική πρόοδος εξαρτάται από τη θέση των γυναικών στην κοινωνία.

Η πρόταση της Macmillan επίσης περιέγραφε και τη διαδικασία που θα έπρεπε να υιοθετείται για την εφαρμογή των Συμβάσεων που κυρώνουν τα κράτη κατά το πρότυπο των Διεθνών Συμβάσεων Εργασίας με την πρωτοτυπία ότι η εξεταστική επιτροπή θα έπρεπε να αποτελείται από γυναίκες τις οποίες θα πρότειναν οι εθνικές ΜΚΟ και όχι οι κυβερνήσεις.

Το μεγαλύτερο όμως επίτευγμα ήταν ότι το θέμα της θέσης των γυναικών με ιδιαίτερη έμφαση την προώθηση μιας σύμβασης για ίσα δικαιώματα των γυναικών ενσωματώθηκε στην ημερήσια διάταξη της Συνέλευσης της Κοινωνίας των Εθνών το 1934, κατόπιν κοινού αιτήματος δέκα Λατινοαμερικανικών αντιπροσωπειών. Οι αντιπροσωπείες τόνισαν ότι η Κοινωνία των Εθνών είναι ένας διεθνής Οργανισμός που θεσπίστηκε για να προασπίζει τα ανθρώπινα δικαιώματα και θα έπρεπε να λάβει υπ' όψη τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών, οι οποίες είναι εκτεταμένες.

Ο Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών ο οποίος υπογράφηκε στις 26 Ιουνίου 1945 ήταν το πρώτο κείμενο που είχε αναφορά στα ίσα δικαιώματα γυναικών και ανδρών. Η αναφορά αυτή ενσωματώθηκε στο Χάρτη μετά από πιέσεις ΜΚΟ που ήταν διαπιστευμένες στην Ιδρυτική Διάσκεψη του Οργανισμού και γυναικών αντιπροσώπων.

Τα θέματα των δικαιωμάτων των γυναικών εμφανίσθηκαν εκ νέου στην διεθνή agenda το 1946, όταν η Ελεονώρα Ρούσβελτ, αντιπρόσωπος των ΗΠΑ, απηύθυνε ένα γράμμα

στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών το οποίο αναφερόταν στις γυναίκες του κόσμου και τη συμβολή τους στην επίτευξη της ειρήνης και έκανε έκκληση στις κυβερνήσεις να ενθαρρύνουν τις γυναίκες να συμμετέχουν πιο ενεργά στις εθνικές και διεθνείς υποθέσεις.

Το Φεβρουάριο του 1946 το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο των Ηνωμένων Εθνών το οποίο είχε αρμοδιότητα για θεσμοθέτηση επιτροπών στον οικονομικό, κοινωνικό τομέα και στα Ανθρώπινα Δικαιώματα απεφάσισε ότι η Επιτροπή Ανθρώπινων Δικαιωμάτων (ΕΑΔ) των Ηνωμένων Εθνών που είχε ιδρυθεί το 1946 είχε ανάγκη συμβουλών στα θέματα γυναικών και ψήφισε για την θεσμοθέτηση υποεπιτροπής για τη θέση των γυναικών ως εξηρημένο όργανο της ΕΑΔ.

Η εντολή της υποεπιτροπής ήταν ευρεία, 4 μήνες όμως αργότερα έδωσε τη θέση της στην Επιτροπή Καθεστώτος γυναικών, η οποία αναφέρεται απ' ευθείας στο Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο και μέσω αυτού στη Γεν. Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών.

Τα μέλη της Επιτροπής Καθεστώτος Γυναικών ήταν αρχικά 15.

Η εντολή της Επιτροπής είναι να επεξεργάζεται συστάσεις και εκθέσεις τις οποίες να διαβιβάζει στο ECOSOC για την προώθηση των δικαιωμάτων των γυναικών, στον οικονομικό, πολιτικό, κοινωνικό και εκπαιδευτικό τομέα.

Η εντολή της Επιτροπής διευρύνθηκε το 1987 με την απόφαση 1987/22 του ECOSOC προκειμένου να συμπεριλάβει τους στόχους της ισότητας, ανάπτυξης και ειρήνης.

Μετά την Παγκόσμια Διάσκεψη Γυναικών το 1995, η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών έδωσε εντολή στην Επιτροπή να ενσωματώσει στο πρόγραμμα της την παρακολούθηση των αποτελεσμάτων της Διάσκεψης επανεξετάζοντας τους τομείς προτεραιότητας της Πλατφόρμας Δράσης του Πεκίνου και παίζοντας καταλυτικό ρόλο στην ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στις δραστηριότητες των Ηνωμένων Εθνών. Το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο τροποποίησε την εντολή της Επιτροπής με την απόφασή του 1996/6 προκειμένου να συμπεριλάβει αναδυόμενα θέματα, τάσεις και νέες προσεγγίσεις που επιδρουν στην ισότητα των φύλων.

Η Επιτροπή υπήρξε υπεύθυνη για την οργάνωση και παρακολούθηση των Παγκοσμίων Διασκέψεων Γυναικών στο Μεξικό (1975), Κοπεγχάγη (1980), Ναϊρόμπι (1985), Πεκίνο (1995).

Επίσης λειτούργησε ως adhoc Επιτροπή προετοιμασίας για την 23^η Σύνοδο της Γενικής Συνέλευσης (Πεκίνο+5), ενώ η επανεξέταση της προόδου 10 χρόνια μετά το Πεκίνο έλαβε χώρα κατά την 29η σύνοδο αυτής. Η Επιτροπή υιοθέτησε μια Διακήρυξη η οποία επιβεβαιώνει τη Διακήρυξη και την πλατφόρμα Δράσης του Πεκίνου και τα αποτελέσματα της 23^{ης} Ειδικής Συνόδου της Γεν. Συνέλευσης.

Μέθοδοι εργασίας - Πολυετές πρόγραμμα εργασίας

Η Επιτροπή ξεκίνησε ένα πολυετές πρόγραμμα εργασίας για πρώτη φορά το 1987. Το τελευταίο πολυετές αφορά την περίοδο 2007-9. Τα θέματα προτεραιότητας την περίοδο αυτή ήταν το **2007** η κατάργηση όλων των μορφών διακρίσεων κατά των κοριτσιών, το **2008** η χρηματοδότηση της ισότητας των φύλων και της ενίσχυσης των γυναικών, το **2009** το ισότιμο μοίρασμα υπευθυνότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών συμπεριλαμβανομένης της

φροντίδας στα πλαίσια του HIV/AIDS.

Στην ετήσια σύνοδο της η Επιτροπή συγκαλεί μια διαδραστική υψηλού επιπέδου στρογγυλή τράπεζα που βασίζεται σε εμπειρίες και καλές πρακτικές στο θέμα προτεραιότητας και δυο διαδραστικά πάνελ στο θέμα προτεραιότητας. Το ένα αφορά πρωτοβουλίες πολιτικής για να επισπευσθεί η εφαρμογή. Το άλλο ενδυνάμωση της ενσωμάτωσης της γυναικείας διάστασης στο θέμα προτεραιότητας.

Επίσης η Επιτροπή εξετάζει και ένα αναδυόμενο θέμα μέσα από ένα διαδραστικό πάνελ εμπειρογνομώνων που επικεντρώνεται στα επιτεύγματα, τα κενά και τις προκλήσεις, μέσω ανταλλαγής εμπειριών και καλών πρακτικών σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

Διαδικασία αναφορών

Η διαδικασία αναφορών της Επιτροπής Καθεστώτος Γυναικών έχει τις ρίζες της στην απόφαση 76 (V) της 5^{ης} Αυγούστου 1947 του ECOSOC, η οποία τροποποιήθηκε από την απόφαση 3041(XI) της 14ης Ιουλίου 1950. Έκτοτε η διαδικασία τροποποιήθηκε αρκετές φορές από το ECOSOC (1983, 1992, 1993, 2002).

Η Γραμματεία της Επιτροπής δέχεται αναφορές που αφορούν παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών μέχρι τα μέσα Αυγούστου κάθε χρόνου. Οι αναφορές πρέπει να περιέχουν ακριβή και λεπτομερή πληροφόρηση για τα θύματα, για το πού έχουν λάβει χώρα οι παραβιάσεις που καταγγέλλονται, τότε και υπό ποιές συνθήκες. Οι αναφορές κατόπιν διαβιβάζονται στις κυβερνήσεις οι οποίες πρέπει ν' απαντήσουν μέσα σε 12 εβδομάδες. Η Γραμματεία συντάσσει εμπιστευτική έκθεση, η οποία περιέχει περιλήψη των αναφορών και απαντήσεις των κυβερνήσεων.

Μια ομάδα εργασίας για τις αναφορές της ΕΚΓ η οποία αποτελείται από ένα μέλος από κάθε μια από τις 5 γεωγραφικές ομάδες συναντάται για 5 ημέρες μερικές εβδομάδες προ της έναρξης της Συνόδου της Επιτροπής.

Κατά τις συναντήσεις αυτές η ομάδα εργασίας εξετάζει τις αναφορές και τις απαντήσεις των κυβερνήσεων και προσδιορίζει τάσεις και πρακτικές διακριτικής μεταχείρισης των γυναικών και αδικίες. Η έκθεση επίσης υποδεικνύει τις κατηγορίες στις οποίες εντάσσονται πιο συχνά οι αναφορές.

Η έκθεση της adhoc ομάδας εργασίας διανέμεται στα μέλη της Επιτροπής Καθεστώτος Γυναικών. Η Επιτροπή εξετάζει την έκθεση τη δεύτερη εβδομάδα των εργασιών της και κάνει συστάσεις προς το ECOSOC για τη δράση που πρέπει ν' αναληφθεί όσον αφορά τις τάσεις διακριτικής μεταχείρισης που αποκαλύπτουν οι αναφορές.

Η Επιτροπή λαμβάνει υπ' όψη την έκθεση της ομάδας εργασίας και την συμπεριλαμβάνει στην ετήσια έκθεση που υποβάλλει στο ECOSOC.

Παραδείγματα τέτοιων τάσεων είναι:

Βίαιες εξαφανίσεις, απαγωγές γυναικών.

Ατιμωρησία για παραβιάσεις ΑΔ των γυναικών.

Ενδοοικογενειακή βία.

Τεστ παρθενίας.

Σύγχρονες μορφές δουλείας, συμπεριλαμβανομένης της διακίνησης γυναικών και κοριτσιών.

Σεξουαλική παρενόχληση γυναικών στους χώρους εργασίας.

Διακρίσεις κατά των γυναικών ως αποτέλεσμα μεταναστευτικών νόμων κ.λ.π

ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ

της Μαρίας Στρατηγάκη

Η ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΛΟΜΠΥ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΕΣ ΤΟΥ 2009

Στις 16 Σεπτεμβρίου 2008 έγινε στις Βρυξέλλες η έναρξη της καμπάνιας ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης για την ανάγκη αύξησης της συμμετοχής των γυναικών στις επερχόμενες Ευρωεκλογές που θα γίνουν το 2009. Η καμπάνια στηρίζεται στο σλόγκαν «50/50: Δεν νοείται σύγχρονη δημοκρατική Ευρωπαϊκή Ένωση χωρίς ισότητα των φύλων» και φιλοδοξεί να επηρεάσει το εκλογικό αποτέλεσμα του Ιουνίου αυξάνοντας την παρουσία των γυναικών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Στην εκδήλωση έλαβαν μέρος γυναίκες Υπουργοί, Επιτροπικοί και Μέλη του Κοινοβουλίου οι οποίες υποστήριξαν τη φιλοσοφία και τις δράσεις της καμπάνιας. Η πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Λόμπυ Γυναικών Kirsti Kolthoff τόνισε ότι η καμπάνια στοχεύει στην ανανέωση της δημοκρατίας και επιζητεί να επιτύχει την ίση συμμετοχή των φύλων στο Κοινοβούλιο και να αναδείξει την ισότητα, την κοινωνική δικαιοσύνη και τη βιώσιμη ανάπτυξη σε ζητήματα υψηλής προτεραιότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η καμπάνια συνοδεύεται από συλλογή υπογραφών στην ιστοσελίδα της (<http://5050campaign.wordpress.com>). Όλα τα μέλη του ΔΣ του Συνδέσμου έχουν ήδη υπογράψει τη στήριξή του στην Ευρωπαϊκή Καμπάνια του Λόμπυ. Η συλλογή συνεχίζεται μέχρι τις εκλογές. Οι αναγνώστριες του Αγώνα μπορούν να απευθύνονται στα γραφεία του Συνδέσμου, ο οποίος αναλαμβάνει να υποβάλλει ηλεκτρονικά τις υπογραφές τους. Το πλήρες κείμενο της καμπάνιας παρατίθεται στη σελίδα αυτή.

Εκστρατεία 50/50:

Δεν νοείται σύγχρονη δημοκρατική Ευρωπαϊκή Ένωση χωρίς ισότητα των φύλων

Το 2009 οι Ευρωπαίοι θα εκλέξουν νέο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ενώ θα προταθούν νέα μέλη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Θα διοριστεί για πρώτη φορά Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και Υπάτος Εκπρόσωπος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Αυτό αποτελεί μια εξαιρετική ευκαιρία για περισσότερη δημοκρατία στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Πόσα από τα νέα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου θα είναι γυναίκες και πόσα από τα μέλη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής θα φοράνε γραβάτα και κοστούμι; **Η σύγχρονη δημοκρατία απαιτεί ισότητα των φύλων· απαιτεί την ίση εκπροσώπηση γυναικών και ανδρών στη λήψη των αποφάσεων που επηρεάζουν τη ζωή όλων.**

Οι γυναίκες αντιπροσωπεύουν πάνω από το ήμισυ του πληθυσμού της ΕΕ. Η σημερινή υποεκπροσώπηση των γυναικών σε όλα τα επίπεδα λήψης αποφάσεων στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα αποτελεί σοβαρό εμπόδιο για τη δημοκρατική νομιμοποίηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ανισότητα αυτή υπονομεύει, εξάλλου, κάθε προσπάθεια για προώθηση μιας συμμετοχικής δημοκρατίας χωρίς αποκλεισμούς.

Ήρθε η ώρα για συγκεκριμένη δράση!

Η εγκαθίδρυση μιας δίκαιης δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει οπωσδήποτε να περιλαμβάνει την εκπροσώπηση όλων των Ευρωπαίων, γυναικών και ανδρών.

Στόχος της ισότητας των φύλων είναι ο εκσυγχρονισμός των πολιτικών μας συστημάτων, έτσι ώστε οι γυναίκες και οι άνδρες παρά τις διαφορές τους να μοιράζονται ισότιμα τα δικαιώματα, τις υποχρεώσεις και την εξουσία. Η καθιέρωση της ισότητας των φύλων πρέπει να θεωρείται ως τμήμα των ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών για τη συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, για να αυξηθεί η νομιμοποίηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να σημειωθεί πρόοδος προς την κατεύθυνση πολιτικών που ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τις προσδοκίες όλων των Ευρωπαίων.

Καλούμε όλους και όλες τους/τις υπευθύνους-ες στα κέντρα λήψης αποφάσεων, άτομα και οργανώσεις, που ενδιαφέρονται για την προώθηση της δημοκρατίας και της δικαιοσύνης, να στηρίξουν την πρωτοβουλία αυτή σε όλα τα επίπεδα και πέρα από τα σύνορα των χωρών και των πολιτικών κομμάτων.

Ζητάμε άμεσα και μακροπρόθεσμα μέτρα για να εξασφαλίζεται η ισότητα των φύλων τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο, με στόχο να βελτιωθεί η λειτουργία και η ποιότητα των πολιτικών μας συστημάτων.

Για το σκοπό αυτό καλούμε:

- όλα τα ευρωπαϊκά και εθνικά πολιτικά κόμματα να αναλάβουν αμέσως δράση για να εξασφαλίσουν την ισότητα των

φύλων στις εσωτερικές τους διαδικασίες για τον καθορισμό των υποψηφίων ενόψει των εκλογών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου τον Ιούνιο του 2009.

- **τις γυναίκες και τους άνδρες της Ευρώπης** να εκμεταλλευτούν αυτή την ευκαιρία για να κάνουν τη φωνή τους να ακουστεί και να ψηφίσουν, το 2009, με γνώμονα την προαγωγή της δημοκρατίας, την ισότητα των φύλων και τη δικαιοσύνη.
- **τα κράτη μέλη της ΕΕ** να εκπληρώσουν τις δεσμεύσεις τους για δημοκρατία και ισότητα των φύλων εξασφαλίζοντας την ίση εκπροσώπηση των γυναικών μεταξύ των προσώπων που θα διοριστούν σε κορυφαίες θέσεις, σε επίπεδο ΕΕ, το 2009.
- **τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και τις συνδικαλιστικές οργανώσεις της Ευρώπης** να στηρίξουν ενεργά τη διεκδίκηση αυτή στο πλαίσιο των μελών τους και δικτύων τους, συμπεριλαμβάνοντας αναφορές στην ισότητα των φύλων στις προεκλογικές τους διακηρύξεις και στις επαφές τους με τους/τις Υπευθύνους/ες λήψης

Συνέχεια από τη σελίδα 22

Έχουν ζώδη ένστικτα, τα οποία δυστυχώς υπερισχύουν κάθε άλλης επίδρασης της κοινωνικοποίησης. Μπορούν να ξεπεράσουν την κατάσταση του ζώου; Ασφαλώς και με την κατάλληλη ψυχολογική αγωγή, την οποίαν δεν θίγει ουσιαστικά ο νόμος. Αν δεν υπάρξει αυτή η ψυχολογική στήριξη, η ικανή να απαλλάξει το θύμα από τα ζώδη ένστικτά του, είναι δυνατόν, σε μεγάλη ηλικία, το ίδιο να αντιδράσει, κυρίως μέσα από ένα συναισθηματικό δεσμό, ο οποίος θα το ξυπνήσει από την κατάσταση της ύπνωσης, στην οποία κυριολεκτικά βρίσκεται και θα ζητήσει εκδίκηση για την άρνηση του θεμελιώδους δικαιώματός του να υπάρχει ως προσωπικότητα.

Αυτή θα ήταν η απάντηση που θα έδινε στην απορία του Δικαστή. Δυστυχώς η έλλειψη γνώσεων ψυχολογίας, σε μεγάλο βαθμό, από τους έλληνες δικαστές είναι γνωστή και η ανάγκη επιμόρφωσής τους σε ανάλογα θέματα

έχει ήδη επισημανθεί. Και ο Ποινικός Κώδικας και ο πρόσφατος νόμος εξοπλίζουν τη Δικαιοσύνη, αλλά και τα όργανα στα οποία ο νόμος έχει αναθέσει καθήκοντα προστασίας των θυμάτων βίας και βιασμού με δυνατότητες προστασίας τους. Ατελείς μεν, αλλά υπάρχουν. Και η ανάγκη επιμόρφωσης των φορέων αυτών είναι άμεση και επιτακτική. Όπως καταλήγει η κ. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου στην παραπάνω ακρόασή της:

«Θέλω να δω, εάν τα όργανα που θα υλοποιήσουν αυτά που ορίζει το νομοσχέδιο, θα είναι όργανα με κατανόηση και γνώσεις, αλλά και με ψυχή. Προσωπικά πιστεύω ότι η επιλογή των προσώπων που θα στελεχώσουν τα όργανα είναι ο μισός θεσμός. Ο καλύτερος θεσμός σε κακά χέρια γίνεται "κουρέλι".

Νίκη Καλτσόγια-Τουρναβίτη
Ομότιμη καθηγήτρια
Ιούλιος 2008

Συνέχεια από τη σελίδα 23

β) Δυνατότητα οργανώσεων να κινούν, αντί του θύματος διάκρισης, κάθε διαδικασία για την εξάλειψη της διάκρισης: Η μεταφερόμενη Οδηγία απαιτεί να έχουν οι οργανώσεις τη δυνατότητα να προσφεύγουν οι ίδιες και να παρεμβαίνουν υπέρ θύματος διάκρισης ενώπιον κάθε δικαστηρίου και άλλης δημόσιας αρχής. Το Νομοσχέδιο παρέχει τη δυνατότητα αυτή ενώπιον διοικητικών αρχών. **Δεν παρέχει** όμως στις οργανώσεις τη δυνατότητα να προσφεύγουν οι ίδιες στα δικαστήρια, αλλά μόνο να παρεμβαίνουν υπέρ του θύματος διάκρισης σε διαδικασία που έχει κινήσει το ίδιο το θύμα. **Διαμαρτυρόμαστε εντονότατα για την ελλιπή προστασία των θυμάτων διακρί-**

σεων και ζητούμε τη συμπλήρωση του Νομοσχεδίου.

γ) Ορισμός έμμεσης διάκρισης: Το Νομοσχέδιο περιορίζει την έννοια της έμμεσης διάκρισης σε σχέση με τον Ν. 3488/2006. Κατά το Νομοσχέδιο, υπάρχει έμμεση διάκριση όταν «*μια εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική θα μπορούσε να θέσει σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση τους εκπροσώπους του ενός φύλου σε σύγκριση με τους εκπροσώπους του άλλου φύλου...*». Ο όρος «*ιδιαίτερα*» **δεν υπάρχει στον Ν. 3488/2006. Διαμαρτυρόμαστε εντονότατα γι' αυτή την οπισθοδρόμηση και ζητούμε τη διαγραφή του όρου «ιδιαίτερα».**

Αθήνα, 13 Ιανουαρίου 2009

Οι οργανώσεις:

Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας
Εθνικό Συμβούλιο Ελληνίδων
ΓΣΕΕ – Γραμματεία Γυναικών
ΑΔΕΔΥ – Γραμματεία Γυναικών
ΟΤΟΕ – Γραμματεία Ισότητας
Ελληνική Ομοσπονδία Επαγγελματιών και Επιχειρηματιών Γυναικών
Ένωση Γυναικών Ελλάδος
Σύνδεσμος Ελληνίδων Επιστημόνων
Ένωση Ελληνίδων Νομικών
Λύκειο των Ελληνίδων
«ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΗ» Πανελλαδική Οργάνωση Γυναικών

Κίνηση Δημοκρατικών Γυναικών
Ένωση Γυναικών Κρήτης
Κέντρο Γυναικών Υπαίθρου
Κέντρο Έρευνας και Δράσης για την Ειρήνη
Κέντρο Μέριμνας Οικογένειας και Παιδιού
Σύλλογος Εργαζόμενης Νοικοκυράς
Πανελλήνια Ένωση Οικογένειας και Νοικοκυράς
Πρωτοβουλία Γυναίκα και Υγεία
Κοινωνική Αρωγή Ελλάδος
Εθνικό Παρατηρητήριο για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών
Γυναικεία Ομάδα Αυτοάμυνας

Νέα από παντού

επιμέλεια: Καίτη Μποτοπούλου

Η.Π.Α. – Ισότητα στις αμοιβές

Για πρώτη φορά στην ιστορία της αμειβόμενης εργασίας, οι γυναίκες των 20-25 ετών που κατοικούν στις μεγαλουπόλεις των Η.Π.Α (Ν. Υόρκη, Σικάγο, Βοστώνη, Μινεάπολη) αμείβονται όσο και οι άνδρες της ίδιας ηλικίας. Ο Άντριου Μπέβεριζ, κοινωνιολόγος και καθηγητής στο Queens College της Ν. Υόρκης, μελετώντας τα δεδομένα κατέληξε, μετά το τέλος της έρευνάς του, ότι οι νέες γυναίκες έχουν περισσότερους τίτλους σπουδών από τους αντίστοιχους άνδρες και αυτό τις κάνει να αμείβονται ίσα ή και καλύτερα από τους άνδρες. Με 53% έναντι 38% οι γυναίκες υπερτερούν των ανδρών σε τίτλους σπουδών στην αγορά εργασίας. Σε μια εποχή που η ισότητα των φύλων τείνει να γίνει πραγματικότητα, τα νέα αυτά από τις πρόσφατες μελέτες που αφορούν νεαρές γυναίκες είναι ενθαρρυντικά.

Ηνωμένα Έθνη – Βιασμοί

Στις 19 Ιουνίου 2008 το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών απαίτησε με απόφασή του να τεθεί τέρμα στη σεξουαλική βία εναντίον πολιτών κατά τις ένοπλες συρράξεις, πράξη πολύ διαδεδομένη σε εμπόλεμες περιοχές. Με την απόφαση αυτή, οι ύποπτοι απειλούνται με προσαγωγή ενώπιον του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου (CPI). Η απόφαση αναφέρει ότι ο βιασμός και άλλες μορφές σεξουαλικής βίας σε διάστημα ένοπλης συρράξεως μπορεί να αποτελέσουν έγκλημα πολέμου, έγκλημα εναντίον της ανθρωπότητας ή στοιχείο γενοκτονίας.

Ασία – Οι γυναίκες στην οικονομία

Στην Ινδονησία τρεις σημαντικές γυναίκες κρατούν τα κλειδιά της οικονομίας: Η Sri Mulyani Jndrawati, 45 ετών, Υπουργός Οικονομίας από το 2005, η οποία έχει εξαπολύσει πόλεμο εναντίον της διαφθοράς, η Mari Pangestu, 52 ετών, Υπουργός Εμπορίου, και η Miranda Goeltom, 59 ετών, ο αριθμός δύο της Κεντρικής Τράπεζας της Ινδονησίας. Και οι τρεις κυρίες, που είναι γνωστές στη χώρα τους ως "οι τρεις ντίβες", έχουν κάνει σπουδές οικονομικών με μεταπτυχιακούς τίτλους στα Πανεπιστήμια του Ιλινόις, της Καλιφόρνιας (DAVIS) και της Βοστώνης αντίστοιχως. Στη Μαλαισία, στην Ταϊλάνδη και στο Πακιστάν

πρόεδροι των Κεντρικών Τραπεζών είναι γυναίκες. Η Υπουργός Οικονομικών της Ιαπωνίας, χώρας όπου ο φεμινισμός δεν ανθεί, είναι η Hiroko Ota. Στην Κίνα η Hu Xiaolian είναι επικεφαλής μεγάλης εμπορικής κρατικής μονάδας και αντιπρόεδρος της Λαϊκής Τράπεζας της Κίνας. Στις Φιλιππίνες το 50% των προέδρων των ιδιωτικών επιχειρήσεων είναι γυναίκες. Οι γυναίκες στην Ασία έχουν αρχίσει να επιβάλλονται στον τομέα της οικονομίας. Δηλώνουν ότι θα πατάξουν τη διαφθορά, επωφελούνται της οικονομικής ανόδου, είναι μεθοδικές, μορφωμένες και εργάζονται εντατικά.

Αφγανιστάν – Γυναικείο περιοδικό

Το μοναδικό μηνιαίο γυναικείο περιοδικό "Roz" (Ημέρα), που υπερασπίζεται την υπόθεση των γυναικών στο Αφγανιστάν, κινδυνεύει να κλείσει. Παρ' όλη τη σημαντική οικονομική ενίσχυση που έλαβε το Αφγανιστάν από τη Δύση μετά τη Διάσκεψη του Παρισιού, τον Ιούνιο του 2008, το περιοδικό δεν μπορεί να βρει τα χρήματα, για να εξακολουθεί να εκδίδεται. Το "Roz" εκδόθηκε στην Καμπούλ το 2002, μετά την πτώση του Ταλιμπάν, χάρη στην υποστήριξη του γαλλικού περιοδικού "Elle", όταν η διευθύντρια του "Roz" Μασούντα Χαζάν, 35 ετών, πήγε στο Παρίσι για να ζητήσει υποστήριξη από τους Γάλλους συναδέλφους της. Το περιοδικό απασχολεί 20 εργαζόμενους από τους οποίους οι 13 είναι γυναίκες. Κυκλοφορεί σε 6.200 αντίτυπα και έχει περίπου 60.000 αναγνώστριες και αναγνώστες.

Ελλάδα – ίσες ευκαιρίες στην αγορά εργασίας

Η Γενική Γραμματεία Ισότητας προωθεί τις ίσες ευκαιρίες στην αγορά εργασίας δηλώνοντας ότι δεν υπάρχουν γυναικεία και αντρικά επαγγέλματα και υλοποιεί σχετικό πρόγραμμα σε 3.620 σχολεία της χώρας. Ήδη έχουν επιμορφωθεί 6.000 εκπαιδευτικοί, ενώ εμπλουτίστηκαν οι βιβλιοθήκες 765 δημόσιων ΤΕΕ και ΙΕΚ με βιβλία που αναφέρονται σε θέματα ισότητας. Τα πρώτα μηνύματα του προγράμματος είναι θετικά. Το πρόγραμμα θα ολοκληρωθεί έως το τέλος του χρόνου. Η Γ. Γραμματέας Ισότητας κ. Ευγενία Τσουμάνη επισημαίνει ότι σιγά σιγά τα παραδοσιακά επαγγελματικά κάστρα πέφτουν. Έχουμε

άνδρες νηπιαγωγούς και οικιακούς βοηθούς και γυναίκες φορτηγατζήδες και στρατηγούς.

Ευρώπη – Το οργανωμένο έγκλημα

Η Ευρώπη είναι, τα δέκα τελευταία χρόνια, εκτεθειμένη στο οργανωμένο έγκλημα. Με πρώτες τις γυναίκες που μετατρέπονται σε εμπόρευμα προς πώληση. Το οργανωμένο έγκλημα ανθεί και σε άλλους τομείς. Πολωνοί εργάτες, παιδιά από τα Βαλκάνια, κορίτσια που κατανοούν πόρνες, από την Ρουμανία, τη Μολδαβία, την Ουκρανία, τη Βουλγαρία, πέφτουν κάθε χρόνο στα χέρια εγκληματιών. Το δίκτυο πώλησης “λευκής σαρκός”, που οργανώνεται μεθοδικά, διαχειρίζεται εξωφρενικά ποσά. Κάθε χρόνο, η παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μαστίζει 700.000 έως 2.000.000 γυναίκες, άνδρες και παιδιά. Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις καταγγέλλουν αυτές τις παραβιάσεις και τα εγκλήματα και προσπαθούν με κάθε τρόπο να τα δημοσιοποιήσουν, ώστε να κινητοποιηθούν οι αρμόδιες αρχές και τα ευρωπαϊκά όργανα. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο πιέζει τα 46 κράτη-μέλη να επικεντρώσουν τη Συμφωνία για την καταπολέμηση της σωματεμπορίας. Δυστυχώς, έως σήμερα μόνο τρία μέλη έχουν υπογράψει τη συμφωνία μετά τη Σύνοδο Κορυφής της Βαρσοβίας, το Μάιο του 2005. Για να ισχύσει η Συμφωνία χρειάζονται οι υπογραφές τουλάχιστον δέκα κρατών-μελών.

Ισλάμ – Η θέση της γυναίκας

Οι γυναίκες, οι οποίες σήμερα στις περισσότερες μουσουλμανικές κοινωνίες βρίσκονται υπό περιορισμό, επί πολλούς αιώνες συμμετείχαν ενεργά στη διδασκαλία αλλά και την ερμηνεία του Κορανίου. Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα, χιλιάδες γυναίκες δίδασκαν το Κοράνι και λειτουργούσαν ως δικαστές της σαρίας (του ισλαμικού νόμου) από τον 7ο έως τον 16ο αιώνα. Σύμφωνα με έρευνες του Μοχάμετ Άκραμ Ναντούι, μελετητή του Κέντρου Ισλαμικών Σπουδών στην Οξφόρδη, οι αναφορές στις γυναίκες θεολόγους του Ισλάμ σβήνουν ύστερα από τον 16ο αιώνα και αυτό συμβαίνει επειδή η ισλαμική εκπαίδευση έγινε πιο αυστηρή, εξαιρώντας τις γυναίκες από τους χώρους προσευχής. Μουσουλμάνες φεμινίστριες, όπως η Μαροκινή συγγραφέας Φατίμα Μερνίστ και η Κέσια Αλί, καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο της Βοστώνης, έχουν πρόσφατα φωτίσει άγνωστες πτυχές για τον ρόλο των γυναικών στην ιστορία του Ισλάμ. Ο Άκραμ Ναντούι προτρέπει τους πιστούς να μορφώσουν τις κόρες τους δίνοντας έμφαση στη θρησκευτική τους εκπαίδευση, για να αποκτήσουν περισσότερη ελευθερία.

Ζάμπια – Σημαντική δικαστική απόφαση

Στις 20 Ιουνίου 2008, το Ανώτατο Δικαστήριο της Ζάμπια εξέδωσε μια σημαντική απόφαση υπέρ μιας κοπέλας 13 ετών που βιάστηκε από τον δάσκαλό της. Η οργάνωση “Ισότητα Τώρα” (Equality Now) ασχολήθηκε ένθερμα με τη δίκη αυτή προσφέροντας στην ενάγουσα τη συμπα-

ράσταση συνηγόρου. Επίσης, η οργάνωση ευχαρίστησε τον δικαστή Phillip Musonda για τη γενναία του απόφαση, η οποία θα παίξει σημαντικό ρόλο στην εκδίκαση και άλλων παρόμοιων υποθέσεων. Επιπρόσθετα, ο δικαστής επιδίκασε στο θύμα το ποσό των 14.000 ως αποζημίωση. Η οργάνωση “Ισότητα Τώρα” είναι μια διεθνής οργάνωση ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ασχολείται με την προστασία και την προώθηση των κοινωνικών, πολιτικών και οικονομικών δικαιωμάτων των κοριτσιών και των γυναικών.

Ευρώπη – Ισότητα των φύλων;

Ακόμα και στη Σουηδία, όπου η συμμετοχή της γυναίκας σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής βρίσκεται σε υψηλά ποσοστά, το 40% των γυναικών λαμβάνει χαμηλότερες αμοιβές από τους άνδρες στις αντίστοιχες θέσεις. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του παγκόσμιου οικονομικού Forum του Davos, τέσσερις ευρωπαϊκές χώρες παρουσιάζονται επικεφαλής στον τομέα της ισότητας στην αμοιβή εργασίας και στη συμμετοχή των γυναικών στην κοινωνική ζωή. Η Σουηδία, η Νορβηγία, η Φινλανδία και η Ισλανδία. Η Ισπανία βρίσκεται στον κατάλογο των 20 πρώτων κρατών, και αυτό οφείλεται στην υψηλή συμμετοχή των γυναικών στην πολιτική ζωή, όπου το ένα τρίτο των βουλευτών είναι γυναίκες και περισσότερο από το ένα δεύτερο υπουργοί. Η Ιταλία κατέχει την 84η θέση, η Γαλλία την 51η. Στη Γαλλία, παρ’ όλο που οι γυναίκες είναι περισσότερες από τους άνδρες στα Πανεπιστήμια (όπως και σε πολλές άλλες χώρες), η διαφορά στην αμοιβή εργασίας είναι περίπου στο 40%, όση και στη Σουηδία.

Ουτάρ Πραντές (Ινδίες) – Δικαστές, γυναίκες με ροζ σαρί

Στο Ουτάρ Πραντές, μια από τις πιο φτωχές επαρχίες της Β. Ινδίας, μια γυναίκα 47 ετών, η Σαμπάτ Παλ Ντέβι, κάτοικος του μικρού χωριού Αταρά, οργάνωσε πριν από δυο χρόνια μια ομάδα γυναικών ντυμένων με ροζ σαρί, για την προστασία των φτωχών και αμόρφωτων γυναικών των μικρών χωριών της επαρχίας από την κακομεταχείριση και τις αδικίες παντός είδους εις βάρος τους. Η οργάνωση της “ροζ ομάδας” ήταν η τελευταία λύση, για να έχουν οι γυναίκες αυτές κάποια προστασία απέναντι στις παντός είδους αδικίες, δεδομένου ότι στο Ουτάρ Πραντές οι αρχές και η αστυνομία περιφρονούν τις γυναίκες και δεν τους αποδίδουν δικαιοσύνη. Η Σαμπάτ Παλ Ντέβι έχει υποστεί η ίδια την αδικία και την κακομεταχείριση, αφού σε ηλικία 9 ετών εγκατέλειψε το σχολείο και υποχρεώθηκε από τους γονείς της, να παντρευτεί τον άνδρα της αδελφής της, που είχε μόλις πεθάνει. Έμαθε να διαβάζει και να γράφει μόνη της, τη νύχτα. Στις Ινδίες το 48% των γυναικών γνωρίζουν ανάγνωση και γραφή προς το 73% των ανδρών. Επίσης σύμφωνα με το παγκόσμιο οικονομικό Forum, το 2007 η Ινδία καταλαμβάνει την 114^η θέση σε έναν κατάλογο 128 κρατών για την ισότητα των φύλων.

Γυναίκες στον κόσμο

Ζερμέν Τιλιόν

Μεγάλη φυσιογνομία της γαλλικής Εθνολογίας, αντιστασιακή κατά τον 2ο παγκόσμιο πόλεμο, κρατούμενη των Γερμανών στο στρατόπεδο του Ρεβενσμπρύνκ, ιδρύτρια των κοινωνικών κέντρων για την καταπολέμηση της φτώχειας στην Αλγερία, η Ζερμέν Τιλιόν πέθανε τον Απρίλιο του 2008 στην γαλλική πόλη Σέν Μαντέ σε ηλικία 100 ετών.

Εκτός από τις σημαντικές της εργασίες στην Εθνολογία, η Ζ. Τιλιόν δίδαξε από το 1958 έως το 1980 στο φημισμένο κέντρο μεταπτυχιακών σπουδών του Παρισιού "Ecole pratique des hautes études". Έγραψε βιβλία και συνέθεσε μια οπερέτα "Le Vefigbar aux efers" εμπνευσμένη από την εποχή της κράτησής της στο στρατόπεδο συγκεντρώσεως του Ρεβενσμπρύνκ. Το έργο ανεβάστηκε στο θέατρο Σατελέ του Παρισιού μόλις το 2007. Η Ζερμέν Τιλιόν υπήρξε μια ξεχωριστή γυναίκα, ηρωική, σεμνή και ανθρώπινη.

Ρασίντα Ντατί

Είναι μουσουλμάνα μετανάστρια, 42 ετών, η πρώτη μετανάστρια που πήρε κυβερνητικό αξίωμα στην Γαλλία. Ο νέος πρόεδρος της Γαλλικής Δημοκρατίας, Ν. Σαρκοζί, την επέλεξε ως Υπουργό Δικαιοσύνης κι αυτό δημιούργησε αντιδράσεις στον πολιτικό κόσμο της Γαλλίας. Η νέα Υπουργός Δικαιοσύνης απέκτησε πρόσφατα νέους "εχθρούς". Με την ανακοίνωση της εγκυμοσύνης της ταραίζει για μια ακόμη φορά τα νερά. Και ενώ οι φήμες για την ταυτότητα του πατέρα (είναι ανύπανδρη) δίνουν και παίρνουν, η ίδια την κρατάει μυστική, αρνούμενη να μιλήσει για την προσωπική της ζωή. Η "Κοριέρε Ντέλα Σέρα" έγραψε για την περίπτωση της Ντατί: "Η γυναίκα που αντιμετωπίζει τη μητρότητα μόνη είναι μια υπερήφανη γυναίκα που δεν έχει να κρύψει τίποτα από κανέναν".

Η Υπουργός το απέδειξε με τη στάση της.

Τζούμπα Λαχίρι

Η Τζούμπα Λαχίρι γεννήθηκε στο Λονδίνο από γονείς Ινδούς. Η οικογένεια λίγο αργότερα επέστρεψε στις Ινδίες και τελικά εγκαταστάθηκε στις Η.Π.Α. Η Τζούμπα μεγάλωσε στο Ρόουντ Άιλαντ, όπου ο πατέρας της εργάζεται ως βιβλιο-

θηκάριος. Είναι παντρεμένη με τον Ελληνοαμερικανό δημοσιογράφο Αλβέρτο Βουρβούλια-Μπους με τον οποίο απέκτησε δυο παιδιά. Η Τζούμπα είναι ένα από τα πιο ανεπιτήδευτα μέλη του κύκλου των συγγραφέων του Μπρούκλιν. Το πρώτο βιβλίο της, η συλλογή διηγημάτων "Interpreter of maladies" (Διερμηνέας ασθενειών), κέρδισε το πολύ σημαντικό βραβείο Πούλιτζερ το 2000. Ακολούθησε το 2003 ένα μυθιστόρημα "The name sake", το οποίο γυρίστηκε ταινία. Τα βιβλία της άρεσαν, επειδή, μεταξύ άλλων, αντανακλούν την μεταναστευτική εμπειρία χωρίς τον αυτάρεσκο πολυεθνικό φιλελευθερισμό. Η γραφή της είναι κομψή και πειθαρχημένη. Τα βιβλία της Τζούμπα αποτελούν μια μεγάλη στροφή στο δρόμο της αμερικανικής λογοτεχνίας, η οποία έπαψε πια να βρίσκεται υπό τον έλεγχο λευκών συγγραφέων γεννημένων στις Η.Π.Α, και η οποία είχε χρωματιστεί από την εμπειρία των μεταναστών.

Μαρία Σπυροπούλου

Η Μαρία Σπυροπούλου γεννήθηκε στην Καστοριά το 1970. Μικρή ήθελε να γίνει πιλότος και αστροναύτης. Αργότερα φοίτησε στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο στο Τμήμα Φυσικής και, ενώ ήταν ακόμα φοιτήτρια, πήγε με δική της πρωτοβουλία στο ευρωπαϊκό κέντρο πυρηνικής φυσικής, το γνωστό CERN, να ζητήσει δουλειά και την βρήκε. Από εκεί άρχισε μια καριέρα στους μεγαλύτερους επιταχυντές σωματιδίων του κόσμου. Ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές σπουδές της στο Χάρβαντ και σήμερα, στα 38 της, θεωρείται μια εκ των κορυφαίων πειραματικών φυσικής του κόσμου. Για τρία χρόνια υπήρξε διευθύντρια ερευνών στο πιο καυτό τμήμα του CERN για την νέα φυσική. Έχει κάνει πειράματα για επιπλέον διαστάσεις, υπερσυμμετρία, σκοτεινή ύλη, ό,τι βρίσκεται στην αιχμή της έρευνας για νέα δεδομένα που τείνουν στην αναζήτηση της "ενωμένης θεωρίας" ή "θεωρίας των πάντων".

Ζοένια Μπατίστα ντε Καρβάλιο

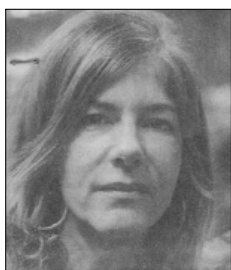
Είναι η πρώτη Ινδιάνα της Βραζιλίας που έγινε δικηγόρος το 1997. Φέτος τον Αύγουστο, στα 34 της, έγινε η πρώτη Ινδιάνα που απευθύνθηκε στο κορυφαίο δικαστήριο της χώρας. Φορούσε τη δικηγορική της τήβεννο και είχε ζωγραφισμένα στο πρόσωπό της τα παραδοσιακά σύμβολα δύναμης και πίστης. Ξεκίνησε την αγόρευση της με δυο λέξεις στην ουαπισία-

να, τη γλώσσα του λαού της “ουϊνάου μπίτ”(φτάνει πια η βία). Η υπόθεση αφορούσε την οριοθέτηση της προστατευόμενης περιοχής Ραπόσα-Σέρα ντο Σολ που καλύπτεται από δάσος και κατοικείται από 19.000 Ινδιάνους. Η Ζοένια γεννήθηκε το 1974 σ’ ένα χωριό της Αμαζονίας. Εξαιρετική μαθήτρια και μοναδική Ινδιάνα στην τάξη της, η Ζοένια εξεγέρθηκε εναντίον της περιφρόνησης που της έδειχναν οι γύρω της. Όταν τελείωσε το σχολείο αποφάσισε να γίνει δικηγόρος. Παρακολουθούσε νυχτερινά μαθήματα και συγχρόνως εργαζόταν ως υπάλληλος σε λογιστικό γραφείο. Το 1997 πήρε το πτυχίο της με άριστα. Τώρα υπερασπίζεται στο Ανώτατο Δικαστήριο της Βραζιλίας τα δικαιώματα των Ινδιάνων στη γη τους.

Άντζελα Ντέηβις

Η Άντζελα Ντέηβις γεννήθηκε στο Μπέρμιγκχαμ της Αλαμπάμα και μεγάλωσε στη μεικτή γειτονιά, τη γνωστή ως Dynamit Hill, λόγω των βομβιστικών επιθέσεων της Κου Κλουξ Κλαν εις βάρος των μαύρων που ζούσαν ανάμεσα σε λευκούς. Εμβληματική φιγούρα των ριζοσπαστικών κοινωνικών κινημάτων του '60 και του '70, υπήρξε η πιο καταζητούμενη πολίτης από το F.B.I Στις εκλογές του 1989 εμφανίστηκε υποψήφια για την αντιπροεδρία των Η.Π.Α. Το 1997 συμμετείχε στην ίδρυση κριτικής Αντίστασης (critical resistance) μιας εθνικής οργάνωσης αφιερωμένης στην κατάλυση του σωφρονιστικοβιομηχανικού συμπλέγματος (prison-industrial complex). Έχει γράψει πολλά βιβλία με τελευταίο το “Prisons and American History”. Στα ελληνικά έχουν μεταφραστεί τα βιβλία της: “Αν αυτοί έρθουν στην αυγή”(Νέα Σύνορα), “Γυναίκες, φυλή και τάξη”(Σύγχρονη Εποχή), “Γυναίκες, κουλτούρα και πολιτική”(Καστανιώτης). Η Άντζελα Ντέηβις είναι σήμερα καθηγήτρια φιλοσοφίας στο πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας

Έμμα Μαρτσεγκάλια

Είναι η πρώτη γυναίκα πρόεδρος της μεγάλης ιταλικής μεταλλουργικής βιομηχανίας “Confindustria” 42 ετών σήμερα, παντρεμένη και μητέρα μιας κόρης 5 ετών. Γεννήθηκε στην ιταλική πόλη Πάδοβα σε οικογένεια βιομηχάνων. Η οικογενειακή της επιχείρηση ξεκίνησε το 1959 ως βιοτεχνία μεταλλικών εξαρτημάτων για κουρτίνες, από τον πατέρα της Έμμας, Στένο Μαρτσεγκάλια.

Αφού εγκατέλειψε το όνειρό της να γίνει χορεύτρια, η Έμμα αποφάσισε στα 23 της να ασχοληθεί με την οικογενειακή επιχείρηση και αυτό ήρθε σαν κάτι φυσικό αφού από μικρή έπαιζε στα εργαστήρια χάλυβα της βιομηχανίας. Αποφοίτησε από το Πανεπιστήμιο Μποκόνι του Μιλάνου και έλαβε Master of Business Administration” από το Πανεπιστήμιο της Ν. Υόρκης.

Η βιομηχανία της οποίας πρόεδρος είναι σήμερα η Έμμα Μαρτσεγκάλια μετατρέπει 5 εκατομμύρια τόνους χάλυβα τον χρόνο για την κατασκευή σωλήνων για ψύξη σε ψυγεία. Απασχολεί 6.500 εργαζόμενους σε 47 σημεία της Ιταλίας αλλά και παντού στον κόσμο. Η Έμμα Μαρτσεγκάλια ανήγγειλε πρόσφατα την ίδρυση νέας μονάδας στην Κίνα.

Ελένη Αθανασοπούλου

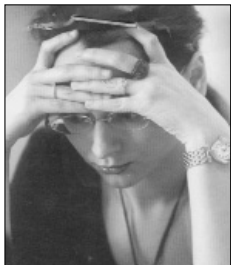
Είναι η μοναδική Ελληνίδα επαγγελματίας σκίπερ ιστιοπλοϊκών σκαφών. Από τα 27 της χρόνια μέχρι σήμερα που είναι 35 ετών, η Ελένη ζει από τη θάλασσα. Περνάει στη θάλασσα επτά μήνες το χρόνο, από τον Απρίλιο μέχρι τον Οκτώβριο, και τον υπόλοιπο χρόνο εργάζεται στο καρνάγιο και στα γραφεία της εταιρείας που την έχει προσλάβει. Η δουλειά της είναι καλοπληρωμένη αλλά κουραστική, με αποτέλεσμα να σκέπτεται να μειώσει τις ώρες εργασίας της μετά τα 35. Τα σκάφη που εργάζεται είναι σκάφη αναψυχής και η πλειονότητα των πελατών είναι αλλοδαποί. Στην αρχή, λέει η Ελένη Αθανασοπούλου, ορισμένοι πελάτες ήταν δύσπιστοι λόγω του φύλου της αλλά κατάφερε πάντα να τους πείθει για τις ικανότητές της. Με το πλήρωμα της τα πηγαίνει καλά, αλλά οι άνδρες συνάδελφοι της την βλέπουν σαν παραφωνία σε αυτό το ανδροκρατούμενο επάγγελμα. Η Ελένη όμως επιμένει και με την υπευθυνότητα και την ικανότητά της κρατάει γερά τα πανιά.

Αγιαάν Χίρσι Αλί

Είναι σήμερα 38 ετών, κατάγεται από τη Σομαλία όπου υπέστη σωματική βία και κατέφυγε αρχικά στην Ολλανδία. Εκεί έλαβε ολλανδική υπηκοότητα και εξελέγη βουλευτής. Έγινε γνωστή όταν, μετά τα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου του 2001 στις Η.Π.Α, αρνήθηκε τον ισλαμισμό. Τρία χρόνια αργότερα έλαβε μέρος στο έργο του Ολλανδού σκηνοθέτη Τέο Βαν Κογκ ο οποίος δολοφονήθηκε από ακραίο ισλαμιστή, επειδή παρουσίασε στο έργο του την απεχθή θέση της γυναίκας στις μουσουλμανικές κοινωνίες. Η νέα βουλευτής δέχτηκε απειλές για την ζωή της και η ολλανδική κυβέρνηση της διέθεσε προσωπική ασφάλεια. Για δυο μήνες επισκέφτηκε τις Η.Π.Α. Επιστρέφοντας στην Ολλανδία αντιμετώπισε κατηγορίες για ψευδή δήλωση ως προς την καταγωγή της και τη βία προς το άτομο της. Η Ολλανδή Υπουργός Μετανάστευσης ζήτησε την ανάκληση της υπηκοότητάς της και την απέλασή της. Αν και τα αιτήματα αυτά αρχικά δεν έγιναν δεκτά η Αγιαάν αντιμετώπισε συνεχή προβλήματα με τους Ολλανδούς πολίτες που την έσυραν συχνά στα δικαστήρια. Τελικά, το αίτημα της απέλασής της γίνεται δεκτό και η πρώην Ολλανδή βουλευτής εγκαθίσταται για ένα διάστημα στις Η.Π.Α., όπου και εργάζεται. Επειδή

συνεχίζονταν οι απειλές για τη ζωή της αποφασίζει να ζητήσει την γαλλική υπηκοότητα, δεδομένου ότι ο πρόεδρος της Γαλλίας Ν. Σαρκοζί την ημέρα της εκλογής του δήλωσε ότι η Γαλλία έχει υποχρέωση να σταθεί κοντά στις απειλούμενες και κατατρεγμένες γυναίκες του κόσμου.

Αλεξάνδρα Κοστενίουκ

Το όνομά της είναι διάσημο στον κόσμο της στρατηγικής στο σκάκι. Μοντέλο, ποιήτρια και δεινή σκακίστρια η Αλεξάνδρα έχει κάνει υπερήφανους τους συμπατριώτες της με την ευφυΐα της και την ομορφιά της. Ενώ νικάει σε όλα τα

τουρνουά σκακιού, δίνει διαλέξεις, φωτογραφίζεται και λανσάρει το σύνθημα "το σκάκι είναι cool".

Αρχίζει από πολύ μικρή την ενασχόλησή της με το σκάκι. Στα 13 της κερδίζει τον τίτλο του διεθνούς μετρ γυναικών και στα 14 τον τίτλο του γκρανμετρ γυναικών. Το 2004 θα γίνει μια από τις 10 σκακίστριες στην ιστορία του αθλήματος που ανακηρύχτηκαν γκρανμετρ ανδρών. Την ίδια χρονιά θα γίνει πρωταθλήτρια Ευρώπης και την επόμενη θα κατακτήσει το Εθνικό πρωτάθλημα Ρωσίας. Το 2005 επίσης, συμπληρώνοντας 2516 βαθμούς, θα είναι η πέμπτη πιο ισχυρή σκακίστρια στον κόσμο και συγχρόνως θα βρεθεί στην κορυφή της λίστας κατάταξης της σκακιστικής ομοσπονδίας των Η.Π.Α. Το 2006 θα γίνει παγκόσμια πρωταθλήτρια γυναικών στο chess960 που επινόησε ο περιλάλητος Ρόμπερτ Φίσερ. Τον Απρίλιο του 2007 η Αλεξάνδρα θα γεννήσει την κόρη της Φρανσέσκα Μαρία και αυτή τη στιγμή είναι προπονήτρια σκακιού και διαλαλεί πως το σκάκι είναι γοητευτικό παιχνίδι και πως η ευφυΐα μπορεί μια χαρά να συνδυάζεται με το κάλλος.

Ναβανέθεν Πίλλεϊ

Η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών επικύρωσε τον διορισμό της Νοτιοαφρικανής Ναβανέθεν Πίλλεϊ ως Ύπατης Αρμοστού για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του ΟΗΕ. Η Ν. Πίλλεϊ διαδέχτηκε τη Λουίζ Άρμπορ (Louise Arbour) ως

πέμπτη Ύπατη Αρμοστής για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, Αρμοστεία που ιδρύθηκε πριν από 15 χρόνια στα Ηνωμένα Έθνη.

Ως μέλος της έγχρωμης μειονότητας, κατά το διάστημα του απαρχαίντ, στη Ν. Αφρική και ως συνήγορος υπεράσπισης σε πολλές περιπτώσεις η Ναβανέθεν Πίλλεϊ δραστηριοποιήθηκε και στο θέμα των δικαιωμάτων της γυναίκας. Υπήρξε συνιδρύτρια της διεθνούς οργάνωσης «Ισότητα τώρα» (Equality Now) και ασχολήθηκε και με τα προβλήματα των παιδιών, των κρατουμένων, των θυμάτων βασανιστηρίων και οικογενειακής βίας.

Πρόσφατα η Ναβανέθεν Πίλλεϊ υπηρέτησε ως δικαστής και για 4 χρόνια ως πρόεδρος σε δύο από τα πιο σημαντικά διεθνή ποινικά δικαστήρια για την υπόθεση της Ρουάντα. Επίσης υπηρέτησε ως δικαστής στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο της Χάγης που ασχολήθηκε με ακραίες περιπτώσεις που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η Ναβανέθεν Πίλλεϊ σπούδασε πρώτα στο Πανεπιστήμιο του Natal (BA&LLB) και έλαβε μεταπτυχιακά (Master & Doctorate) στα ανθρώπινα δικαιώματα και το διεθνές δίκαιο από το Πανεπιστήμιο του Harvard. Εργάστηκε ως Εφέτης στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο της Χάγης, ως Πρόεδρος στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για τη Ρουάντα, ως δικαστής στο Ανώτατο Δικαστήριο της Νότιας Αφρικής.

Η Ναβανέθεν Πίλλεϊ υπήρξε η πρώτη γυναίκα δικηγόρος στη Νότια Αφρική.

Δωρεές υπέρ του Συνδέσμου

Άννα Γιάγκα στη μνήμη του συζύγου της Σωτήρη Γιάγκα	150	Ευρώ
Καίτη Μποτοπούλου στη μνήμη της Βιβής Παπαδημητρίου	100	»
Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου στη μνήμη της Βιβής Παπαδημητρίου	100	»
Σούλα Παναρέτου	100	»
Έλια Κολοκυθά	100	»
Λιλή Κουράκου	100	»
Τέρψη Λαμπρινοπούλου	100	»
Βάσω Φαρμάκη	100	»
Ντόρα Χιλιαδάκη	100	»
Ιωάννη Μαγγανάρα	112	»
Λάουρα Μαράτου-Αλιπράντη	50	»
Χαρά Καραγιαννοπούλου	100	»
Κούλα Κασιμάτη	100	»
Μαρία Στρατηγάκη	100	»
Μιφλή Θεόνη	250	»
Αντιγόνη Καλαφάτη	50	»
Νέλλυ Λουροπούλου	1.050	»

ΒΙΒΛΙΑ ΒΙΒΛΙΑ ΒΙΒΛΙΑ ΒΙΒΛΙΑ

παρουσιάζει η Πόλυ Μηλιώρη

Από γυναίκες για γυναίκες

Το κοινό χαρακτηριστικό των βιβλίων που παρουσιάζουμε σήμερα είναι τόσο το φύλο των συγγραφέων, όσο και το θέμα τους. Καθώς, παρά τις διαφορές που έχουν μεταξύ τους – άλλο είναι δοκίμιο, άλλο μυθιστόρημα, άλλο μαρτυρία – η γυναίκα και η κοινωνική της θέση πρωταγωνιστεί στο καθένα τους. Ας τα δούμε από κοντά λοιπόν:

Είναι άραγε γραμμένο από γυναίκα;

Άγνωστος είναι ο συγγραφέας του πρωτοχριστιανικού μυθιστορηματος **“Απόκρυφες πράξεις Παύλου και Θέκλας”** (2ος αιώνας μ. Χ.), όπως άλλωστε, άγνωστοι είναι συχνά οι συγγραφείς των βίων αγίων, μιας από τις παλιότερες μορφές μυθιστορίας. Ωστόσο, οι μελετήτριες δόκτορες **Δέσποινα Ιωσήφ** και **Μαρώ Τριανταφύλλου**, που ανέδειξαν το κείμενο (εκδόσεις Κατάρτι), έχουν στοιχεία για να στηρίξουν την υπόθεση ότι συγγραφέας ήταν γυναίκα.

Με ακρίβεια, συντομία και απλότητα, ώστε οι Πράξεις Παύλου και Θέκλας να βρουν τη θέση τους στο γνωστικό πεδίο του μη ειδικού αναγνώστη και ν’ ακουμπήσουν στο ενδιαφέρον του, σχολιάζουν το κείμενο που συμπληρώνει την έκδοση

αυτούσιο αλλά και μεταφρασμένο. Το σωστό μοίρασμα κυρίως κειμένου και υποσημειώσεων, που φαντάζομαι ότι είναι μια από τις μεγάλες δυσκολίες της συγγραφής επιστημονικού βιβλίου, εδώ έχει επιτευχθεί άριστα. Έτσι, το μάλλον «φιλολογικό» ενδιαφέροντος αφήγημα γίνεται προσίτο σε κάθε αναγνώστη, που μπορεί να απολαύσει τη φρεσκάδα του.

Πέρα όμως από τη χάρη της αφήγησης: πέρα από το χριστιανικό ενδιαφέρον για τη ζωή της αγίας Θέκλας και τη διδασκαλία του Αποστόλου Παύλου στη Μικρά Ασία: πέρα από τα τυπικά σε τέτοια κείμενα μαρτυρία και τους διωγμούς για τη νέα πίστη της εποχής, καθώς και από άλλες ενδιαφέρουσες πληροφορίες, η

ανάγνωση των Απόκρυφων Πράξεων Παύλου και Θέκλας μάς προσφέρει και μια βαθύτερη γνωριμία των γυναικών – τόσο της Θέκλας, όσο και των συγχρόνων της.

Η αγάπη είναι στην ουσία το θέμα του βιβλίου. Σαν αληθινά διαχρονική νουβέλα, η αφήγηση περιστρέφεται γύρω απ’ τον έρωτα της Θέκλας για τον Παύλο. Βέβαια, αυτός ο έρωτας δεν έχει να κάνει με τον σεξουαλικό πόθο. Άλλωστε, όπως πολύ καλά μας εξηγούν η **Ιωσήφ και η Τριανταφύλλου**, τον καιρό εκείνο η σεξουαλικότητα ήταν η υποδούλωση της γυναίκας. Κι αυτό το επιχείρημα είναι ακριβώς εκείνο που εξόχως ενδιαφέρει αναγνώστριες όπως τις αναγνώστριες του «Αγώνα της Γυναίκας».

Η τελευταία ανεκτή διάκριση

Η κοινωνιολόγος αμερικανίδα καθηγήτρια **Μπόννι Μπέρι**, διαπιστώνοντας ότι η κοινή γνώμη όχι μόνον δεν εξεγείρεται αλλά συναινεί στη διάκριση ωραίου και άσχημου ανθρώπου, δημοσιεύει τη μελέτη της **«Ομορφιά και προκατάληψη, η δύναμη της εμφάνισης»**, την οποία μετέφρασαν στα ελληνικά οι Ρίτα Περδίκη και Κική Τεκτονίδου για τις εκδόσεις «Πολύτροπον». Ένα πολύ ενδιαφέρον βιβλίο, κυρίως για τις πλούσιες πληροφορίες που μας δίνει

γύρω από τη σημερινή αντίληψη περί ωραιότητας, βάρους, ηλικίας και περιπέτης της μειονεκτικής κοινωνικής θέσης των όχι τόσο εμφανίσιμων και κυρίως όχι λεπτών και νέων ανθρώπων. Πληροφορίες για τις συνεχείς έρευνες που κάνει η ίδια αλλά και άλλοι επιστήμονες στο Social Problems Research Group που διευθύνει στο Γκίμπ Χάμπροπ της Ουάσιγκτον.

Διαβάζοντας το βιβλίο, με τρόπο παρακολουθείς τον αυξανόμενο ρατσισμό, τα νούμερα στις καταγραφές

των παραβάσεων της ισότητας να ανεβαίνουν, και διακρίνεις με ενάργεια τη «βιομηχανία της ομορφιάς» να κάνει ζάπλουτους τους ιερείς της, και την ατομική και ποικίλη φυσική ομορφιά να χάνεται στο καρμπόν της νόρμας. Μιας νόρμας που όλο και θέλει τις γυναίκες πιο αδύνατες, με αποτέλεσμα τη μάλιστα της νευρικής ανορεξίας, αλλά και που ανοίγει όλο και περισσότερο την όρεξη στους επιτήδειους εκμεταλλευτές της κατανάλωσης, για να προωθήσουν, μα-

BIBLIA BIBLIA BIBLIA BIBLIA

ζί με το αυξανόμενο αίσθημα ενοχής και περιθωριοποίησης, και τα χάπια διαίτης, τις πλαστικές χειρουργικές, τα «θαυματουργά» και πανάκριβα

καλλυντικά. Ασφαλώς και τα πρώτα σε αριθμό θύματα αυτής της προκατάληψης είναι οι γυναίκες, αν και η **Μπέρι** μας πληροφορεί, πάλι με

έρευνες και αριθμούς, ότι η ισότητα ανδρών και γυναικών προχωρά με γρήγορα βήματα σ' αυτή την τελευταία ανεκτή κοινωνικά διάκριση.

Στην Αμερική του '70

Η κύρια διάκριση τότε στην Αμερική ήταν η διάκριση για το χρώμα του δέρματος. «**Μαύρο κορίτσι-Λευκό κορίτσι**», ονομάζεται το μυθιστόρημα της **Τζόις Κάρολ Όουτς** (Μετάφ: Αύγουστος Κορτώ, εκδόσεις «Καστανιώτη»), που κινείται στο τέλος της εφηβείας δυο συμφοιτη-

τριών και συγκατοίκων στο Κολέγιο, με διαφορετικό χρώμα.

Την ιστορία τους τη διηγείται το λευκό κορίτσι, που, μέσω της μαεστρίας της σπουδαίας συγγραφέως, εκπλήσσεται μα κι ενοχοποιείται από την ακατανόητη στην αρχή συμπεριφορά της συμφοιτήτριάς της.

Μα όσο ο αναγνώστης περνάει τις σελίδες, όλο και περισσότερο αντιλαμβάνεται, μαζί με τη λευκή πρωταγωνίστρια – αφηγήτρια, το προσωπικό δράμα ενός εσωτερικευμένου αλλά υπαρκτού και εξωτερικά ρατσισμού.

Τί ξέρουμε για την Μπιάφρα

Ίσως ελάχιστα, πέρα από κείνα τα παιδιά που μας κοιτούσαν απ' τις εφημερίδες με τα μεγάλα μάτια τους στα σκελετωμένα πρόσωπα, πάνω απ' τις φριχτά προσημένες κοιλιές του λιμού. Το πώς δημιουργήθηκε και πώς έσβησε το κράτος· το γιατί του εμφυλίου πολέμου (Νιγηρίας- Μπιάφρας 1967-1970) αλλά και πλήθος αποκαλύψεων για τη ζωή εκεί, μας

μεταφέρει το έξοχο μυθιστόρημα της **Τσιμαμάντα Αντίτσι, «Δακρυσμένος ήλιος»** (μετάφ: Κυριάκος Μαργαρίτης, εκδόσεις «Ψυχογιός»).

Μόλις τριάντα χρόνων, η Νιγηριανή συγγραφέας βάζει στο κέντρο της ιστορίας που διηγείται δυο νεαρές δίδυμες αδελφές της υψηλής κοινωνίας του Λάγκος κατά τη δεκαετία του '60. Οι προβληματισμοί τους

και τα προβλήματά τους δίπλα σε πανεπιστημιακούς, πολιτικούς, στρατιωτικούς άντρες της μακρινής χώρας, μέσα απ' το ζωηρό και ταλαντούχο γράψιμο της Αντίτσι εξουδετερώνουν τόσο τη φυσική απόσταση, όσο και τη χρονική. Κυρίως εξουδετερώνουν την πολιτισμική απόστασή μας, όπως άλλωστε κάνουν όλα τα καλά μυθιστορήματα.

Πολιτική κρατούμενη στο Ιράν

Για δύο χρόνια κρατούμενη στις φυλακές Εβίν, η **Μαρίνα Νεμάτ** θα ήταν νεκρή αφού καταδικάστηκε σε θάνατο το 1982 σε ηλικία δεκαέξι χρόνων, αν δεν την ερωτευόταν ο ανακριτής της. Μοιάζει με παραμύθι αλλά είναι η αληθινή ιστορία της συγγραφέως του βιβλίου «**Η φυλακισμένη της Τεχεράνης**», που, πολιτικά αντίθετη με το Ισλαμικό καθεστώς, συνελήφθη με άλλους νεαρούς και νεαρές αριστερούς ακτιβι-

στές. Ακόμα και μετά από τα φοβερά βασανιστήριά της, όταν ο άντρας που την έσωσε απ' το θάνατο την πήρε σπίτι του, η Μαρίνα ένωθε φυλακισμένη.

Κυρίως ένοχη ένωθε. Που είχε επιζηήσει. Που είχε δεχτεί την προστασία ενός φανατικού άντρα, αλλά ωστόσο στοργικού για κείνην. Κι όταν εκείνος σκοτώθηκε και η Νεμάτ με τον νέο σύζυγό της, έναν ομόθρησκο της (χριστιανό) εφηβι-

κό φίλο, κατάφεραν μετά τον πόλεμο Ιράν – Ιράκ να φύγουν για τον Καναδά, τόλμησε να καταγράψει τη μαρτυρία της με απλότητα και ειλικρίνεια.

Το βιβλίο έχει μεταφραστεί σε 13 γλώσσες. Στην Ελλάδα κυκλοφορεί από τις εκδόσεις «Ψυχογιός» σε μετάφραση Φανής Πανταζή. **Η Μαρίνα Νεμάτ** έχει τιμηθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με το Βραβείο Ανθρώπινης Αξιοπρέπειας.

Έγκλειστη στο ψυχιατρείο

Ψυχοθεραπεύτρια η ίδια πλέον, η **Μάρι Μπάντλερ** παρουσιάζει την ιστορία της ζωής της ως ψυχασθένους στο βιβλίο μαρτυρία: «**Το παιδί που δεν ήταν κανένας**». (Μετάφ:

Ιουλία Τέτερη, εκδόσεις «Λύχνος»). Την αυτοβιογραφική της αφήγηση βοήθησε να γραφτεί ο επίσης ψυχοθεραπευτής Ρίτσαρντ Κατζ, που υπογραμμίζει την εκπληκτική θέληση της

Μπάντλερ να ιαθεί.

Υπέροχο γράψιμο κάνει το βιβλίο συναρπαστικό και τις αναμνήσεις κυρίως από την παιδική ζωή της πρωταγωνίστριας – αφηγήτριας συγκλονιστικές.

ΒΙΒΛΙΑ ΒΙΒΛΙΑ ΒΙΒΛΙΑ ΒΙΒΛΙΑ**παρουσιάζει η Λάουρα Μαράτου-Αλιμπράντη****GLOBAL WOMAN.****NANNIES, MAIDS AND SEX WORKERS IN THE NEW ECONOMY***Edited by Barbara Ehrenreich and Arlie Russel Hochschild**Metropolitan Books/Henry Holt and Company, New York, 2003*

Η «**Παγκόσμια Γυναίκα στη Νέα Οικονομία**» είναι ο τίτλος του συλλογικού τόμου που επιμελήθηκαν οι πολύ γνωστές καθηγήτριες Barbara Ehrenreich και Arlie Russel Hochschild. Οι μελέτες του τόμου αναφέρονται στα νέα δεδομένα σχετικά με την παγκόσμια κινητικότητα των γυναικών και προσεγγίζουν το θέμα πολύπλευρα. Αναδεικνύουν τις πολύπλευρες διαστάσεις και τη συνθετότητα του φαινομένου αυτού αλλά και τις συνέπειες που συνεπάγεται αυτό ευρύτερα. Όπως υποστηρίζεται, στο Δυτικό κόσμο ποτέ άλλοτε δεν μετακινήθηκε τόσο μεγάλος αριθμός γυναικών, όπως σήμερα. Αυτή η γυναικεία κίνηση αντανάκλα αυτό που θα μπορούσε κάποιος να αποκαλέσει «**μία παγκόσμια επανάσταση**». Ωστόσο, αυτή η χωρίς προηγούμενο κινητικότητα δεν έχει τύχει της ανάλογης προσοχής από τα ΜΜΕ και οι στατιστικές συχνά μάς παραπλανούν. Αν και υπάρχουν στατιστικές για τις νόμιμες μετανάστριες, δεν υπάρχουν για τις μη νόμιμες που προέρχονται από φτωχές χώρες και οι οποίες διακινούνται μεγάλες αποστάσεις προκειμένου να εγκατασταθούν σε πλουσιότερες χώρες με σκοπό την εργασία ή τη σεξουαλική εργασία στο πλαίσιο της οργανωμένης πορνείας και της σεξουαλικής εμπορίας.

Σε σχέση με τις γυναίκες οικιακούς βοηθούς από τον Τρίτο Κόσμο η μελέτη αναλύει διεξοδικά το σημαντικό ρόλο που παίζουν σήμερα οι νταντάδες στη γυναικεία επαγγελματική απασχόληση. Το μοντέλο του «άνδρα κουβαλητή» και μόνου υπεύθυνου για την επιβίωση της οικογένειας συναντάται πλέον σε πολύ λίγες οικογένει-

ες στις αναπτυγμένες χώρες του «Πρώτου Κόσμου». Ακόμη, σε καμία περίπτωση οι γυναίκες των μεσαίων κοινωνικών στρωμάτων δεν θα μπορούσαν να επιτύχουν στον επαγγελματικό τομέα και συγκεκριμένα σε «ανδρικού τύπου σταδιοδρομίες» χωρίς να μπορούν να εμπιστευτούν την φροντίδα των παιδιών τους και των σπιτιών τους σε γυναίκες μετανάστριες από τον Τρίτο Κόσμο. Έτσι, η παρουσία των αλλοδαπών νταντάδων όχι μόνο επιτρέπει στις γυναίκες να κάνουν σταδιοδρομία, αλλά συγχρόνως επιτρέπει και στους άνδρες-συζύγους-πατέρες να συνεχίσουν τη δική τους, χωρίς να τους ενοχλήσουν οι οικογενειακές μεταβολές και οι οικογενειακές ευθύνες.

Οι αλλοδαπές νταντάδες και οι υπηρέτριες είναι άορατες, είναι κρυμμένες μέσα στα σπίτια, πίσω από τους τοίχους των ιδιωτικών κατοικιών, ενώ οι περισσότερες θα στείλουν πίσω τα χρήματα που κερδίζουν για τις δικές τους οικογένειες που έχουν αφήσει στη χώρα τους. Όπως αναφέρεται, 30% των παιδιών στις Φιλιππίνες μεγαλώνουν χωρίς τους φυσικούς γονείς τους. Τι γίνεται με αυτά τα παιδιά; Ποιος είναι ο επιπτώσεις αυτής της απουσίας; Πολλά προβλήματα εμφανίζονται κατά την εφηβεία τους και σε σχέση με την εκπαίδευσή τους πράγμα που συνδέεται με την παρατηρούμενη «αιμορραγία στη φροντίδα για τα παιδιά» που παρατηρείται στις χώρες αποστολής.

Και κάτι σημαντικό που τεκμηριώνεται στο πλαίσιο της μελέτης είναι ότι σήμερα συμβαίνει το εξής παράδοξο: *η εξαγωγή-εισαγωγή εργατικών χεριών από τον Τρίτο Κόσμο δεν πε-*

*ριορίζεται μόνο στην εργατική δύναμη προς τον «Πρώτο Κόσμο» αλλά και σε εξαγωγή συναισθημάτων και στοργής που διοχετεύεται προς τα παιδιά. Οι γυναίκες-νταντάδες που προέρχονται συνήθως από χώρες με κουλτούρα προσανατολισμένη προς τις αξίες της οικογένειας, μη μπορώντας να ζήσουν και να μεγαλώσουν τα δικά τους παιδιά, προσφέρουν και διοχετεύουν αυτή την αγάπη τους και τα συναισθήματα τους στα παιδιά των εργοδοτών-τριών τους. Δεν υπάρχει λοιπόν εισαγωγή προς τον Πρώτο Κόσμο από τον Τρίτο Κόσμο μόνο εργατικών χεριών αλλά και *συναισθημάτων.**

Αναμφίβολα, οι άμεσοι υπεύθυνοι για τη μεγάλη ζήτηση αλλοδαπών γυναικών τόσο στις προσωπικές υπηρεσίες όσο και στην οργανωμένη πορνεία και στο εμπόριο του σεξ, είναι οι άνδρες των πιο αναπτυγμένων χωρών και οι νέες καταστάσεις που δημιουργούνται επιβεβαιώνουν τον έμφυλο καταμερισμό της διεθνούς αγοράς εργασίας.

Το βιβλίο περιλαμβάνει πολλές μελέτες και μαρτυρίες γυναικών που μεταναστεύουν για την οικογένειά τους, που ψάχνουν για μια καλύτερη ζωή. Οι διεθνείς μετακινήσεις θέτουν πολλά ερωτήματα σε σχέση με την έμφυλη κοινωνική και οικονομική ανισότητα, την κοινωνική εξαθλίωση ευρύτερων γεωγραφικών περιοχών του πλανήτη. Οι απαντήσεις ωστόσο δεν είναι εύκολες αλλά η ανάγκη εξερεύνησης πιο ανθρώπινων λύσεων στα προβλήματα των «παγκόσμιων γυναικών» αποτελεί το στοίχημα της νέας παγκόσμιας τάξης.

Κάτι εξαιρετικά χρήσιμο που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα του

BIBLIA BIBLIA BIBLIA BIBLIA

βιβλίου είναι μια σειρά χαρτών με τις μεταναστευτικές διαδρομές των γυναικών, όπου καταγράφονται οι τά-

σεις σχετικά με τις χώρες καταγωγής και προορισμού των μετακινούμενων γυναικών διαχωρίζοντας τους

προορισμούς των οικιακών βοηθών και των εργαζόμενων στο τομέα του σεξ.

ΑΓΛΑΪΑ ΡΟΜΠΟΚΟΥ-ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΉ ΠΡΟΣΤΑΣΪΑ ΤΩΝ ΑΝΗΛΪΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

**Τόμος Α΄, Αθήνα-Θεσσαλονίκη
Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ.**

Από την αρχή του 20^{ου} αιώνα η κοινωνική προστασία των ανηλικών παιδιών, η αναγνώριση των δικαιωμάτων τους, η προστασία της αξιοπρέπειας και της προσωπικότητάς τους ως αυτοτελών ανθρώπινων οντοτήτων αποτέλεσαν αντικείμενο συζητήσεων που συνδέθηκαν με τη θέσπιση και τη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος και του κράτους πρόνοιας. Πράγματι μεταπολεμικά, η συνειδητοποίηση ότι η παιδική ηλικία αποτελεί ευαίσθητη και ευάλωτη κοινωνική ομάδα που χρήζει ειδικής κοινωνικής φροντίδας οδήγησαν τη διεθνή κοινότητα στη θέσπιση ποικίλων κειμένων με τη μορφή Διακηρύξεων, Συμβάσεων, Πρωτοκόλλων, Οδηγιών, Συστάσεων, Κανόνων και Αποφάσεων. Ο παρών τόμος αναφέρεται στο πολύ σημαντικό της προστασίας των παιδιών διεξοδικά μέσα από μια ολοκληρωμένη και πολυεπίπεδη προσέγγιση των θεμάτων της κοινωνικής προστασίας των ανηλικών διεθνώς και στη χώρα μας. Η μελέτη χωρίζεται σε δυο μέρη. Το πρώτο μέρος που έχει τίτλο: «Διεθνή Κείμενα και φορείς κοινωνικής προστασίας των ανηλικών στην Ελλάδα» επικεντρώνεται στους διεθνείς οργανισμούς και αναλύονται τα σημαντικότερα κείμενα που αναφέρονται στη παιδική ηλικία, όπως Συμβάσεις και Διακηρύξεις που αφορούν την προστασία των παιδιών που υιοθετήθηκαν από τα Ηνωμένα Έθνη, το Συμβούλιο της Ευρώπης και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Στο 2^ο

Κεφάλαιο παρατίθενται οι φορείς κοινωνικής διοίκησης και προστασίας των παιδιών στην Ελλάδα καθώς και τα όργανα που έχουν θεσπιστεί για την προάσπιση των δικαιωμάτων των παιδιών, όπως ο πρόσφατος θεσμός του «Συνηγόρου του Παιδιού». Ωστόσο, όπως επισημαίνεται στο πλαίσιο της μελέτης, η νομική αναγνώριση της κοινωνικής προστασίας δεν είναι αρκετή για την προστασία των παιδιών που αποτελεί ένα δύσκολο εγχείρημα και είναι απαραίτητη η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών για την αντιμετώπιση των κινδύνων και τη βελτίωση των συνθηκών ζωής των παιδιών.

Το Δεύτερο Μέρος του βιβλίου πραγματεύεται με «Ειδικά θέματα κοινωνικής προστασίας των ανηλικών» και εξετάζονται ζητήματα σχετικά με την εμπορία και εκμετάλλευση των ανηλικών θυμάτων, την προστασία των εργαζόμενων ανηλικών παιδιών, την κοινωνική προστασία των αλλοδαπών ασυνόδευτων ανηλικών που συλλαμβάνονται για παράνομη διαμονή στη χώρα μας. Γίνεται αναφορά επίσης σε ένα πολύ σημαντικό ζήτημα σχετικά με την αντιμετώπιση της παραβατικότητας και ειδικότερα το ζήτημα της επανένταξης των παραβατικών ανηλικών, όπου παρουσιάζονται η αναμόρφωση της ποινικής νομοθεσίας καθώς και οι νέοι θεσμοί, ενώ επισημαίνονται οι σοβαρές ελλείψεις που υπάρχουν. Εξάλλου, το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας που αποτελεί

είναι σύνθετο κοινωνικό φαινόμενο το οποίο παρουσιάζει αύξηση διεθνώς, αναλύεται διεξοδικά σε χωριστό κεφάλαιο σε συνάρτηση με όλες τις μορφές βίας (τη σωματική, τη ψυχολογική και τη σεξουαλική), ενώ γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στη βία μέσα στην οικογένεια και στα ανήλικα θύματα, γεγονός που έχει σοβαρότατες συνέπειες στην ψυχική και σωματική ανάπτυξη και υγεία των παιδιών. Παρατίθεται ο πρόσφατος νόμος (3500/2006) και σχολιάζονται οι επιμέρους διατάξεις του σημαντικού αυτού νόμου. Τέλος, υπογραμμίζεται ότι για την κοινωνική προστασία των παιδιών δεν επαρκούν μόνο οι νόμοι αλλά είναι απαραίτητη η ενεργοποίηση της Πολιτείας, η δημιουργία νέων φορέων και υπηρεσιών με κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό που θα συμβάλλουν ουσιαστικά στην αντιμετώπιση των ζητημάτων αυτών. Ο τόμος αυτός αποτελεί μια σημαντική συμβολή στο ζήτημα της προστασίας της παιδικής ηλικίας, γιατί αφενός παρουσιάζει σφαιρικά τα ζητήματα της κοινωνικής προστασίας των ανηλικών παιδιών στη χώρα μας και αφετέρου περιλαμβάνει όλα τα διεθνή κείμενα. Παράλληλα, αναδεικνύει τους νέους κοινωνικούς κινδύνους επισημαίνοντας τα υπάρχοντα νομοθετικά και θεσμικά κενά για την ουσιαστική προστασία και στήριξη των ανηλικών, ενώ καλύπτει ένα σημαντικό κενό στην ελληνική βιβλιογραφία.

ΒΙΒΛΙΑ ΒΙΒΛΙΑ ΒΙΒΛΙΑ ΒΙΒΛΙΑ

παρουσιάζει η Λιλή Κουράκου

ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Κέντρο Κοιν. Μορφολογίας και Κοιν. Πολιτικής του Παντείου Πανεπιστημίου

Εκδ. Gutenberg, Αθήνα, Δεκέμβριος 2007

Τρεις Τόμοι

Τόμος I: *Κούλα Κασιμάτη – Λουκία Μ. Μουσούρου*

«Θεωρητικές αναφορές και εμπειρική διερεύνηση»

Τόμος II: *Ελένη Καμπούρη*

«Η καθημερινή ζωή των μεταναστριών από την Αλβανία και την Ουκρανία»

Τόμος III: *Μαρία Θανοπούλου*

«Διαγενεακές σχέσεις και σχέσεις φύλου σε οικογένειες Αλβανών μεταναστών».

Η μετανάστευση, με όσες οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές αιτίες την προκαλούν και όσες πολλές και σημαντικές επιπτώσεις έχει στις χώρες υποδοχής των μεταναστών, είναι ένα φαινόμενο που έχει βρεθεί συχνά στο επίκεντρο της κοινωνικής έρευνας.

Η χώρα μας από χώρα αποστολής μεταναστών σε παλαιότερα χρόνια, μετατράπηκε σταδιακά, και με αυξανόμενο ρυθμό μετά το 1989 και την κατάρρευση των χωρών του ανατολικού μπλοκ, σε χώρα υποδοχής. Αυτή η πλημμυρίδα μεταναστών από τα Βαλκάνια και από χώρες του πρώην ανατολικού μπλοκ μας επηρέασε σημαντικά, τόσο οικονομικά όσο και κοινωνικά. Είναι φυσικό λοιπόν και στη χώρα μας οι κοινωνικοί επιστήμονες να έχουν ενσκήψει στη μελέτη του φαινομένου αυτού.

Όμως η μετανάστευση δεν είναι πια ένα φαινόμενο που αφορά μόνο άνδρες. Οι γυναίκες μετανάστριες αποτελούν πλέον ένα σημαντικό ποσοστό του συνολικού μεταναστευτικού πληθυσμού στη χώρα μας, από ορισμένες χώρες μάλιστα οι γυναίκες μετανάστριες υπερτερούν σε αριθμό των ανδρών. Ωστόσο, πολλές πλευρές της γυναικείας μετανάστευσης δεν έχουν ακόμη ερευνηθεί επαρκώς από τη σκοπιά των κινητήρων που οδηγούν τις γυναίκες αυτές να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους και να αναζητήσουν εργασία σε ένα ξένο τόπο. Επίσης, υπό το πρίσμα των συνθηκών

που συναντούν στη χώρα υποδοχής και των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν, όπως αυτό της πρόσβασης στην εργασία, των συνθηκών απασχόλησης, των σχέσεων με τις κοινωνικές δομές και την εργοδοσία, της δυνατότητας κοινωνικής ένταξης και αφομοίωσης, των επιδράσεων που δέχονται στις αξίες και τις πεποιθήσεις τους στη νέα τους εγκατάσταση, των διακρίσεων που τυχόν αντιμετωπίζουν και τόσα άλλα.

Στην τρίτομη έκδοση «Φύλο και Μετανάστευση» παρουσιάζονται τα ευρήματα μιας έρευνας με το ίδιο ακριβώς αντικείμενο, το φύλο και τη μετανάστευση. Η έρευνα αυτή διεξήχθη την περίοδο 2004-2007 από το Κέντρο Κοινωνικής Μορφολογίας και Κοινωνικής Πολιτικής (ΚΕΚΜΟΚΟΠ) του Παντείου Πανεπιστημίου στα πλαίσια του προγράμματος «Πυθαγόρας», με χρηματοδότηση από το ΕΠΕΑΕΚ και με την επιστημονική ευθύνη των καθηγητριών Κ. Κασιμάτη και Λ. Μ. Μουσούρου. Η έρευνα που παρουσιάζεται στην έκδοση αυτή έρχεται να φωτίσει όλες αυτές και πολλές άλλες πτυχές του φαινομένου της γυναικείας μετανάστευσης, προσεγγίζοντας το θέμα τόσο από ερευνητική όσο και από θεωρητική αλλά και πρακτική άποψη. Το βιβλίο φέρνει σε επαφή τον αναγνώστη με το πρωτογενές υλικό της έρευνας, πράγμα ιδιαίτερα αποκαλυπτικό και χρήσιμο για την κατανόηση και την τεκμηρίωση

των συμπερασμάτων που εξαγωγήται σε κάθε κεφάλαιο.

Η έρευνα επικεντρώθηκε σε δύο ομάδες γυναικών μεταναστριών, εκείνων των Αλβανίδων και των Ουκρανών, που απασχολούνται ως οικιακές βοηθοί στον καθαρισμό σπιτιών και τη φροντίδα ηλικιωμένων, παιδιών και αρρώστων στην περιοχή της πρωτεύουσας.

Στον πρώτο τόμο του βιβλίου («**Θεωρητικές αναφορές και εμπειρική διερεύνηση**», **Κ. Κασιμάτη – Λ. Μ. Μουσούρου**) παρουσιάζονται οι στόχοι και οι θεωρητικές προσεγγίσεις του Προγράμματος «Πυθαγόρας» και η μεθοδολογία των ερευνών, και συνοψίζονται τα σημαντικότερα αποτελέσματα από τις επιτόπιες έρευνες. Αυτά επικεντρώνονται στις σχέσεις φύλου στην καθημερινή ζωή, την απασχόληση σε σχέση με το φύλο, στους φορείς παροχής υπηρεσιών όπως εκπαίδευση, κοινωνική ασφάλιση, υγεία, στις διαγενεακές σχέσεις και στις σχέσεις φύλου. Σημαντικό επίσης είναι ότι περιγράφεται τόσο η άποψη των εργοδοτριών όσο και των μεταναστριών πάνω στα ζητήματα της καθημερινής ζωής και εργασίας.

Η έρευνα έφερε στο φως ενδιαφέρουσες πτυχές της παρουσίας των μεταναστριών στη Ελλάδα. Οι γυναίκες αυτές είναι φορείς διαφορετικών αντιλήψεων και οπτικών αντιμετώπισης της καθημερινότητας. Πολλές από αυτές, ιδίως οι προερχόμενες

BIBLIA BIBLIA BIBLIA BIBLIA

από την Ουκρανία έχουν πανεπιστημιακή εκπαίδευση και εξειδικεύσεις, δεν βρίσκουν όμως ανάλογες θέσεις εργασίας στη χώρα μας. Έρχονται εδώ σε αναζήτηση καλύτερης ζωής τολμώντας να εγκαταλείψουν τη χώρα μόνες τους, αφήνοντας πίσω την οικογένειά τους. Αντίθετα, οι Αλβανίδες μετανάστευσαν ακολουθώντας τα μέλη των οικογενειών τους, ερχόμενες όμως εδώ βλέπουν να ανατρέπεται το παραδοσιακό μοντέλο που ήθελε τη γυναίκα να έχει επικουρικό ρόλο στα οικονομικά της οικογένειας και συχνά μετατρέπονται σε κύριους φορείς του οικογενειακού εισοδήματος. Όλα αυτά συμβάλλουν στη διαδικασία της χειραφέτησης.

Είναι πολλά τα ευρήματα της έρευνας που με τον τρόπο που εκτίθενται και αναλύονται από τις κοινωνικές επιστήμονες που συγγράφουν αυτό το βιβλίο μπορούν να χρησιμεύσουν ως οδηγός σε πολλές και εξαιρετικά χρήσιμες λειτουργίες. Μπορούν να αποτελέσουν βοήθημα για την πολιτεία στο να διαμορφώσει μεταναστευτική πολιτική που να λαμβάνει υπ' όψη τις ιδιαιτερότητες της μετανάστριας σε σχέση με το μετανάστη, μιας πολιτικής που να μην είναι ουδέτερη ως προς το φύλο. Μπορούν επίσης να βοηθήσουν την ελληνική κοινωνία να κατανοήσει τις ανάγκες και τα προβλήματα της μετανάστριας και να συμβάλει έτσι στην ταχύτερη και πληρέστερη κοινωνικοποίηση και ένταξή της στη χώρα μας.

Ο δεύτερος τόμος του Βιβλίου (**Η καθημερινή ζωή των μεταναστριών από Αλβανία και Ουκρανία**», **Ε. Καμπούρη**) περιλαμβάνει δύο ενότητες. Η πρώτη εστιάζεται στο πώς εμφανίζεται η διάσταση του φύλου στις επίσημες πολιτικές για τη μετανάστευση από το 1991 έως και το 2006. Νόμοι, που αφορούν την οικογενειακή συνένωση, το δημογραφικό και τη μεταναστευτική πολιτική ((N. 1975/ 1991, N. 2910/01, N.3386/05) και την παράνομη διακίνηση προσώπων, την

εγκληματικότητα και θυματοποίηση (N.1975/1991, N. 2910/2001, 3064/2002, N. 3386/05) εξετάζονται εδώ και αναλύονται από τη σκοπιά του φύλου. Μέσα από την ανάλυση των κυριότερων από τα νομοθετήματα αυτά αλλά και από τις σχετικές συζητήσεις στη Βουλή καταδεικνύεται ότι οι επίσημες αυτές πολιτικές είτε αγνοούν είτε αποσιωπούν τη διάσταση του φύλου ως κοινωνικοπολιτικής σχέσης. Οι πολιτικές αυτές αγκιστρώνονται σε δύο πρότυπα, της μετανάστριας ως «συμπλήρωμα» του αρσενικού μετανάστη», και της μετανάστριας ως «θύματος» των παράνομων κυκλωμάτων διακίνησης προσώπων, ενώ απουσιάζουν οι μετανάστριες που απασχολούνται νόμιμα ή άτυπα σε άλλους τομείς της ελληνικής οικονομίας.

Η δεύτερη ενότητα εστιάζεται στην καθημερινή ζωή της οικιακής εργασίας από τη σκοπιά των μεταναστριών από την Αλβανία και την Ουκρανία καθώς και από τη σκοπιά των εργοδοτριών. Για την ενότητα αυτή χρησιμοποιήθηκε η μεθοδολογία των ομάδων εστιασμένης συζήτησης.

Η έμμισθη οικιακή εργασία παραμένει ένας τομέας καθαρά γυναικείας αρμοδιότητας, καθώς κυριαρχεί η αντίληψη ότι ο καθαρισμός, η φύλαξη παιδιών και ηλικιωμένων αποτελούν κατεχοξήν γυναικείες πρακτικές. Η προσφορά στον τομέα αυτόν καθορίζεται από παράγοντες όπως η παρακμή των υπηρεσιών που προσφέρονται από το κράτος πρόνοιας ή και η απουσία τους, ο βαθμός συμμετοχής των ντόπιων γυναικών στην αγορά εργασίας και ο περιορισμός της παραδοσιακής προσφοράς υπηρεσιών από την ευρύτερη οικογένεια. Το καθεστώς εδώ διέπεται από άτυπες συμφωνίες μεταξύ οικιακών εργαζομένων και διαφορετικών κατά κανόνα εργοδοτών, πράγμα που κάνει τον κρατικό έλεγχο να απουσιάζει λόγω του οικογενειακού ασύλου, με συνέπεια μεγάλος αριθμός μεταναστριών να παραμένει εκτός διαδικασιών νομι-

μοποίησης. Και ενώ η παρουσία μεταναστριών στον τομέα της οικιακής εργασίας είναι εντονότατη, πουθενά στις σχετικές πολιτικές δεν υπάρχει αναφορά στους κανόνες που θα πρέπει να διέπουν τις σχέσεις εργοδωτών-εργαζομένων ή την κοινωνική προστασία των τελευταίων. Στη χώρα μας δεν υπάρχει δυστυχώς κρατικός προγραμματισμός σχετικά με τη γυναικεία μετανάστευση ούτε συγκεκριμένες ρυθμίσεις για την έκδοση άδειας παραμονής στην οικιακή εργασία. Διαιωνίζεται έτσι το καθεστώς προσωρινότητας και ανασφάλειας και διευκολύνεται η υπερεκμετάλλευση των μεταναστριών, που συχνά εργάζονται υπερβολικά πολλές ώρες και για πολύ χαμηλές απολαβές, χωρίς τη δυνατότητα να ενταχθούν στα προγράμματα νομιμοποίησης.

Στον τρίτο τόμο (**«Διαγενεακές σχέσεις και σχέσεις φύλου σε οικογένειες Αλβανών μεταναστών»**», **Μ. Θανοπούλου**) διερευνώνται οι σχέσεις φύλου κατά γενεές, όπως αυτές διαμορφώνονται και εξελίσσονται κατά τη διαδικασία ένταξης των Αλβανών στην ελληνική κοινωνία.. Οι ερευνητές, με βασικό εργαλείο δουλειάς την ημιδομημένη συνέντευξη κάλυψαν τόσο γενικές πληροφορίες για τη ζωή στην Αλβανία, το μεταναστευτικό ιστορικό, τη ζωή στην Ελλάδα, όσο και στοιχεία για τις σχέσεις φύλου στο σπίτι και έξω από αυτό, σε μια σειρά διαφωτιστικών συνεντεύξεων με οικογένειες, με ζευγάρια Αλβανών και με μεμονωμένα άτομα. Αναπλάθεται έτσι ένα μέρος ενός κοινωνικού «μωσαϊκού» που απεικονίζει τις σχέσεις φύλου και τις διαγενεακές σχέσεις των Αλβανών μεταναστών πριν και μετά τη μετανάστευσή τους στην Ελλάδα. Η έρευνα πάντως κατέδειξε πόσο αναγκαία είναι η αναδρομή στο παρελθόν των υπό διερεύνηση σχέσεων στην χώρα αποστολής προκειμένου να κατανοήσουμε τη διαδικασία προσαρμογής των μεταναστών αυτών.

Κατά τη διερεύνηση των σχέσεων

ΒΙΒΛΙΑ ΒΙΒΛΙΑ ΒΙΒΛΙΑ ΒΙΒΛΙΑ

φύλου και των διαγενεακών σχέσεων στις οικογένειες των Αλβανών μεταναστών προέκυψε ότι οι σχέσεις αυτές σήμερα είναι απόρροια, συνέχεια ή μετεξέλιξη των σχέσεων που είχαν διαμορφωθεί στην Αλβανία κάτω από τις πολιτικές, κοινωνικές και θρησκευτικές συνθήκες που υπήρξαν κατά καιρούς στη χώρα αυτή και διαμόρφωσαν ένα καθεστώς ρύθμισης των σχέσεων αυτών από την παράδοση και το εθνικό δίκαιο. Οι καταβολές αυτές εξακολουθούν να επηρεά-

ζουν σε ποικίλο βαθμό τη ζωή στο σπίτι και έξω από αυτό των ανθρών αυτών, περισσότερο στις πρώτες γενεές μεταναστών και λιγότερο στις νεότερες γενιές που έχουν γεννηθεί ή μεγαλώσει στην Ελλάδα, μια διαφοροποίηση που είναι απόρροια της ανάγκης προσαρμογής στις νέες συνθήκες που αναφύονται στη χώρα υποδοχής. Η ανάλυση που γίνεται και στο μέρος αυτό του βιβλίου είναι σε βάθος και πολύ τεκμηριωμένη.

Εν κατακλείδι, το βιβλίο αυτό εί-

ναι εξαιρετικά χρήσιμο, όχι μόνο για όσους διαμορφώνουν ή επηρεάζουν μεταναστευτικές πολιτικές, αλλά και για τον κάθε πολίτη της χώρας μας, στην οποία η παρουσία των μεταναστών είναι μια πραγματικότητα. Πολύ περισσότερο που στη μελέτη και την παρουσίαση αυτή φωτίζεται περισσότερο η πλευρά των μεταναστριών οικιακών βοηθών, που καθημερινά βρίσκονται στα σπίτια μας και αποτελούν συχνά αναγκαίους και πολύτιμους συντρόφους στη ζωή μας.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ**ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΗΜΕΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΛΕΙΨΗ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ****17 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ**

Η φετινή Διεθνής Ημέρα για την εξάλειψη της φτώχειας «τιμάται» στο πλαίσιο μιας εξελισσόμενης χρηματοπιστωτικής-οικονομικής κρίσης, που αγκαλιάζει ολόκληρο τον κόσμο. Έναν κόσμο όπου και χωρίς αυτήν- 1,2 δισεκατομμύρια άνθρωποι ζουν με λιγότερο από ένα δολάριο την ημέρα και 850 εκατομμύρια κοιμούνται νηστικοί το βράδυ. Τα δύο τρίτα αυτού του πληθυσμού που βιώνει την ακραία φτώχεια είναι γυναίκες.

Ο ΣΔΓ εκφράζει τη βαθειά του ανησυχία μήπως στο όνομα της κρίσης υποχωρήσουν οι προτεραιότητες των 8 Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας, ο πρώτος εκ των οποίων αναφέρεται στην καταπολέμηση της φτώχειας και της πείνας μέχρι το έτος 2015. Θα ήταν ανεπίτρεπτο να συρρικνωθούν η/και αναιρεθούν οι πόροι των προγραμμάτων για την επίτευξη της ουσιαστικής ισότητας. Άλλωστε, η υιοθέτηση μιας τέτοιας προσέγγισης, που θα έθετε σε μεγαλύτερο περιθώριο το αναπτυξιακό κεφάλαιο των γυναικών, δεν θα ήταν πράξη σοφή, καθώς θα μείωνε τις δυνατότητες εξόδου από την κρίση. Αντίθετα, η ενθάρρυνση μέσω κινήτρων των γυναικείων εφεδρειών να συμμετέχουν στην ανάπτυξη και στα οφέλη της, θα βοηθούσε στην αναγκαία στροφή της οικονομίας από τις χρηματιστηριακές φούσκες στις πραγματικές ανάγκες της κοινωνίας.

Ο όρος «εκφεμινισμός της φτώχειας» δηλώνει το θλιβερό «προνόμιο» του φύλου σε ένα κοινωνικό φαινόμενο, που έχει χαρακτηριστεί ως όνειδος για την ανθρωπότητα. Ας σημειωθεί ότι δεν σημαίνει μόνο την έλλειψη τροφής και εισοδήματος. Συμπεριλαμβάνει την επισφαλή υγεία, τον αναλφαβητισμό και την ανεπαρκή μόρφωση, την έλλειψη πρόσβασης στις κοινωνικές υπηρεσίες, τις περιορισμένες δυνατότητες συμμετοχής σε διαδικασίες, όπου παίρνονται οι πολιτικές αποφάσεις, που επηρεάζουν τις ζωές των ανθρώπων. Η φτώχεια, με άλλα λόγια, των γυναικών, ως κοινωνικού φύλου, είναι αποτέλεσμα της άνιση κατανομής των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών ευκαιριών μεταξύ των φύλων, καθώς και της παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους. Συνεπώς, κορυφαία προϋπόθεση και κεντρικός μοχλός για την μείωση και την εκρίζωση της φτώχειας είναι η ενδυνάμωση των γυναικών και η επίτευξη της ισότητας των φύλων. Προς αυτήν την κατεύθυνση, χρειάζεται να γίνει ακόμα πολλή δουλειά. Όπως εκτιμά η Αρμοστής για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του ΟΗΕ κ. Navi Pillay «οι γυναίκες ανά τον κόσμο είναι ανάμεσα στους πιο φτωχούς και περιθωριοποιημένους, με περιορισμένη πρόσβαση στα δικαιώματα, τους πόρους και τις ευκαιρίες».

Καλούμε την ελληνική κυβέρνηση, στο πλέγμα των δεσμεύσεων της έναντι των διεθνών οργανισμών, να εντείνει τις πρωτοβουλίες της σε όλα τα επίπεδα-θεσμικό, διοικητικό, οικονομικό-ώστε να προχωρήσει η ισότητα στην πράξη και η κοινωνική αυτονομία των γυναικών.

Ο ΣΔΓ θα εξακολουθήσει να αγωνίζεται για την κατάργηση της ανισότητας λόγω φύλου, που παράγει φτώχεια και ανελευθερία για τις γυναίκες!

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Αθήνα, 15 Οκτωβρίου 2008

ΣΙΝΕΜΑ ΣΙΝΕΜΑ ΣΙΝΕΜΑ ΣΙΝΕΜΑ

της Έλλιας Κοδοκυθά

Η Λεμονιά

Σκηνοθεσία: Εράν Ρικλίν

με τους: **Χιάμ Αμπάς, Αλί Σουλεϊμάν, Ρόνα Λινάζ-Μάικλ**

Στο σύνορο της δυτικής όχθης χτίζει το σπίτι του ο Υπουργός Άμυνας του Ισραήλ. Το σπίτι βρίσκεται δίπλα σε ένα περιβόλι με λεμονιές. Μια γυναίκα της Παλαιστίνης ζει

απ' αυτές τις λεμονιές και όχι μόνο ζει από το εισόδημα του περιβολιού αλλά οι λεμονιές είναι για κείνη ιστορία ζωής. Η λεμονιά του Ισραηλινού σκηνοθέτη Εράν Ρικλίν είναι ιστορία ενός μικρού δάσους από τα αγαπημένα δένδρα των χωρών της Μεσογείου. Τα λουλουδία του μοσχοβολούνε και σημαίνουνε για τα κορίτσια έρωτες που καταλήγουνε σε ευτυχισμένους γάμους.

Να 'σουν στον κάμπο λεμονιά

*και εγώ στα όρη χιόνι
να λειώνω να ποτίζονται
οι τρυφεροί σου κλώνοι, λέει μια
κρητική μαντινάδα.*

Αυτές τις λεμονιές τις φύτεψε ο πατέρας της Σάλμα πριν 50 χρόνια. Οι λεμονιές ακουμπάνε στο τείχος που χωρίζει το Ισραήλ και τη Δυτική Όχθη της Παλαιστίνης. Το τείχος είναι ένα δίκτυο συρμάτινου πλέγματος, τοίχων και τάφρων 60 μέτρα φαρδύ κατά μέσο όρο και 8 μέτρα ύψος. Το τείχος έχει μήκος 703 χιλιόμετρα, η κατασκευή του όπως έγραφε η Jerusalem Post τον Ιούλιο του 2007 θα έχει ολοκληρωθεί μέχρι το 2010. Ένα άλλο συρματόπλεγμα απομόνωσε τις λεμονιές της Σάλμα, μια σκοπιά χτίστηκε και ένας φρουρός προστάτευε τον Υπουργό Άμυνας από τους εχθρούς του Ισραήλ που μπορεί να κρύβονταν στις λεμονιές.

Τα λεμόνια άρχισαν να πέφτουν στεγνά πια χωρίς τους χυμούς τους πάνω σε αφρόντιστη και ξερή γη.

Η Σάλμα Ζιντάν ζει μόνη στο σπίτι της, έχει χάσει από χρόνια τον άνδρα της, τα παιδιά της φύγανε. Η κόρη της

παντρεύτηκε, ζει με τα παιδιά της σε άλλη πόλη και ο γιος της δουλεύει και σπουδάζει στην Αμερική και καμαρώνει για τη ζωή του εκεί.

– «Έχει πυρετό ο μικρός, δεν θα έρθουμε αύριο», της τηλεφωνεί η κόρη.

Η Σάλμα θα υπερασπιστεί τις λεμονιές της, τις αναμνήσεις της, τη γη της. Δίπλα της ένας ωραίος γέρος που δουλεύει στις λεμονιές χρόνια από τον καιρό του πατέρα της, η Σάλμα μεγάλωσε κοντά του. Ψύχραιμη, λυπημένη αλλά με αξιοπρέπεια παλεύει για τα δένδρα της, ζει από τις λεμονιές, τις φροντίζει, τις αγαπά.

Στύβει τα λαμπερά, χρυσοκίτρινα λεμόνια και προσφέρει το χυμό τους σε ψηλά ποτήρια σ'όποιον περνά την πόρτα του σπιτιού της, όμορφη, ώριμη γυναίκα κρατά το δίσκο με αρχοντιά. Νοιώθεις τη δροσιά και τη γλύκα του ποτού στο ιδρωμένο ποτήρι.

Στον αγώνα για τις λεμονιές συμπαραστέκεται στη Σάλμα ένας νέος δικηγόρος· ανάμεσα στην ώριμη γυναίκα και στον νέο άνδρα κάτι υπάρχει, ένας τρυφερός άνεμος

φυσά. Μια ωραία τρυφερή επικοινωνία που έχει ξεχάσει ότι υπάρχει κι ότι μπορούσε να συμβεί και σε κείνη, ότι ένας άνδρας μπορούσε να την εκτιμά και να τη θαυμάζει. Δεν έζησε ποτέ κάτι τέτοιο, δεν ήξερε ότι υπάρχει. Σοβαρός και ενημερωμένος ο δικηγόρος γνωρίζει πολλά για τα δικαιώματα των ανθρώπων και της φύσης που καταπατούνται στην Παλαιστίνη. Στο χωριό οι συγγενείς της Σάλμα ενοχλούνται, ένας μεγάλος άνδρας της θυμίζει τον πεθαμένο άνδρα της που εποπτεύει βλοσυρός από μια μεγάλη φωτογραφία το σπίτι του και τη μοναχική γυναίκα του που το κατοικεί. Δεν έχει δικαίωμα να μιλά με έναν ξένο άνδρα και ο κόσμος συζητά ότι έρχεται στο σπίτι της. Ξεχνά πως

ΣΙΝΕΜΑ ΣΙΝΕΜΑ ΣΙΝΕΜΑ ΣΙΝΕΜΑ

είναι μια γυναίκα χωρίς κανένα δικαίωμα.

Ο αγώνας της Σάλμα για τα δένδρα της φτάνει στο Ανώτατο Δικαστήριο του Ισραήλ. Έγινε γνωστή στους κύκλους των Οικολόγων, σχολιάστηκε από το διεθνή τύπο. Στη δίκη και η Σάλμα και ο δικηγόρος είναι αξιοθαύμαστοι. Εκείνη έχει ριγμένο στα μαλλιά της ένα άσπρο μεταξωτό μαντίλι. Αφήστε τις γυναίκες να αποφασίσουν είπε η Σιρί Εμπατί, η Ιρανή που πήρε το Νόμπελ. Στο Χιόνι του Ομάρ Πανούκ, πολυδιαβασμένο και πολυμεταφρασμένο βιβλίο, γυναίκες αυτοκτονούν για τη μαντίλα, κάπου σε μια μικρή πόλη της βαθειάς Τουρκίας. Θέλει χρόνο η ελευθερία, θα την πετύχουν κι οι γυναίκες του Ισλάμ: αδιέξοδα, ενοχές, φόβοι, εκβιασμοί από τις οικογένειες και τους φονταμενταλιστές. Όμως η Σάλμα αγωνίζεται σαν σύγχρονη χειραφετημένη γυναίκα, έχει απλά ένα άσπρο φουλάρι στα μαλλιά της, όταν παίρνει το λόγο στο δικαστήριο.

Η Σάλμα μίλησε σωστά με θάρρος σαν ελεύθερη πολίτης μιας χώρας. Υπερασπίστηκε τις λεμονιές της και το δικαίωμά της να διατηρηθούν, τον κόπο και τον ιδρώτα των ανθρώπων της οικογένειάς της γι'αυτά τα δέντρα. Όμως η δίκη δεν ήταν μια δίκαιη δίκη. Το ισραηλινό δικαστήριο δεν ξεπερνά το πάθος, την αμεροληψία και το μίσος που χωρίζει τους δύο λαούς. Ο Anos Oz¹, μεγάλος ισραηλινός συγγραφέας προτείνει λύσεις σε ένα μικρό, σοφό βιβλίο για το φανατισμό. Τίποτα δεν είναι αδύνατο λέει, υπάρχει πάντα τρόπος να βρεθούν δρόμοι ειρήνης και συνεννόησης που δε βρέθηκαν ακόμα ανάμεσα στο

Ισραήλ και την Παλαιστίνη.

Οι δικαστές αποφάσισαν. Καταδίκασαν τις λεμονιές, ψηλά, άγρια συρματοπλέγματα τις περιτριγύρισαν. Ένας φρουρός φυλάει τον Υπουργό νύχτα και μέρα. Τα δένδρα άδειασαν από τα κλαδιά τους. Τα λεμόνια πεσμένα στη ξερή κι άνυδρη γη. Το σπίτι όμως του Υπουργού με τις κοσμικές δεξιώσεις, τον πολύ κόσμο, ερήμωσε. Η νέα, όμορφη κι ευαίσθητη γυναίκα του, ανησύχησε· κατάλαβε, λυπάται και ντρέπεται για τον υπουργό, σύντροφό της, δεν πιστεύει ότι κινδυνεύει η ασφάλειά του. Τη βλέπουμε να απομακρύνεται να καταλαβαίνει και να συμπονά την άλλη, να καταλαβαίνει τον αγώνα για τα δέντρα και τη γη, την ανεξαρτησία και την αξιοπρέπεια της άλλης. Η ίδια περνά ατελείωτες ώρες μόνη στο σπίτι, η κόρη της, μεγάλη πια, έφυγε και σπουδάζει μακριά.

Οι δύο γυναίκες βρίσκουν ένα δρόμο επικοινωνίας πέρα από τα τείχη και τα συρματοπλέγματα κι αυτό είναι

1. Anos Oz, *Κατά του Φανατισμού*, Εκδόσεις Καστανιώτης Τοποθετήσεις 2005.

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Απονομή Βραβείου: «Γυναίκα και Ισότητα ευκαιριών» από τη Γενική Γραμματεία Ισότητας

Το φετεινό βραβείο απονεμήθηκε στην ταινία «**Χιόνι**», σε σκηνοθεσία της **Aida Begic**. Μια ομάδα γυναικών ζει σ' ένα χωριό της Βοσνίας το 1997, κατεστραμένο από τον πόλεμο. Η συγκεκριμένη ταινία αναδεικνύει τη ψυχική δύναμη και το κουράγιο των γυναικών, όπως εκδηλώνεται τόσο σε περιόδους πολέμου όσο και εν καιρώ ειρήνης στον καθημερινό αγώνα επιβίωσης. Το έργο είναι έργο νέας σκηνοθέτιδας, όπως νέας σκηνοθέτιδας ήταν και το επίσης βραβευμένο για το έτος 2007 από τη Γενική Γραμματεία Ισότητας «**Ο Βούδας λιποθύμησε από ντροπή**».

Από παραδρομή η τελευταία αυτή βράβευση, που ανέδειξε και αυτή ένα σημαντικό έργο του γυναικείου σινεμά, δεν αναφέρθηκε, όταν το παρουσιάσαμε στις σελίδες του Αγώνα (Τεύχος 84) για το Σινεμά. Το έργο προγραμματίζουμε να το προβάσουμε και να το συζητήσουμε σε ειδική συνάντηση των μελών μας.

E.K.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΓΙΑ ΤΗΝ 60^η ΕΠΕΤΕΙΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
10 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2008

«Αξιοπρέπεια και δικαιοσύνη για όλους και όλες εμάς!»

Η φετινή Ημέρα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων [10-12-08] συμπίπτει με την 60^η επέτειο της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Όπως τονίζει ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ κ. Μπαν Κι-Μουν στο μήνυμά του για την επέτειο «η Διακήρυξη είναι ένα κείμενο που γεννήθηκε μέσα στο μεταπολεμικό περιβάλλον της μεγάλης καταστροφής και της έσχατης ένδειας. Η Διακήρυξη αντικατοπτρίζει τις προσδοκίες της ανθρωπότητας για ένα μέλλον ευημερίας, αξιοπρέπειας και ειρηνικής συνύπαρξης».

60 χρόνια μετά η σημασία του κειμένου παραμένει αναλλοίωτη, καθώς εξακολουθεί να είναι περισσότερο επίκαιρο από ποτέ, περισσότερο οικουμενικό από οποιοδήποτε άλλο κείμενο για τα ανθρώπινα δικαιώματα, πηγή συνεχούς έμπνευσης και ασφαλής οδηγός στο πλήθος των διακρίσεων και ανισοτήτων, που ακόμα, δυστυχώς, υπάρχουν.

Από τη θαυμαστή ισορροπία του κειμένου δεν λείπουν οι αναφορές στο φύλο. Και είναι η δεύτερη φορά μετά τον Καταστατικό Χάρτη του ΟΗΕ [Πρόλογος: εμείς οι λαοί των Ηνωμένων Εθνών αποφασισμένοι να διακηρύξουμε και πάλι την πίστη μας... στα ίσα δικαιώματα ανδρών και γυναικών], που η ισότητα λόγω φύλου διακηρύσσεται ως οικουμενική αξία, τοποθετούμενη αυτή τη φορά στο πλαίσιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ας δούμε τα εδάφια:

Από το Προοίμιο: επειδή με τον Καταστατικό Χάρτη οι λαοί των Ηνωμένων Εθνών διακήρυξαν και πάλι την πίστη τους στην ισότητα δικαιωμάτων ανδρών και γυναικών ...

Άρθρο 2: Κάθε άνθρωπος δικαιούται να επικαλείται όλα τα δικαιώματα και όλες τις ελευθερίες που προκηρύσσει η παρούσα Διακήρυξη, χωρίς καμμία απολύτως διάκριση, ειδικότερα... ως προς το φύλο...

Άρθρο 16: Και οι δύο [άνδρας και γυναίκα] έχουν ίσα δικαιώματα ως προς τον γάμο, κατά τη διάρκεια του γάμου και τη διάλυση του.

Άρθρο 25,2: Η μητρότητα και η παιδική ηλικία έχουν δικαίωμα ειδικής μέριμνας και περίθαλψης.

Η Διακήρυξη υπήρξε η βάση, η πλατφόρμα εκτίναξης για την μετέπειτα δραστηριοποίηση του ΟΗΕ αναφορικά με τα δικαιώματα των γυναικών. Η Διεθνής Σύμβαση για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Διάκρισης εις Βάρος των Γυναικών [CEDAW] -1979 είναι το βασικό νομικό εργαλείο για την καταπολέμηση των διακρίσεων φύλου. Έχει επικυρωθεί από 185 κράτη-μέλη του ΟΗΕ, πράγμα που την καθιστά ισχυρή. Δυστυχώς οι ΗΠΑ είναι από τις ελάχιστες χώρες που μέχρι σήμερα δεν έχουν επικυρώσει τη Σύμβαση. Το Προαιρετικό Πρωτόκολλο [22/12/2000] συμπληρώνει τη Σύμβαση. Με το Πρωτόκολλο η Επιτροπή της Σύμβασης - CEDAW αποκτά δικαιοδοτικό χαρακτήρα, καθώς δέχεται και εξετάζει προσφυγές για βαρείες παραβιάσεις της ισότητας από άτομα και ομάδες, όταν τα ένδικα μέσα έχουν πλέον εξαντληθεί επί εθνικού εδάφους.

Πολύ σημαντική είναι η Σύμβαση για τα Πολιτικά Δικαιώματα των Γυναικών [1952, μπήκε σε ισχύ το 1954], που αναγνωρίζει στις γυναίκες το δικαίωμα να εκλέγουν και να εκλέγονται και να μετέχουν σε όλες τις δημόσιες λειτουργίες επί ίσοις όροις με τους άνδρες.

Αλλα διεθνή σύμφωνα και συμβάσεις που αφορούν στα δικαιώματα των γυναικών είναι το Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα [1966, μπήκε σε ισχύ το 1976], το Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα [1966, μπήκε σε ισχύ το 1976], η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού [1990], η Διεθνής Σύμβαση για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Φυλετικής Διάκρισης [1969], το Πρωτόκολλο για την Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία της Παράνομης Διακίνησης Προσώπων, ιδιαίτερα Γυναικών και Παιδιών [2002], που συμπληρώνει την Σύμβαση του ΟΗΕ κατά του Διεθνώς Οργανωμένου Εγκλήματος [2000].

Σημαντική είναι η προσφορά του ΟΗΕ στην ανάδειξη της κοινωνικής πληγής, της βίας λόγω φύλου, και της ανάγκης εξάλειψής της. Με απόφαση της η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ στις 20/12/93 υιοθέτησε την Διακήρυξη για την Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών, ενώ το 1999 καθιέρωσε την 25 Νοεμβρίου ως Διεθνή Ημέρα για την Εξάλειψη της Βίας εις βάρος των Γυναικών. Σημαντική πρωτοβουλία στο πλέγμα των μέτρων πολιτικής του ΟΗΕ υπήρξε ο ορισμός Ειδικής Εισηγήτριας για τη Βία εις Βάρος των Γυναικών, το 1994.

Η απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας 1325 [31/10/2000] είναι η πρώτη που αντιμετωπίζει τις συνέπειες του πολέμου ειδικά στις γυναίκες και αναδεικνύει τη σημασία της συμμετοχής των γυναικών στην επίλυση των συγκρούσεων και του ρόλου τους στην βιώσιμη ειρήνη. Με την σχετικά πρόσφατη απόφαση 1820 [19/6/08], εξάλλου, αναγνωρίζεται η σεξουαλική βία σε καταστάσεις ένοπλων συγκρούσεων ως απειλή για τη διεθνή και εθνική ειρήνη και ασφάλεια.

Η Επιτροπή της Σύμβασης-CEDAW με τη Γενική Σύσταση της υπ'αρ. 19 [1992] διευκρίνησε, ότι τα κράτη-μέρη της Σύμβασης φέρουν την υποχρέωση να λαμβάνουν μέτρα για την καταπολέμηση της βίας εις βάρος των γυναικών, καλύπτοντας έτσι το σχετικό κενό στο περιεχόμενο της Σύμβασης.

Στις 8 Μαρτίου 2008, παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας, ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ κ. Μπαν Κι-Μουν, εξήγγειλε την καμπάνια των Ηνωμένων Εθνών «ενωθείτε για τον τερματισμό της βίας εις βάρος των γυναικών», την οποία συνεχίζει η UNIFEM με το σύνθημα «πες ΟΧΙ στη βία κατά των γυναικών».

Και βεβαίως ο διεθνής οργανισμός οργάνωσε μέχρι σήμερα 4 διεθνείς συνδιασκέψεις για τις γυναίκες: στο Μεξικό-1975, στην Κοπεγχάγη-1980, στο Ναϊρόμπι-1985 και στο Πεκίνο-1995. Οι αποφάσεις αυτών των διασκέψεων μπορεί να μην είναι νομικά δεσμευτικές, αποτελούν όμως κείμενα πολιτικών δεσμεύσεων βαρύνουσας σημασίας. Ιδιαίτερα, η 4^η και τελευταία Διάσκεψη αναγνώρισε ότι τα δικαιώματα των γυναικών είναι ανθρώπινα δικαιώματα και «κλείδωσε» τη θέση ότι η βία συνιστά βαρειά παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ας σημειωθεί, ότι και άλλες σημαντικές διασκέψεις του ΟΗΕ αφορούν τις γυναίκες, όπως του Ρίο για το περιβάλλον-1992 [Ατζέντα 21], της Βιέννης για τα ανθρώπινα δικαιώματα – 1993, του Καίρου για τον πληθυσμό και την ανάπτυξη – 1994, της Κοπεγχάγης για την κοινωνική ανάπτυξη-1995.

Τέλος, η ισότητα λόγω φύλου έχει συμπεριληφθεί στους 8 Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας [τρίτος στόχος], συνδεδεμένη έτσι με την ειρήνη, την ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή, ως προϋπόθεσή τους και συνάμα ως αποτέλεσμα!

Και να μην λησμονήσουμε ότι η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ το Δεκέμβριο του 1977 με απόφασή της διακήρυξε μία Ημέρα του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των γυναικών. Η Ημέρα αυτή επικράτησε να είναι η 8 Μαρτίου, που τα Ηνωμένα Έθνη είχαν αρχίσει να τιμούν από το 1975. Η Ημέρα συνοδεύεται πάντοτε από ειδικό μήνυμα του Γενικού Γραμματέα του οργανισμού και είναι αφορμή για απολογισμό και σχεδιασμό δράσεων για το μέλλον από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, προκειμένου η ισότητα να γίνει πραγματικότητα.

Αναφέραμε τα σημαντικότερα στοιχεία από την ειδική προσφορά του ΟΗΕ την προώθηση της ισότητας των φύλων. Αυτά ασφαλώς δεν εξαντλούν την πολύχρονη, συστηματική, πολύπλευρη, πολυεπίπεδη και αναντικατάστατη δράση του στο γυναικείο ζήτημα, που η λύση του αποτελεί, όπως ελέγχθη, το μεγάλο πολιτικό σχέδιο του 21^{ου} αιώνα!

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Αθήνα, 10 Δεκεμβρίου 2008

ΨΗΦΙΣΜΑ

ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΗΜΕΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΛΕΙΨΗ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

25 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2008

Με αφορμή την 25^η Νοεμβρίου, η οποία έχει ανακηρυχθεί από τον ΟΗΕ ως “Διεθνής Ημέρα για την Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών”, ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, με βάση τις αρχές και την πολυετή πείρα του στον τομέα αυτό, επισημαίνει την ανάγκη διεύρυνσης και ενδυνάμωσης των δράσεων για την πρόληψη και αντιμετώπιση του φαινομένου σε όλες του τις εκφάνσεις.

Το σημαντικό βήμα της ψήφισης του Νόμου 3500/2006 και οι νέες προοπτικές που δημιουργούνται για μια πολυεπίπεδη και πιο αποτελεσματική στήριξη των θυμάτων και των οικογενειών τους που δοκιμάζονται από τη βία, απαιτεί μια νέα προσέγγιση η οποία θα λάβει υπόψη τις πολλαπλές λειτουργίες ενός νομοθετήματος σε κοινωνικοπολιτικό, εκπαιδευτικό, συμβολικό αλλά και οικονομικό επίπεδο, σε συνδυασμό με το εύρος και το πλήθος των φορέων, κυβερνητικών και μη, που εμπλέκονται στη διαχείριση του φαινομένου.

Η καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών απαιτεί μια διαρκή εκστρατεία πρόληψης δια μέσου της διάδοσης των αρχών της ισότητας και των δικαιωμάτων της γυναίκας σε όλες τις βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος, καθώς και στο γενικό πληθυσμό, και παράλληλα απαιτεί ολοκληρωμένες δομές στήριξης και προστασίας των γυναικών σε όλα τα διαμερίσματα της χώρας.

Τα αίτια και τα τραγικά αποτελέσματα της βίας κατά των γυναικών είναι γνωστά, το ζητούμενο είναι η έμπρακτη και αποτελεσματική καταπολέμησή της. Η εκπαίδευση είναι το πιο αποτελεσματικό μέσο για την προσέγγιση των στόχων της ισότητας των φύλων και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσα από την ενδυνάμωση των παιδιών και των νέων με γνώσεις, κοινωνικές δεξιότητες και προβληματισμό. Κορίτσια και αγόρια έχουν δικαίωμα να είναι επαρκώς προετοιμασμένα, ώστε να αντιστέκονται σε κάθε μορφή βίας. Αποτελεί επείγουσα ανάγκη να ενσωματωθούν στην ύλη όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια, συμπεριλαμβανομένης της υποχρεωτικής, πλέον, προσχολικής εκπαίδευσης) οι αρχές των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και της Ισότητας των φύλων με συγκεκριμένα μαθήματα που θα διδάσκονται συστηματικά και όχι αποσπασματικά, αν πραγματικά θέλουμε οι επόμενες γενιές να διαμορφώνουν σχέσεις με βάση την ισότητα, το σεβασμό, την αλληλεγγύη και τη συντροφικότητα.

Η δεοντολογικά ορθή προβολή του φαινομένου της βίας κατά των γυναικών από τα ΜΜΕ, η ενημέρωση σχετικά με την νέα νομοθεσία και τις υπάρχουσες πηγές βοήθειας, καθώς και η ευρύτερη ευαισθητοποίηση αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για την αντιμετώπιση τού μείζονος αυτού κοινωνικού προβλήματος.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Αθήνα, 24 Νοεμβρίου 2008

Αποχαιρετισμοί

Αίγλη Σκουρτσή

Στις 13 Ιανουαρίου 2009 έφυγε από κοντά μας η αγαπημένη φίλη και για χρόνια μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου, Αίγλη Σκουρτσή.

Την κηδεία της παρακολούθησαν μέλη του Συνδέσμου και η Γενική Γραμματέας, Τέρψη Λαμπρινοπούλου καταθέτοντας στη σορό της στεφάνι από άνθη της Αττικής γης την αποχαιρέτησε εκ μέρους όλων μας με τα παρακάτω λόγια:

Εκ μέρους των μελών του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας και του Διοικητικού Συμβουλίου μας, εκφράζουμε τη βαθειά μας οδύνη, γιατί μετά από την πολύχρονη ασθένειά σου σε

χάνουμε για πάντα, αγαπημένη φίλη.

Ήσουν ένας καλός, ευγενικός και χαριτωμένος άνθρωπος.

Η ευφυΐα σου και οι πνευματικές αναζητήσεις σου σε βοήθησαν να κάνεις καλές σπουδές στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Η αμερικανική μάλιστα Πρεσβεία σε έστειλε στην Αμερική να σπουδάσεις Επιστημονική Τεκμηρίωση.

Τις γνώσεις σου αυτές μετέδωσες σε ένα ευρύ κοινό ως Διευθύντρια-Βιβλιοθηκονόμος: στο Τεχνολογικό Ινστιτούτο Δοξιάδη, στη Σχολή βιβλιοθηκονόμων της ΧΕΝ και στο «Κέντρο Τεκμηρίωσης και Μελετών Γυναικείων Προβλημάτων-ΚΕΤΕΜΕ» του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας.

Εκπαίδευσες και κατηύθυνες σωστά νέες σπουδάστριες και ερευνήτριες. Όλες σε έβλεπαν με αγάπη, σεβασμό και ευγνωμοσύνη.

Μιλούσες και γνώριζες σε βάθος 5 ξένες γλώσσες. Η δε πολυμάθειά σου και τα βιβλία που διάβαζες καθημερινά ήταν φαινόμενο εκπληκτικό. Ήσουν μια κινητή βιβλιοθήκη και θησαυρός πληροφοριών. Το 1981 η Εφημερίδα ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ σε κατέταξε ανάμεσα σε 50 πνευματικές γυναίκες.

Με τέτοιο πλούσιο πνευματικό υπόβαθρο ανέλαβες να οργανώσεις, μαζί με την αείμνηστη Καλλιόπη Πούμπουρα, τα «Σεμινάρια Φεμινιστικού Προβληματισμού» μέσα από λογοτεχνικά και θεατρικά έργα στο Σύνδεσμο. Όσες παρακολούθησαν τα σεμινάρια αυτά (πάνω από 15 χρόνια) δεν θα ξεχάσουν τις γνώσεις που πήραν, τις αναλύσεις σε βάθος των ανθρώπινων χαρακτήρων αλλά και την εγκάρδια, φιλική και πνευματική ατμόσφαιρα που επικρατούσε.

Υπήρξες ένα από τα πιο αξιόλογα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου από το 1974 έως το 2002, όταν σε κτύπησε η αρρώστια που σε ανάγκασε να παραιτηθείς.

Η αφοσίωσή σου στους σκοπούς και αγώνες του Συνδέσμου για την ισότητα των φύλων και το σεβασμό και την αξιοπρέπεια προς κάθε γυναίκα θα είναι παράδειγμα για τις νεότερες.

Για όλη αυτή τη μεγάλη προσφορά σου στην κοινωνία, στους γύρω σου και στην οικογένειά σου σε αγαπήσαμε και σε εκτιμήσαμε όλες μας πάρα πολύ. Σε αγάπησε πολύ και ο αγαπημένος σου σύντροφος, ο Γιώργος, που η αφοσίωσή του στην αγαπημένη του Αίγλη θα μείνει παροιμιώδης.

Καλό σου ταξίδι αγαπημένη μας και αξέχαστη Αίγλη.

Βιβή Παπαδημητρίου

Λίγο καιρό μετά τη βράβευσή της από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Κ. Παπούλια (12 Μαΐου 2008) με το Χρυσό Σταυρό του Τάγματος του Φοίνικος για την κοινωνική δράση και την προσφορά της σε πολλούς τομείς, η Βιβή Παπαδημητρίου χάθηκε από ένα κύμα στη θάλασσα της Αυλίδας.

Ο Σύνδεσμος της είχε απονεμίσει το «Βραβείο Γυναικείας Κοινωνικής Προσφοράς Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου» για να τιμήσει το έργο και την προσφορά της στην κοινωνία, κυρίως ως Πρόεδρος του Κέντρου Μέριμνας Οικογένειας και Παιδιού στο Πέραμα (ίδρυση 1975) και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας.

Με πανεπιστημιακές σπουδές (πτυχίο ελληνικής φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, Ανωτέρας Σχολής Κοινωνικής Εργασίας στην οποία και δίδαξε, μεταπτυχιακό δίπλωμα παιδαγωγικής ψυχολογίας του Πανεπιστημίου της Σορβόνης), εμπειρογνώμων του Συμβουλίου της Ευρώπης, Αντιπρόεδρος της Συνομοσπονδίας οικογενειακών οργανώσεων της Ε.Ε. «COFACE», μέλος του Σώματος Ελληνικού Οδηγισμού και τέλος μέλος και συνεργάτρια του Συνδέσμου μας.

Με το σύζυγό της ιατροχειρουργό Δημήτρη Παπαδημητρίου δημιούργησαν μια καλή οικογένεια, που συνεχίζει το έργο της.

Η Βιβή Παπαδημητρίου ήταν πάνω από όλα ένας σεμνός και καλός Άνθρωπος και μια σπουδαία κοινωνική εργάτρια που το έργο της θα συνεχίσει να αποδίδει καρπούς μέσα από τους πολλούς ανθρώπους που βοήθησε στη ζωή.

Olive Bloomer

**Πρόεδρος της Διεθνούς Ένωσης Γυναικών (Δ.Ε.Γ.)
International Alliance of Women (I.A.W.), 1979-1989**

Στις 11 Μαΐου 2008 έφυγε από τη ζωή η Πρόεδρος της Διεθνούς Ένωσης Γυναικών (Δ.Ε.Γ.) Olive Bloomer. Από το 1964 ήταν μέλος του Δ.Σ. του Δ.Ε.Γ., εκπροσωπώντας την Εθνική Ένωση Γυναικών Πολιτών του Ηνωμένου Βασιλείου (National Women Citizen's Association). Στη συνέχεια και για πολλά χρόνια ήταν Ταμίας της Δ.Ε.Γ. και από το 1979 έως το 1989 διετέλεσε εκλεγμένη Πρόεδρος, 9^η κατά σειρά, και μετά Επίτιμη Πρόεδρος έως το τέλος της ζωής της.

Κατά τον εορτασμό της εκατονταετίας της Δ.Ε.Γ. που πραγματοποιήθηκε στο Βερολίνο το 2004, στην πόλη όπου το 1904 έγινε η επίσημη ίδρυση της Δ.Ε.Γ., η Olive Bloomer τραυματίστηκε σε αυτοκινητιστικό ατύχημα. Από τότε δεν μπόρεσε να μετάσχει στα επόμενα Διοικητικά Συμβούλια, ούτε και στο Συνέδριο της Δ.Ε.Γ. στο Ν. Δελχί το 2007. Παρακολουθούσε όμως με αμέριστο ενδιαφέρον τις δραστηριότητες της Δ.Ε.Γ.

Τη Δ.Ε.Γ. υπηρέτησε με αγάπη και αφοσίωση και εργάστηκε με υπευθυνότητα για τους σκοπούς της Δ.Ε.Γ., την προώθηση της ισότητας των φύλων σ'όλο τον κόσμο και την αναγνώριση της αξίας των γυναικών.

Είχε επισκεφτεί πολλές φορές την Ελλάδα και αγαπούσε το Σύνδεσμό μας. Είχε καλές και φιλικές σχέσεις τόσο με την αείμνηστη Πρόεδρό μας Αίγλη Ψάλτη όσο και με την Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, με την οποία την συνέδεε καλή συνεργασία και αλληλοεκτίμηση.

Είχε χαρεί ιδιαίτερα για την εκλογή της κ. Μαραγκοπούλου ως της 10^{ης} Προέδρου της Δ.Ε.Γ.

Όλες όσες γνωρίσαμε από κοντά την αείμνηστη Πρόεδρο Olive Bloomer θα θυμόμαστε πάντα το προσωπικό ενδιαφέρον της για τη κάθε μία μας, τον καλό της λόγο, το δεσμό με τον οποίο μας ένωνε όλες γύρω από τη Δ.Ε.Γ., για την πραγματοποίηση των στόχων της Διεθνούς Ένωσης Γυναικών, για την πρόοδο της θέσης των γυναικών σ'όλο τον κόσμο

Marcelle Devaud

1908 – 2008

Μια μεγάλη γυναικεία προσωπικότητα της πολιτικής και του φεμινισμού στη Γαλλία έφυγε λίγο καιρό μετά τον εορτασμό των 100 χρόνων της.

Με ανώτατες σπουδές και διακρίσεις στη φιλοσοφία και ανώτατο πτυχίο στα νομικά, δημιούργησε μια ωραία οικογένεια με έξι παιδιά, πήρε μέρος στην εθνική αντίσταση και αργότερα εισήλθε στην πολιτική και είχε μια λαμπρή σταδιοδρομία, ασυνήθιστη για γυναίκα εκείνης της εποχής.

Εκλέχτηκε γερουσιαστής και μετά αντιπρόεδρος της Γερουσίας, αντιδήμαρχος στην Colombes κ.λ.π.

Εργάστηκε για την τροπολογία διατάξεων του Γαλλικού Συντάγματος για την εφαρμογή της ουσιαστικής ισότητας. Διηύθυνε επιτροπές για τη γυναικεία εργασία. Αντιπροσώπευσε τη Γαλλία στην Επιτροπή Καθεστώτος Γυναικών του ΟΗΕ. Ήταν μέλος του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου του ΟΗΕ.

Αγωνίστηκε παράλληλα για να υπερασπιστεί τα δίκαια των γυναικών και ίδρυσε την Ομοσπονδία Γυναικείων Σωματείων «CILAF», σωματείο-μέλος της Διεθνούς Ένωσης Γυναικών (I.A.W.) στην οποία ήταν αφοσιωμένη.

Το 1975, κατά τον εορτασμό του «Έτους της Γυναίκας», έλαβε μέρος σε δημόσια συζήτηση που οργάνωσε ο Σ.Δ.Γ. με θέμα «Τα κατάλληλα μέτρα για την πραγματοποίηση ίσων δυνατοτήτων αξιοποίησης των δύο φύλων. Αξιολόγηση εφαρμογής των μέτρων σε σκανδιναβικές χώρες και προτάσεις για εφαρμογή τους και στην Ελλάδα».

Κατά τον εορτασμό των 100 χρόνων της που έγινε στη Γερουσία, τελειώνοντας την ομιλία της (χωρίς χειρόγραφο), είχε πει «Νομίζω ότι έκανα ότι μπορούσα να κάνω, αλλά οι εξελίξεις που είχαμε ζητούσαν πολλές μεταρρυθμίσεις. Δεν λυπάμαι για τίποτα άλλο, αλλά γιατί είχα πια τα χρονάκια μου», υπονοώντας ότι θα ήθελε να κάνει ακόμα περισσότερα εάν οι δυνάμεις της τής το επέτρεπαν.

Η Marcelle Devaud ήταν μία θαυμάσια γυναίκα με ένα εκπληκτικά νεανικό και ανοιχτό μυαλό προσβλέποντας στο μέλλον των γυναικών.

Τέρψη Λαμπρινοπούλου

No 85
July - December
 2008

WOMEN'S STRUGGLE (O AGONAS TIS GYNAEKAS)

A Journal of the Greek League for Women's Rights
 60, Skoufa st., Athens 106 80, Greece

Tel.: 210-36 26 460 - **Fax:** 210-36 16 236 - **e-mail:** L.Women-rights@otenet.gr

This journal was first published in September 1923. Its publication was suspended by the Metaxas dictatorship (1936-1940), while the League ceased the publication during the colonel's dictatorship (1967-1974) in order to avoid censorship. It is being published in a new format.

Editor:	Lili Kourakou
Editing Committee:	Soula Panaretou, Koula Kassimati, Elia Kolokytha, Terpsi Lambrinopoulou, Laoura Maratou-Alipranti
Columnists:	Poly Miliori, Kety Botopoulou, Elia Kolokytha, Joanna Manganara, Maria Stratigaki
Copy editors:	Lia Barbati-Vartsou, Lili Kourakou

GREEK LEAGUE FOR WOMENS' RIGHTS: THE BOARD

Honourary President: Alice Yotopoulos-Marangopoulos

President: Soula Panaretou

Vice-Presidents: Elia Kolokytha, Lili Kourakou

Secretary General: Terpsi Lambrinopoulou

Executive Secretary: Vasso Farmaki

Treasurer: Dora Chiliadaki

Members:

Koula Anagnostopoulou-Kourakou, Lia Barbati-Vartsou,
 Kety Botopoulou, Chara Karayannopoulou, Koula Kassimati
 Joanna Manganara, Laoura Maratou-Alipranti
 Xanthi Petrinioti, Maria Stratigaki

ENGLISH SUMMARIES

A RESPONSE WE OWE... (p. 1-2)

By Soula Panaretou

The main article by GLWR President Soula Panaretou deals with the main problem we had to deal with last autumn: a provision added literally the last minute in a new law of the Ministry of Justice titled

"Reforms for the family, child, society etc.", by which woman after marriage can take on the husband's surname or add it to her own. Such a regulation had ceased to exist since 1983, when a radical reform of the family law

permitted women to retain their family name, and that alone, after marriage.

During the discussion in Parliament the Governing Party spokesman, congratulating the Minister for accepting to introduce

this provision in the law, spoke contemptuously of the "so called women's organizations" which, according to him, do not represent the majority of Greek women, and praised him for not yielding to pressure exerted and threats uttered by these organisations.

An answer to such scornful remarks was to be expected (and indeed well deserved) from the part of the feminist movement. Soula Panaretou is giving this answer by this article, a few excerpts from which we give hereunder:

"... Our struggle for equality expresses women in our country and all over the world, being as it is a struggle for human rights and women's rights... We are

struggling for our dignity, for balance and harmony in the relations between men and women... We criticize and protest as a matter of principle, but we do not hesitate to collaborate with the Government, the local authorities and other institutions with the purpose of promoting equality... We came out against the specific stipulation of the recent law because we assessed that it constitutes a regression and undermining of vested rights of women. It is not by accident that this assessment was shared by feminist-women's organizations, networks, initiatives and movements of the largest possible spectrum... This humiliating attitude against the civil society expressed in Parliament by the Government spoke-

man is totally incompatible with the history of struggles and sacrifices that the feminist movement is waging for many decades against obscure practices trying to subdue women to the power of the system and patriarchal notions.

Avant-guards organizations were never many in number. But they always had the privilege of being dominant in the sphere of ideas, because they always were able to comprehend the duties each historical period bestowed on them. They always expressed the needs and expectations of many women and took the leadership of organizing action in demanding human dignity, always to be achieved by effort and struggle.

Regress on gender equality: woman's surname can change after marriage (p.3)

This summer we had to again set up a fight in order to defend our positions on matters of gender equality. The Ministry of Justice, without previous consultation with interested social partners, brought to the Parliament a draft law titled "Reforms for the family, child, society etc." by which, among others, provided the right to each of the spouses to "add to his family name the family name of his or her spouse after the marriage". This clearly abolishes a previous regulation, existing since the family law was last reformed in 1983, by which woman's family name remains unchanged after marriage, without additions of any kind.

This arrangement is believed to be contrary to gender equality provided by the Constitution as well as by the international law, therefore unacceptable. All parties interested in gender equality reacted against it, the **Greek League for Women's Rights (GLWR)** and the **Marangopoulos Foundation for Human Rights (MFHR)** taking again the lead in this reaction.

By a series of actions (Press Conference, letters to Government Ministers, Political Parties, MPs and the press, consultations, resolutions etc.) GLWR and MFHR put

forward a series of arguments supporting the view that the abolition of the status quo by which the surname of woman after the marriage remains unchanged constitutes a fatal blow against constitutionally protected gender equality, and therefore the proposed regulation should be removed from the draft.

Prof. Marangopoulos, who was a member of the law-making committees that effected the radical and progressive family law reforms in 1983, took over the support of the case, arguing on the basis of

- (a) equality among men and women. Women should bear the same name unaltered through-out life as self-existent persons and not as attendants to the husband.
- (b) Security of business transactions
- (c) Greek Law. Art. 116 of the Greek Constitution imposes total and substantive equality.
- (d) EEC law.
- (e) International law, especially CEDAW.

Many other parties reacted against the draft. The General Secretary for Equality, the National Commission for Human Rights, Political Parties, and the majority of the media were among them. Of great

importance was the reaction of Women's and feminist organizations, 23 of which massively attended the conferences and co-signed the letters and resolutions of the GLWR and the MFHR.

As a result of all the above, the Ministry of Justice withdrew from the draft the stipulation of the family name.

And then suddenly,

during the discussion of the draft law in parliament, the Minister accepted an amendment submitted the last minute, by which the stipulation on the family name was brought back.

On 18th November the Parliament passed the new law 3719/2008, which we consider a heavy blow on equality since it deprives women of their vested right to retain unaltered their surname for the whole of their lives.

The GLWR and the MFHR, with support from 23 women's organizations, once more protested against this regulation, and reminded all parties involved that we intend to use all legal means in our disposal against this new regulation that brings equality 25 years back instead of advancing it, as is the constitutional demand.

Women and Business Management – Obstacles,

Myths and expectations (p.13) (by K. Anagnostopoulou-Kourakou)

Follow-up from the previous issue of the presentation of a book under this title. In this issue, the chapter on women's spirit of enterprise is presented.

Parallel lives – Women and Children victims of domestic violence (p.16)

On the occasion of the International Day for the elimination of violence against women (25 November) and the International Day for the rights of children (11 December) the GLWR and the Cultural Center of the Municipality of Kifissia organized in common, in the premises of the latter, a large gathering to speak on domestic violence and present latest data

as well as the new law on the subject.

Domestic violence constitutes a global social phenomenon having as victims a great number of women, but also children, on whom all forms of violence (psychological, bodily, sexual, verbal) is exerted. In recent years the phenomenon of domestic violence seems to be on the increase at global level as well as in our country.

The Mayor of Kifissia Nikos Chiotakis spoke on the role the local Municipal Authorities can play in preventing and fighting the phenomenon. The GLWR President Soula Panaretou in an introductory address referred to the importance of the support to the victims and prevention. Also from the GLWR, Board member Laoura Alipranti coordinated the

discussion, Vice President Elia Kolokytha presented the "violence in the family life of women and the new law 3500/2006", while member Irene Fereti made a well

documented address on the victimization of the child in the framework of the family. Other speakers were Amalia Sarri from the General Secretariat for Equality, and the

member of the European Parliament Maria Panayotopoulou-Kassiotou. The event was concluded with an interesting discussion with the audience.

National Council of Greek Women (NCGW) – 100 Years (1908-2008) (p.18)

The National Council of Greek Women, a member of the International Council of Women, celebrated this October its 100 years in existence. Its objectives, the milestones of its historical course and its significant contribution for the improvement of the

position of Greek women during these years are presented in this article by the GLWR General Secretary Terpsi Lambrinopoulou. Also the programs of the festivity events organized for this anniversary and its General Assembly are presented.

Terpsi Lambrinopoulou, representing the GLWR in these events, congratulated the NCGW in an address delivered at the General Assembly, emphasizing the spirit of collaboration and the common efforts of the two organizations for gender equality.

Board Meeting of the International Alliance of Women (p.20)

(by J. Manganara)

A report on the Board Meeting of the International Alliance of Women in Hague from 4 to 8 October 2008.

Sarah Palin – An unsuccessful and dangerous woman candidate (p. 21)

An article of Prof. Alice Yotopoulos-Marangopoulos appeared on an Athenian daily (26.10.2004) and a New York newspaper publish in Greek (24.10.2008) on Sarah Palin and her contradictory personality. The writer refers to a series of basic principles and rules of Human Rights deriving from the Global Declaration of Human Rights and other Global Conventions (CEDAW and others) which Sarah Palin

appears to ignore (peace against war, family programming through contraceptives and abortion, gender equality, children's rights etc). She is introducing fundamentalist beliefs against the rules of human rights on general politics as well as on the position of woman. It is unbelievable that she never uttered a word on her country's obligation to at last ratify the Convention on the Elimination of all forms of Discrimination Against Women

and the Convention for the Protection of the Rights of Children (USA is the only county in the world that has not done so).

It is a mistake, supports Prof. Marangopoulos, to consider that the feminist movement aims to promote women in high positions irrespective of qualifications. On the contrary, the feminist movement is fighting for selection according to merit, without discrimination based on gender.

The query of a Judge (p. 22)

Prof. Niki Caltsoya Tournaviti reflects on the fact that victims of abuse from family members fail to immediately report the act of abuse.

Legal Issues (p. 23)

EU Directive 2006/54 codifies four previous Directive on issues of gender equality and employment. A Draft Law aiming at conforming the Greek law to this Directive has been brought to the attention of various parties, among which

the GLWR, from the Ministry of Employment and Social Protection. The National Commission on Human Rights (NCHR) has submitted its comments on the above Draft Law, unanimously adopting the recommenda-

(by S. Spiliotopoulos)

tions submitted by the Representative of the GLWR to the NCHR. In a decision of its Plenary, the NCHR marks the positive elements of the Draft as well as certain shortcomings. See www.leaguewomenrights.gr and www.nchr.gr.

International News – UN Commission on the status of Women (p. 24)

(by J. Manganara)

History, working methods, results.

European Issues (p. 27)

The campaign of the European Women's Lobby For the European Parliament Elections of 2009

Maria Stratigaki presents the European Women's Lobby 50/50 campaign, based on the slogan "50/50/ No modern European Democracy without gender equality".

News from everywhere (p.28)

Women of the World (p.30)

Books (p.33)

Literature written by women for women (p. 33-34). Presentation of the books: "Global woman. Nannies, maids and sex workers in

the new economy" (p. 35), "Social Protection of minors in Greece" (p. 36), "Gender and Migration" (p.37).

Cinema (p. 40)

Elia Kolokytha presents the latest films of interest to women. This time her choice is "The lemon tree" by Eran Riklis.

Resolutions (p. 42)

- 1) On the 60th Anniversary of the Global Declaration for Human Rights (10 December)
- 2) On the International Day for the elimination of poverty (17 October)
- 3) On the "International Day for the Elimination of Violence against Women (25 November)
- 4) On the sad 34th anniversary from the Turkish invasion in Cyprus
- 5) For the attack against an immigrant woman, General Secretary of the house cleaners syndicate.

Last farewells (p.44)

To Olive Bloomer, Marcelle Devaud, Vivi Papadimitriou, Aigli Skourtsi

ΨΗΦΙΣΜΑ

Για την 34η θλιβερή επέτειο της τουρκικής εισβολής στην Κύπρο

Ο Σύνδεσμος Για τα Δικαιώματα της Γυναίκας με λύπη και αγανάκτηση υπογραμμίζει, ότι για 34 χρόνια παραμένει άλυτο το Κυπριακό πρόβλημα. Οι συνέπειες της τουρκικής εισβολής του Ιουλίου του 1974 παραμένουν. Η κατοχή συνεχίζεται, καθώς και η διαίρεση της Κύπρου και ο εποικισμός των κατεχόμενων. Τα ανθρώπινα δικαιώματα καταπατούνται.

Η ανάγκη της γρήγορης επίλυσης του Κυπριακού ζητήματος κατά τρόπο δίκαιο, βιώσιμο και λειτουργικό είναι επιτακτική. Αυτή η λύση πρέπει να λαμβάνει υπόψη τον χαρακτήρα του Κυπριακού, ως διεθνούς ζητήματος στρατιωτικής εισβολής και κατοχής, να επανενώνει το κράτος, να κατοχυρώνει τα ανθρώπινα δικαιώματα των θυμάτων της εισβολής και κατοχής, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος επιστροφής και παρουσίας των προσφύγων.

Ο ΓΓ του ΟΗΕ κ. Μπαν Κι Μουν μίλησε πρόσφατα για «ενθαρρυντικές ενδείξεις στις διαπραγματεύσεις για επίλυση προβλημάτων, όπως αυτό της Κύπρου».

Θα ευχόμασταν να είναι έτσι τα πράγματα. Όμως η «επίσκεψη» Ερντογάν και ένδεκα ακόμη υπουργών της Τουρκίας στα κατεχόμενα στις 18 Ιουλίου και το προκλητικό κήρυγμα του, ότι η εισβολή ήταν επιχείρηση απελευθέρωσης των τουρκοκυπρίων και πράξη ειρήνης, δείχνουν τις δυσκολίες που έχει ο δρόμος προς την τελική δικαίωση.

Γι' αυτό απαιτείται συνέχιση του αγώνα για την λύση, σύμφωνα με τις αποφάσεις και τα ψηφίσματα του ΟΗΕ. Για την αποκατάσταση των αρχών του διεθνούς δικαίου, που τόσο βάνουσα παραβιάστηκαν στο παράδειγμα της Κύπρου, και την υπεράσπιση των κανόνων της ηθικής στον κόσμο. Για τη δικαίωση των θυμάτων του εγκλήματος.

Αθήνα 21 Ιουλίου 2008

**ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ**

ΨΗΦΙΣΜΑ

της γενικής συνέλευσης του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας για την επίθεση εναντίον της Κωνσταντίνας Κούνεβα

Ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας με αποτροπιασμό και αγανάκτηση καταδικάζει την επίθεση κατά της σωματικής ακεραιότητας και της ζωής της Κωνσταντίνας Κούνεβα, μετανάστριας από τη Βουλγαρία, Γενικής Γραμματέα της Παναττικής Ένωσης Καθαριστριών και Οικιακού Προσωπικού (ΠΕΚΟΠ).

Η δραστήρια συνδικαλίστρια δέχθηκε προ ημερών επίθεση με οξύ από αγνώστους, με αποτέλεσμα βαρύτατη βλάβη στην υγεία της. Πέραν από την αυτονόητη απαίτηση να ερευνηθούν οι συνθήκες υπό τις οποίες έγινε η πρωτοφανής επίθεση, να ευρεθούν οι ένοχοι και να προσαχθούν στη δικαιοσύνη, ζητούμε: τη διασφάλιση των όρων για αξιοπρεπή εργασία ήτοι υγιεινή και ασφάλεια στο χώρο εργασίας, αξιοπρεπείς αμοιβές, αποτελεσματικό έλεγχο της τήρησης της νομοθεσίας από τα εντεταλμένα όργανα, απρόσκοπτη συνδικαλιστική δραστηριότητα.

Ο πλημμελής έλεγχος ή/και η απουσία επιθεωρήσεων στην αγορά εργασίας έχει ως αποτέλεσμα την επικράτηση καθεστώτος ασυδοσίας, αδιαφάνειας και δημιουργίας εκμεταλλευτικών μηχανισμών που καταλήγουν σε ακραίες συμπεριφορές, όπως αυτή που ζήσαμε τελευταία.

Ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, που από την ίδρυσή του υπερασπίζεται την αξιοπρέπεια της Γυναίκας, το δικαίωμά της στην εργασία και την ανάμειξή της στα κοινά, θα συμπαραταχθεί με όλους εκείνους, φορείς και πρόσωπα, που αγωνίζονται **εμπράκτως** για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών, ως απαραίτητη προϋπόθεση του εκδημοκρατισμού και εξανθρωπισμού της κοινωνίας, έτσι ώστε τέτοιες πράξεις να αποτελούν θλιβερή προΐστορία.

Αθήνα, 8 Ιανουαρίου 2009

**ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ**